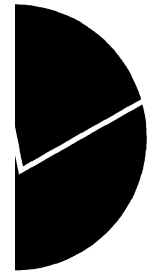


*Jan-Erik Lystad*

**Camping i Norge 1984–1994**

Rapport

Statistisk sentralbyrå



Statistisk sentralbyrå

*Jan-Erik Lystad*

## **Camping i Norge 1984–1994**

<b>Standardtegn i tabeller</b>	<b>Symbols in Tables</b>	<b>Symbol</b>
Tall kan ikke forekomme	Category not applicable	.
Oppgave mangler	Data not available	..
Oppgave mangler foreløpig	Data not yet available	...
Tall kan ikke offentliggjøres	Not for publication	:
Null	Nil	-
Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	Less than 0.5 of unit employed	0
Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	Less than 0.05 of unit employed	0,0
Foreløpige tall	Provisional or preliminary figure	*
Brudd i den loddrette serien	Break in the homogeneity of a vertical series	—
Brudd i den vannrette serien	Break in the homogeneity of a horizontal series	
Rettet siden forrige utgave	Revised since the previous issue	r

ISBN 82-537-4170-7

ISSN 0806-2056

### **Emnegruppe**

10.12 Transport og kommunikasjon

### **Emneord**

Campinghytter

Campingplasser

Campingvogner

Gjestenes nasjonalitet

Overnattingsmønster

Turisme

Design: Enzo Finger Design

Trykk: Falch Hurtigtrykk

# Sammendrag

*Jan-Erik Lystad*

## **Camping i Norge. 1984-1994**

**Rapporter 95/17 • Statistisk sentralbyrå 1995**

Denne rapporten beskriver campingtrafikkens betydning for sommerturismen i Norge, og utviklingen i campingovernattingene i perioden 1984-1994. Utviklingen både på innenlandsmarkedet og utenlandsmarkedet analyseres og sammenliknes. Det er lagt stor vekt på å beskrive betydningen og utviklingen for de enkelte utenlandsmarkedene. Campingturismens betydning og utvikling sammenliknes med turismen til hotellene i Norge, og utviklingen i Norge sammenliknes med campingtrafikken i de andre nordiske land. Gjennom hele rapporten er det lagt vekt på gi regionale perspektiver. Dessuten beskrives campingnæringens kapasitet og kapasitetsutnyttning, og det er gitt en skisse av næringens økonomi.

Resultatene viser at den samlede trafikken ved campingplassene har vokst lite de siste ti årene. Utviklingen kan deles inn i tre faser. Fram til 1987 var det en periode med stagnasjon og nedgang. Deretter var det gode år med vekst fram til 1990. Perioden ble imidlertid avsluttet med ny stagnasjon og nedgang i årene fram til 1994. I 1994 var det da bare 3 prosent flere overnattinger enn i 1984. Hovedmønsteret viser at innenlandsmarkedet har stagnert og sviktet, mens trafikken fra utlandet i store deler av perioden har vokst sterkt. Særlig har veksten vært sterk på det tyske markedet, og turismen fra Tyskland har fått en dominerende stilling for campingplassene i de fleste fylker.

Den samlede trafikktutviklingen har vært bedre ved hotellene enn ved campingplassene i perioden. Det skyldes særlig at hotellene har gjort det godt på innenlandsmarkedet. Også på utenlandsmarkedet har imidlertid veksten vært noe sterkere for hotellene enn for campingplassene.

Rapporten viser at campingplassene betyr mye for sommerturismen målt etter tallet på overnattinger. Beregninger viser imidlertid at campingnæringen har liten sysselsetting og liten omsetning.

Analysen bygger på campingstatistikken utarbeidet av Statistisk sentralbyrå. Dessuten er det gjort en del tilleggsberegninger i forbindelse med denne rapporten. Datagrunnlag og beregninger er beskrevet i et eget kapittel.

**Emneord:** Campinghytter, campingplasser, campingvogner, gjestenes nasjonalitet, overnattingsmønster, turisme

**Prosjektstøtte:** Arbeidet med denne rapporten er finansiert av Nærings- og energidepartementet.

# Abstract

*Jan-Erik Lystad*

## **Camping in Norway. 1984-1994**

**Reports 95/17 • Statistics Norway 1995**

This report describes the importance of the camping sector for the summer tourism in Norway, and gives a description of the traffic at the camping sites for the years 1984-1994. The development both on the domestic market and on the foreign markets is analysed and compared. Emphasis is put on describing the importance and developments on the separate foreign markets. The camping tourism is compared to the hotel tourism in Norway and comparisons are also made with the camping tourism in the other Nordic countries. Throughout the report regional perspectives are given. Furthermore, the capacity and the utilization of capacity of the camping sector are analysed, and a short description of the economy of the industry is given.

According to the results, the last decade has produced only a very moderate growth in the total traffic to the camping sites. The development can be considered in three main phases. For the years 1984-1987 there was decline and stagnation. Thereafter, the years 1988-1990 produced increasing traffic. However, the concluding years of the period again brought decline and stagnation. Thus, the total number of guest-nights increased only with 3 per cent over the decade. The main pattern is one of stagnation and decrease on the domestic market, while the foreign markets have grown considerably for most of the decade. Growth has been particularly strong on the German market, and the camping tourism from Germany has gained a dominating position for most of the counties.

From 1984 to 1994 the growth in the total traffic has been stronger for the hotels than for the camping sites. A solid increase in hotel tourism on the domestic market is the main reason for this. However, the foreign markets have given a stronger growth for the hotels as well.

The report concludes that the camping sites are important for the summer tourism measured by the number of guest-nights. According to the estimates made, however, both employment and turnover in the camping industry are rather small.

The report is based on the camping statistics produced by Statistics Norway. However, some additional estimates have been made for this analysis. The statistical sources used and estimates made are described in chapter 10.

**Key words:** Camping huts, camping sites, camping caravans, nationality of the guests, type of accommodation, tourism

**Finance:** The production of the report has been financed by the Ministry of Industry and Energy.

# Innholdsregister

<b>1.</b>	<b>Bakgrunn og formål</b> .....	7
1.1	Bakgrunn .....	7
1.2	Formål .....	7
1.3	Begrensninger .....	8
1.4	Opplegg .....	8
<b>2.</b>	<b>Oversyn</b> .....	9
2.1	Hovedtrekk 1984-94 .....	9
2.2	Campingovernattingenes betydning .....	10
2.3	Camping og hoteller. Utvikling 1984-94 .....	11
2.4	Noen lengre tidsperspektiver .....	12
<b>3.</b>	<b>Kapasitet og kapasitetsutnyttning</b> .....	17
3.1	Kapasitet .....	17
3.2	Kapasitetsutnyttning .....	20
3.3	Kapasitetsutnyttning for campinghytter og hotellrom .....	21
<b>4.</b>	<b>Overnattingsmåte</b> .....	25
4.1	Oversyn .....	25
4.2	Månedsmønster .....	26
4.3	Fylkesmønster .....	27
4.4	Campingvogn på fast kontrakt .....	28
<b>5.</b>	<b>Gjestenes nasjonalitet</b> .....	31
5.1	Utviklingslinjer 1984-94 .....	31
5.2	Noen lengre perspektiver .....	32
5.3	Campingplasser og hoteller .....	33
<b>6.</b>	<b>De viktigste markeder</b> .....	37
6.1	Tyskland .....	37
6.2	Sverige .....	41
6.3	Nederland .....	45
6.4	Danmark .....	49
<b>7.</b>	<b>Fylke</b> .....	53
7.1	Betydning og utvikling i fylker og landsdeler .....	53
7.2	Camping og hoteller .....	55
<b>8.</b>	<b>Nordiske perspektiver</b> .....	61
8.1	Om datagrunnlaget .....	61
8.2	Oversyn .....	62
8.2.1	Norge og resten av Norden .....	62
8.2.2	De enkelte nordiske land .....	63
8.3	De viktigste markeder .....	64
8.4	Camping i eget land eller i nordisk naboland .....	66
<b>9.</b>	<b>Økonomi</b> .....	71
9.1	Statistikkgrunnlag .....	71
9.2	Sysselsetting .....	72
9.3	Omsetning .....	72
9.4	Regnskapsstatistikk .....	74
<b>10.</b>	<b>Kilder og datagrunnlag</b> .....	77
10.1	Løpende statistikk 1988-93 .....	77
10.2	Årene 1984-88 .....	77
10.3	Årene 1970-83 .....	78
10.4	Camping på fast sesongkontrakt. 1988-1994 .....	79
10.5	Regionale inndelinger .....	79
10.6	Hotellstatistikk 1970-94 .....	79
	<b>Tidligere utkommet på emneområdet</b> .....	80

# Tabellregister

Tabell 2.1	Overnattinger etter overnattingsform. Mai-september. 1984-94. 1000 overnattinger . . . . .	15
Tabell 2.2	Campingplasser og hoteller. Overnattinger etter måned. 1994. 1000 overnattinger . . . . .	15
Tabell 3.1	Tallet på campingplasser. Fylke. 1988-94 . . . . .	23
Tabell 3.2	Tallet på campinghytter. Fylke. Juli. 1988-94 . . . . .	23
Tabell 3.3	Tallet på campinghytter. Fylke. 1988-94 . . . . .	24
Tabell 3.4	Kapasitetsutnyttning for campinghytter. Fylke. Juli. 1988-94 . . . . .	24
Tabell 4.1	Campingplasser. Overnattinger i campinghytte mv. Fylke. 1984-94. 1000 overnattinger . . .	30
Tabell 4.2	Campingplasser. Overnattinger i telt og campingvogn. Fylke. 1984-94. 1000 overnattinger .	30
Tabell 5.1	Campingplasser. Overnattinger etter gjestenes nasjonalitet. 1976-94. 1000 overnattinger . .	35
Tabell 6.1.1	Tyske campingovernattinger. Fylke. 1984-94. 1000 overnattinger . . . . .	40
Tabell 6.2.1	Svenske campingovernattinger. Fylke. 1984-94. 1000 overnattinger . . . . .	44
Tabell 6.3.1	Nederlandske campingovernattinger. Fylke. 1984-94. 1000 overnattinger . . . . .	48
Tabell 6.4.1	Danske campingovernattinger. Fylke. 1984-94. 1000 overnattinger . . . . .	52
Tabell 7.1	Campingplasser. Overnattinger i alt. Fylke. 1984-94. 1000 overnattinger . . . . .	58
Tabell 7.2	Norske campingovernattinger. Fylke. 1984-94. 1000 overnattinger . . . . .	58
Tabell 7.3	Utenlandske campingovernattinger. Fylke. 1984-94. 1000 overnattinger . . . . .	59
Tabell 8.1	Campingovernattinger i de nordiske land etter gjestenes nasjonalitet. 1984-94. 1000 overnattinger . . . . .	69
Tabell 9.1	Campingplasser i bedriftsregisteret. Tallet på plasser, sysselsetting og omsetning. 1985-92 . . . . .	75
Tabell 9.2	Campingplasser. Regnskapsstall, 1986-92. Mill. kr . . . . .	75

# 1. Bakgrunn og formål

## 1.1 Bakgrunn

Camping betyr svært mye for sommerturismen i Norge. Allikevel er det gjort få analyser av campingnæringen. Når reiselivet vurderes er det som regel hotellene som står i fokus. Dette har delvis hatt sammenheng med det tilgjengelige datagrunnlaget. Selv om Statistisk sentralbyrå har utarbeidet statistikk over campingturismen siden 1968, har statistikken lenge vært svak. De 20 første årene omfattet statistikken bare de plassene som faktisk sendte inn overnattingsoppgaver. Det ble ikke beregnet tall for de plassene som ikke svarte. Fordi svarinngangen stort sett var lav og dessuten varierte fra år til år, medførte dette at statistikken ikke var sammenliknbar over tid. Dermed har det vært vanskelig å vurdere utviklingen av campingtrafikken gjennom denne perioden.

Nå er datagrunnlaget blitt bedre. I 1988 ble det bygget opp et register over campingplassene som inneholdt opplysninger om plassenes kapasitet og åpningstid. Dette har gjort det mulig å beregne overnattingstall også for de plassene som ikke sender inn oppgave over virksomheten. Dermed kan en fra 1988 også beregne sammenliknbare totaltall for campingtrafikken fra år til år.

For 1988 utarbeidet Statistisk sentralbyrå overnattingsstatistikk for alle registrerte campingplasser for månedene mai-september. Fra 1989 blir det imidlertid bare laget statistikk for (store) plasser med en kapasitet på minst 8 hytter eller utleierom. De store plassene har imidlertid rundt 80 prosent av alle overnattingene. Fordi de store plassene ble skilt ut også i 1988, er det på dette grunnlag mulig å danne seg et godt bilde av utviklingen i campingtrafikken fra 1988.

Dessuten har Statistisk sentralbyrå også beregnet sammenliknbar campingstatistikk for årene tilbake til 1984. Denne statistikken ble gitt ut i Statistisk ukehefte nr. 24, 1990. Dermed er mulig å vurdere utviklingen i campingovernattingene for hele perioden 1984-94 på et noenlunde ensartet grunnlag.

Analysen i denne rapporten tar utgangspunkt i dette statistikkgrunnlaget. Statistikken for årene 1984-87 er

imidlertid regnet om til samme nivå som for årene 1988-94. Dessuten er det gjort noen enkle beregninger som også beskriver hovedtrekkene ved utviklingen for årene tilbake til 1970. Datagrunnlag og beregningsmåter er nærmere beskrevet i kapittel 10.

## 1.2 Formål

Formålet med rapporten er å beskrive campingovernattingenes betydning for sommerturismen, og utviklingen i campingtrafikken i perioden 1984-94. Selv om hovedvekten er lagt på perioden 1984-94, er det imidlertid gjort forsøk på å se disse årene i et noe lengre tidsperspektiv tilbake til 1970. Gjennom hele rapporten er det lagt vekt på å gi regionale beskrivelser for fylker og landsdeler. Dermed kan rapporten gi et rammeverk også for mer grundige regionale analyser. Hensikten her er å beskrive, ikke å forklare. En detaljert beskrivelse er imidlertid et nødvendig grunnlag også for årsaksforklaringer.

Kapittel 2 gir et oversyn over campingturismens betydning sammenliknet med andre overnattingsformer. Noen hovedtrekk ved utviklingen i campingtrafikken beskrives. Dessuten sammenliknes utviklingen ved campingplassene med utviklingen i hotellturismen i samme periode.

Kapittel 3 gir en beskrivelse av campingplassenes kapasitet og kapasitetsutnyttning. Kapasitet og tilbud er et viktig grunnlag for å forstå utviklingen i trafikken. Vi vil se at både campingtilbudet og kapasitetsutnyttningen varierer mye mellom fylker og landsdeler.

Kapittel 4 beskriver campingturismens fordeling på overnattingsmåter. Bruk av campingvogn har i perioden erstattet teltovernattinger. Dessuten har campingplassene etter hvert bygget opp en stor kapasitet også for innendørs overnattinger. På denne bakgrunn skal vi se at det har skjedd store endringer i campingturismens fordeling på overnattingsmåte gjennom perioden.

Kapittel 5 gir et oversyn over den utenlandske campingturismens fordeling etter gjestenes nasjonalitet og



hvordan utviklingen på de ulike markedene har vært gjennom perioden. Dessuten vurderes campingturismens betydning og utvikling opp mot hotellturismen for de forskjellige utenlandsmarkeder. Vi skal se at utviklingen har variert mye for de ulike markedene, og at utviklingen delvis har vært forskjellig for campingplasser og hoteller.

Kapittel 6 gir en nærmere beskrivelse av utviklingen for de utenlandsmarkedene som er viktigst for campingplassene. Vi ser hvilken betydning og utvikling disse utenlandsmarkedene har hatt i landsdeler og fylker. Igjen er det gjort sammenlikninger mellom campingplasser og hoteller.

Kapittel 7 summerer opp noen hovedtrekk ved utviklingen i fylker og landsdeler. Vi skal se at det har vært stor forskjell mellom landsdelene, og det er mulig å finne både vinnere og tapere i kampen om campinggjestene i denne perioden. Dessverre kan utviklingen på regionalt nivå bare beskrives tilbake til 1984.

Kapittel 8 setter utviklingen ved de norske campingplassene inn i et nordisk perspektiv. På de utenlandske markedene konkurrerer Norge med de nordiske nabolandene. Hensikten er å belyse hvordan de norske campingplassene har hevdet seg i denne konkurransen. Dessuten er det av interesse å se hvordan utviklingen på det norske innenlandsmarkedet har vært i forhold til hjemmemarkedene i resten av Norden. Kapitlet vil vise at utviklingen i Norge på viktige punkter har vært forskjellig fra utviklingen i de andre nordiske landene siden 1984.

Kapittel 9 belyser campingnæringens økonomi. Dette gjøres på grunnlag av opplysningene i Statistisk sentralbyrås Bedrifts- og foretaksregister og gjennom en regnskapsstatistikk for de største campingplassene. Statistikkgrunnlaget er begrenset, men kan brukes til å gi et grovt bilde av næringens økonomiske struktur. Dessuten er det gitt noen regneeksempler som kan illustrere næringens samlede sysselsetting og omsetning.

### 1.3 Begrensninger

Som en vil se av kapittel 10, er det en viss usikkerhet knyttet til statistikkgrunnlaget. Selv om de mer detaljerte resultatene derfor må brukes med varsomhet, antas det allikevel at statistikken gir et riktig bilde av hovedtrekkene ved utviklingen. Som grunnlag for tolkningen av de utviklingslinjer som beskrives i rapporten, er det imidlertid viktig å være oppmerksom på enkelte mer generelle begrensninger ved datagrunnlaget.

Fra og med 1988 har campingstatistikken omfattet månedene mai-september. Tidligere dekket statistikken bare månedene juni-august. På den annen side dekker

statistikken fra 1988 bare store plasser (med minst 8 campinghytter). For 1988 ble det imidlertid hentet inn statistikk for alle plasser for månedene mai-september. Dette har gitt grunnlag for å lage omregningsfaktorer mellom statistikkomfanget i de to periodene. Dette er brukt for å regne om statistikken for 1984-87 til samme nivå som for årene 1988-94. Beregningsmåter og forutsetninger er nærmere beskrevet i kapittel 10.

Selv om hovedtyngden av campingovernattingene fortsatt skjer om sommeren, har også vintercamping etter hvert fått en økende utbredelse i en del områder (særlig på det indre Østlandet). Foreløpig finnes det imidlertid ingen statistikk som belyser vintercampingens betydning. Denne rapporten dekker derfor bare sommerens campingvirksomhet.

Overnattinger i campingvogn på fast sesongkontrakt er ikke tatt med i det tallgrunnlaget som rapporten bygger på. Dette er en betydningsfull svakhet. Vi vet at utleie av vognplasser på sesongkontrakt betyr mye for mange campingplasser. Dette innebærer at den samlede turismen ved campingplassene er en del større enn det som går fram her. Stort sett er det nordmenn som benytter faste sesongkontrakter. Dermed er det de norske overnattingene som vil være undervurdert i materialet. Også utviklingen i den norske trafikken hadde sett annerledes ut dersom camping på fast kontrakt hadde vært med i statistikken. Siden 1970 har det vært en meget klar vekst i denne utleieformen. Dessuten har denne utleieformen svært ulik betydning i de forskjellige fylker og regioner. Resultatene i rapporten må tolkes i lys av dette. I avsnitt 4.4 er imidlertid omfang og utvikling i camping på fast sesongkontrakt kommentert særskilt på grunnlag av grove omfangsberegninger.

Camping utenfor registrerte campingplasser har også en viss betydning i mange områder. Disse overnattingene er selvsagt ikke dekket i denne rapporten.

### 1.4 Opplegg

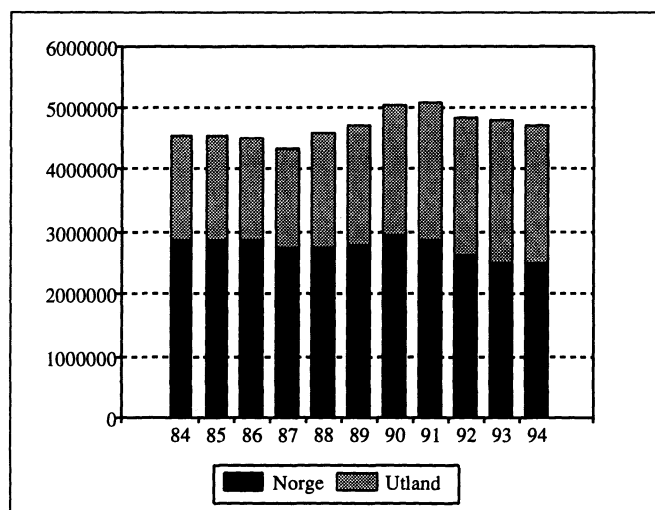
Resultatene i rapporten er illustrert med figurer. Kommentarene er i stor grad skrevet på grunnlag av innholdet i figurene. Også for leseren vil det nok derfor være viktig å lese tekst og figurer parallelt. Til slutt i hvert kapittel er imidlertid de viktigste resultatene også gitt i tabellform. Her vil man finne tallgrunnlaget for figurene.

Selv om rapporten også bruker resultater fra hotellstatistikken, omfatter tabelldelen stort sett bare tall for campingplassene. Tallgrunnlaget for hotellene finnes i Statistisk sentralbyrås årlige publikasjon NOS Reiselivsstatistikk og i publikasjonen Norsk hotellnæring 1950-1990 som er gitt ut av Statistisk sentralbyrå i serien Sosiale og Økonomiske studier nr. 77, 1992.

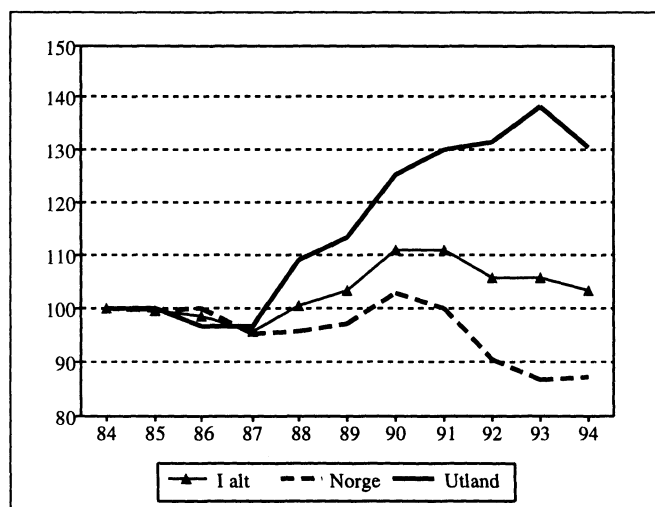
## 2. Oversyn

Hensikten med dette kapitlet er å gi et oversyn over campingturismens betydning og utvikling. Punkt 2.1 skisserer noen hovedtrekk ved utviklingen i årene fra 1984 til 1994. I punkt 2.2 beskrives campingtrafikkens betydning i forhold til andre overnattingsformer.

**Figur 2.1 Campingplasser. Overnattinger for nordmenn og utlendinger. 1984-94**



**Figur 2.2 Campingplasser. Overnattinger for nordmenn og utlendinger. 1984-94. Indeks 1984=100**



Utviklingen i campingovernattingene er i punkt 2.3 sammenliknet med utviklingen ved hotellene for perioden 1984-94. Til slutt er det forsøkt å sette de siste årenes utvikling inn i et noe lengre tidsperspektiv. Punkt 2.4 skisserer utviklingen i campingturismen tilbake til 1970 og sammenlikner med hotellenes utvikling i samme periode.

Det hovedmønsteret som kommer fram i dette kapitlet vil også tjene som et rammeverk for den mer detaljerte beskrivelsen som gis i resten av rapporten.

### 2.1 Hovedtrekk 1984-94

I 1994 ble det i månedene mai-september registrert 4,7 millioner overnattinger ved campingplassene. Nordmenn hadde 2,5 millioner overnattinger og stod for 53 prosent av trafikken. Med 2,2 millioner overnattinger stod utlendingene dermed for 47 prosent av den samlede turismen ved norske campingplasser sommeren 1994.

Figur 2.1 og 2.2 viser hvordan utviklingen har vært over perioden 1984-94. På grunnlag av utviklingen i den samlede trafikken kan perioden deles inn i tre faser. Første fase går fra 1984 til 1987. Da var det stagnasjon og nedgang. Andre fase omfatter årene 1988-1990. I denne perioden var det til dels sterk oppgang. Siste fase omfatter årene etter 1990. Da har det igjen vært stagnasjon og nedgang.

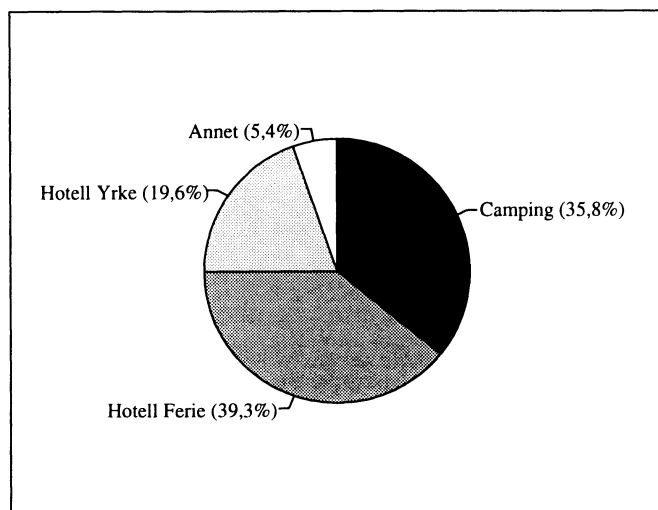
Fra 1984 til 1987 ble trafikken redusert med til sammen 190 000 overnattinger eller 4,2 prosent. Denne trafikksvikten ble imidlertid innhentet igjen alt i 1988, og veksten fortsatte i de to påfølgende år. I 1990 var det 700 000 flere overnattinger enn i 1987. Det var en oppgang på 16,0 prosent. Trafikken i 1990 lå også 11,2 prosent høyere enn i 1984. I siste del av perioden gikk imidlertid deler av denne framgangen tapt igjen. I 1994 var det nesten 360 000 færre overnattinger enn i 1990. Nedgangen var på 8,2 prosent. For hele perioden samlet har det således vært bare en liten oppgang i trafikken ved campingplassene. I 1994 var det 152 000 (+3,3 prosent) flere overnattinger enn i 1984. Det gir en gjennomsnittlig årlig vekst på bare 0,3 prosent. Den sterkeste oppgangen

kom i 1990 og i 1988 med en vekst på hhv. 7,8 og 5,1 prosent. Den sterkeste nedgangen kom i 1992 og i 1987 med svikt på hhv. 4,9 prosent og 2,9 prosent i den samlede trafikken. 1994 gav en nedgang på 2,2 prosent.

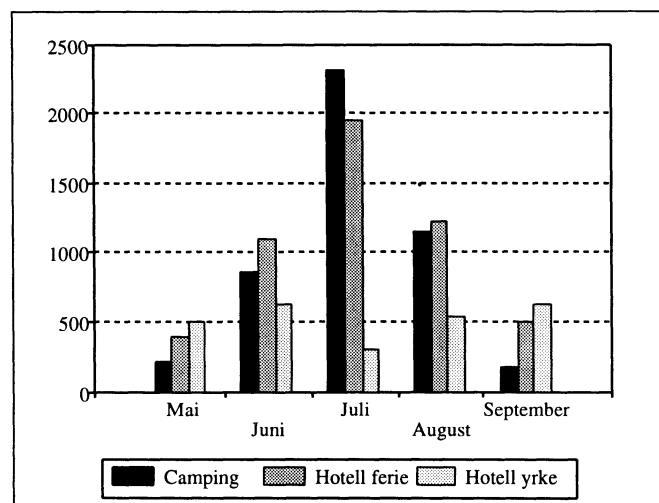
Nedgangen i årene 1984-87 rammet både det innenlandske og det utenlandske markedet, og med nesten lik styrke. Deretter var det sterk oppgang i trafikken fra utlandet, men også en viss vekst på innenlandsmarkedet. Stagnasjonen i slutten av perioden skyldes svikt i den norske trafikken, mens utenlandstrafikken, med unntak av 1994, også da fortsatte å vokse.

Figur 2.2 viser dermed at utviklingen i perioden har vært svakest på innenlandsmarkedet. Fra 1984 til 1987 ble den norske trafikken redusert med 4,6 prosent. Oppgangen i 1988 og 1989 var svak, mens 1990 gav en sterkere vekst på 5,8 prosent. Samlet var det 7,8 prosent flere norske overnattinger i 1990 enn i 1987 og 2,8

**Figur 2.3** Kommersielle overnattinger etter overnattingsform. Mai-september 1994. Prosent



**Figur 2.4** Campingplasser og hoteller. Overnattinger etter måned. 1994. 1000 overnattinger



prosent flere enn i 1984. Etter 1990 er imidlertid denne gevinsten gått tapt igjen. 1991 og 1992 gav en nedgang på hhv. 2,7 og 9,4 prosent, mens 1993 gav en ny nedgang på 4,5 prosent. Selv om 1994 gav en forsiktig vekst på 0,7 prosent, var det i 1994 dermed 12,8 prosent færre norske overnattinger ved campingplassene enn i 1984.

Den utenlandske trafikken gikk svakt ned med 3,4 prosent fra 1984 til 1987. I neste treårsperiode kom det imidlertid en meget sterk vekst, og det var i 1990 nesten 30 prosent flere utenlandske overnattinger ved campingplassene enn i 1987. Størst var oppgangen i 1988 og 1990, med hhv. nesten 13 og nesten 11 prosent. Samlet vekst var det også i siste del av perioden, men tempoet var svakere, og 1994 gav det første året med nedgang siden 1987. Fra 1990 til 1994 økte den utenlandske trafikken med til sammen 4,3 prosent. I perioden samlet er det således utenlandsmarkedet som har gitt de sterkeste vekstimpulsene. I 1994 hadde campingplassene 31 prosent flere utenlandske overnattinger enn i 1984.

Denne utviklingen har medført at andelen norske overnattinger er betydelig redusert i perioden. I 1984 hadde nordmennene 63,1 prosent av den samlede trafikken. I 1994 var andelen redusert til 53,3 prosent.

## 2.2 Campingovernattingenes betydning

Figur 2.3 viser hva campingtrafikken (ved store plasser, se kapittel 10) betydde i forhold til andre kommersielle overnattingsformer sommeren 1994 (mai-september). Som vi ser utgjorde disse campingovernattingene nesten 36 prosent av alle de kommersielle overnattingene. Hotellovernattinger med formål ferie/fritid hadde litt større betydning med en andel på drøyt 39 prosent. Kurs/konferanse og andre yrkesopphold betyr imidlertid mye for hotellene også i sommersesongen. Disse overnattingene hadde en andel på nesten 20 prosent av den samlede trafikken. Andre overnattingsformer betyr forholdsvis lite. Norske Vandrerhjem, Norsk Hytteferie og Den Norske Turistforening hadde tilsammen 5,4 prosent av de registrerte kommersielle overnattingene sommeren 1994.

Erfaringene fra 1988 viser imidlertid at statistikken for de store campingplassene omfatter bare omtrent 80 prosent av den samlede trafikken ved landets campingplasser. Om vi regner med at det samme gjaldt i 1994, ville campingplassene ha en andel på om lag 40 prosent av den samlede trafikken i sommermånedene. Dermed var trafikken ved campingplassene større enn ferie-/fritidstrafikken ved hotellene.

Figur 2.4 sammenlikner campingovernattinger og hotellovernattinger for sommermånedene mai-september. For det første ser vi at praktisk talt halvdelen (48,8

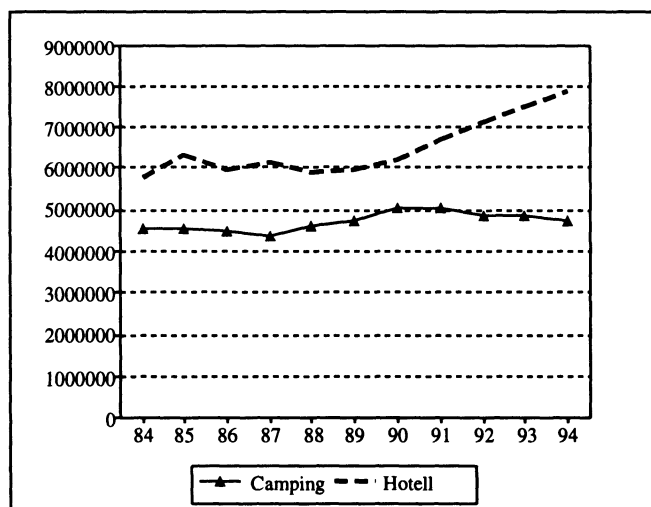
prosent) av campingovernattingene skjer i juli. I denne måneden var det flere overnattinger ved de store campingplassene enn ved hotellene.

I juni og august var det hotellene som totalt sett hadde flest overnattinger. I disse månedene var allikevel trafikken ved de store campingplassene fortsatt nesten like stor som trafikken med formål ferie/fritid ved hotellene. Derimot ser vi at campingovernattingene betyr mye mindre i mai og september. I disse månedene, og særlig i september, var det større ferie/fritidstrafikk ved hotellene enn ved campingplassene. I tillegg hadde hotellene da også et enda større antall overnattinger med yrkesmessig formål.

Campingovernattingene har altså størst betydning midt på sommeren, både absolutt og i forhold til hotellene. Campingplassene har imidlertid en god del overnattinger i campingvogn på fast kontrakt. Disse overnattingene er som påpekt i avsnitt 1 ikke med i denne sammenlikningen. Den samlede betydningen av campingovernattingene er derfor større enn det som framgår av figur 2.4. Omfanget av faste kontrakter er kort beskrevet i avsnitt 4.4.

Målt etter antall overnattinger ser vi altså at camping er svært viktig for de kommersielle ferie/fritidsovernattingene i sommersesongen. Camping er imidlertid en "billig" overnattingstype, i den forstand at man betaler lite for den enkelte overnatting. Til tross for at hotellene har færre overnattinger enn campingplassene, er det derfor hotellovernattingene som er viktigst om betydningen måles på grunnlag av omsetningens verdi. Dette kan illustreres med et regneeksempel. På campingplassene er det vanlig å betale pr. enhetsdøgn. I 1994 var det ifølge statistikken 894 000 enhetsdøgn i telt og campingvogn og 656 000 enhetsdøgn i campinghytte ved de store plassene. Vi kan anta at hvert døgn i telt/vogn ble betalt med kr 125 og hvert døgn i hytte med kr 250 i gjennomsnitt. Dette gir i så fall campingplassene

**Figur 2.5 Campingplasser og hoteller. Overnattinger i alt. Mai-sept. 1984-94**



samlede overnattingsinntekter i månedene mai-september på om lag 275 millioner kroner. Vi kan anta at hotellovernattingene med formål ferie/fritid i samme periode ble betalt med kr. 300 i gjennomsnitt pr. overnatting. Dette gir hotellene en inntekt på om lag 1 550 millioner kroner i mai-september bare av romutleie til overnattinger med ferie/fritid som formål. Målt etter økonomiske kriterier får derfor campingovernattingene liten betydning i forhold til hotellene. Dette gjelder også om vi legger til campingplassenes inntekter av sesongkontrakter. Campingnæringens økonomi er noe nærmere belyst i kapittel 9.

En mer fullstendig vurdering av den økonomiske betydningen til de to overnattingstypene ville kreve at man i tillegg trakk inn også de inntektene som skapes utenom selve overnattingene (servering, varehandel mv.) Disse vurderingene skal vi imidlertid ikke forfølge her. Man bør likevel ha i tankene de økonomiske forholdene også når overnattingene ved campingplasser og hoteller sammenliknes seinere i rapporten.

### 2.3 Camping og hoteller. Utvikling 1984-94

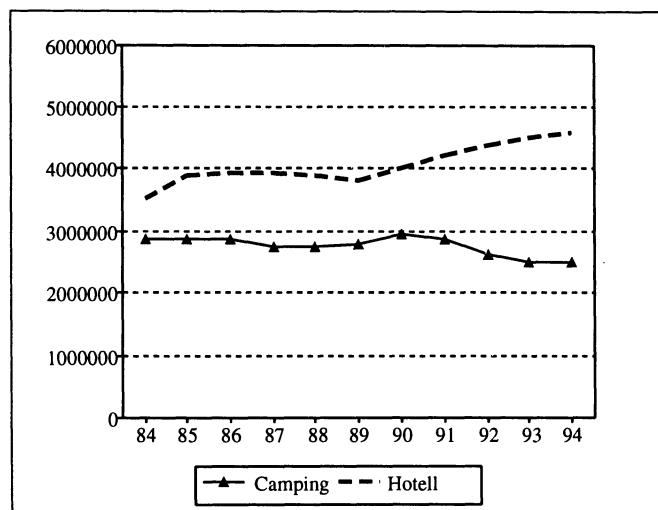
I figur 2.5, 2.6 og 2.7 sammenliknes trafikktutviklingen for campingplasser og hoteller for årene 1984-94. Utviklingstendensene for de to overnattingstypene har i perioden vært til dels svært forskjellige.

Samlet for perioden har hotellene hatt den sterkeste oppgangen med 37 prosent mot campingplassenes 3 prosent. Mens campingplassene hadde en nedgang i den innenlandske trafikken på 13 prosent, var det ved hotellene en oppgang på 29 prosent i de norske overnattingene. I perioden under økte trafikken fra utlandet sterkt både ved hotellene og campingplassene. Veksten var på 31 prosent for camping og 49 prosent for hoteller. Det var altså særlig svikten på innenlandsmarkedet som gjorde at campingplassene samlet kom dårligst ut av perioden.

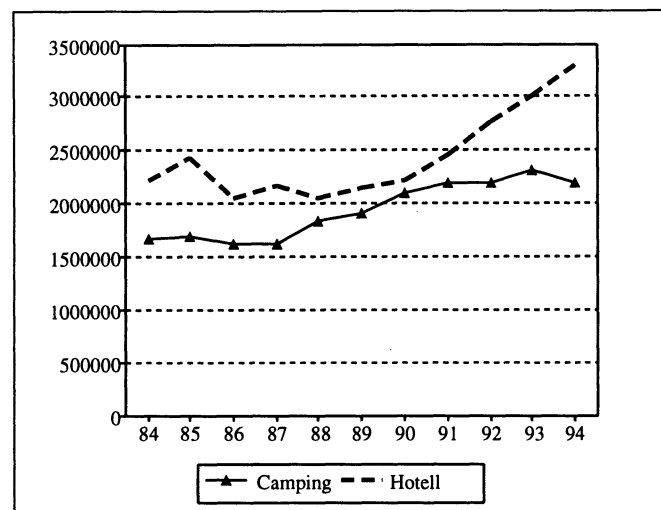
Forskjellene er også tydelige om vi ser på bevegelsene innen perioden. Campingovernattingenes nedgang fram til 1987 finner vi ikke igjen for hotellene. De hadde 6 prosent flere overnattinger i 1987 enn i 1984. Mens campingtrafikken økte med 16 prosent fra 1987 til 1990, hadde hotellene en vekst på bare snaut 2 prosent. Bildet var omvendt igjen i siste del av perioden. Fra 1990 til 1994 økte hotelltrafikken med 26 prosent samtidig som campingtrafikken ble redusert med 7 prosent. Som hovedmønster er det således slik at campingplassene har hatt gode år i de perioder da hotellene har opplevd stagnasjon. Siden 1984 er det faktisk bare 1990 som har vært et godt år for både campingplassene og hotellene samtidig.

Dette hovedmønsteret gjelder også om vi ser på den innenlandske trafikken. Mens den norske

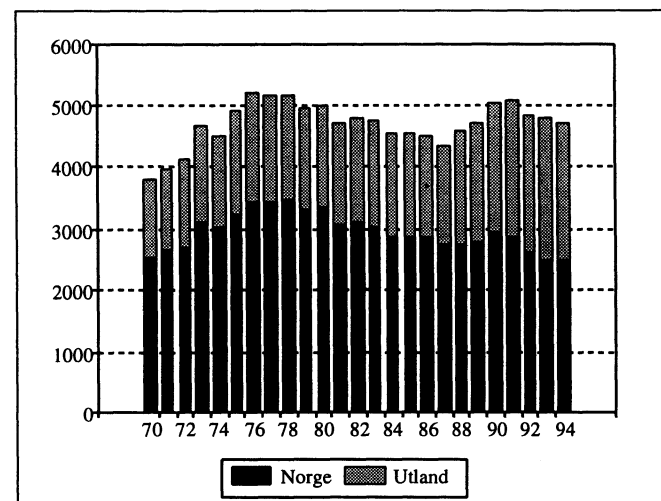
Figur 2.6 Campingplasser og hoteller. Norske overnattinger. Mai-september 1984-94



Figur 2.7 Campingplasser og hoteller. Utenlandske overnattinger. Mai-sept. 1984-94



Figur 2.8 Campingplasser. Overnattinger fordelt på nordmenn og utlendinger. 1970-94. 1000 overnattinger.



campingtrafikken sviktet med 5 prosent fra 1984 til 1987, økte trafikken ved hotellene med 11 prosent. Mens hotelltrafikken økte bare svakt (+1 prosent) fra 1987 til 1990, var det vekst på 8 prosent ved campingplassene. Mot slutten av perioden sviktet det norske markedet med 15 prosent for campingplassene samtidig som hotellene hadde en vekst på 14 prosent.

For den utenlandske trafikken har samvariasjonen mellom camping og hotell vært større. Fra 1984 til 1987 var det nedgang for begge næringer, med 2 prosent for hotellene og med 3 prosent for campingplassene. Mens utenlandsmarkedene vokste sterkt med 30 prosent for campingplassene fra 1987 til 1990 var det imidlertid en samlet oppgang på bare 2 prosent for hotellene i disse årene. Deretter slakket veksten av for campingplassene samtidig som den skjøt sterkere fart for hotellene. Mens oppgangen fra 1990 til 1994 var på forsiktede 4 prosent i campingtrafikken, var den på hele 48 prosent for hotelltrafikken. Vi ser imidlertid at, etter en stagnasjon rundt midten av 1980-årene, har begge overnatningsformer hatt til dels sterk vekst i utenlandstrafikken i den følgende perioden. Veksten kom tidligst igang ved campingplassene, og der var oppgangen størst fram til 1990. For hotellene kom veksten noe seinere, og har vært sterkest i årene etter 1990. Perioden ble avsluttet med en overraskende svikt i utenlandstrafikken på 5 prosent for campingplassene i 1994, mens hotellene hadde en vekst på 10 prosent sommeren 1994.

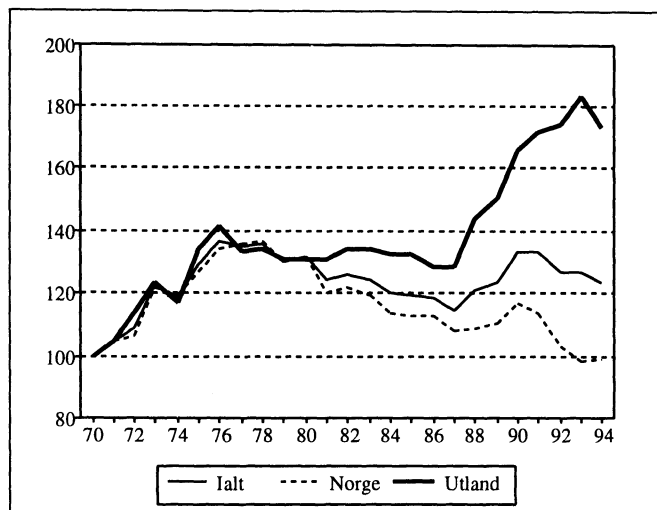
Når man sammenlikner utviklingen for utlendingene ved hotellene og campingplassene, bør man imidlertid være klar over at hotellene har mange gjester fra land som er ubetydelige som campingmarkeder. Det gjelder særlig ikke-europeiske land, med USA som det viktigste. De ulike utviklingstendensene for utlendingene ved campingplasser og hoteller må delvis ses på denne bakgrunn.

## 2.4 Noen lengre tidsperspektiver

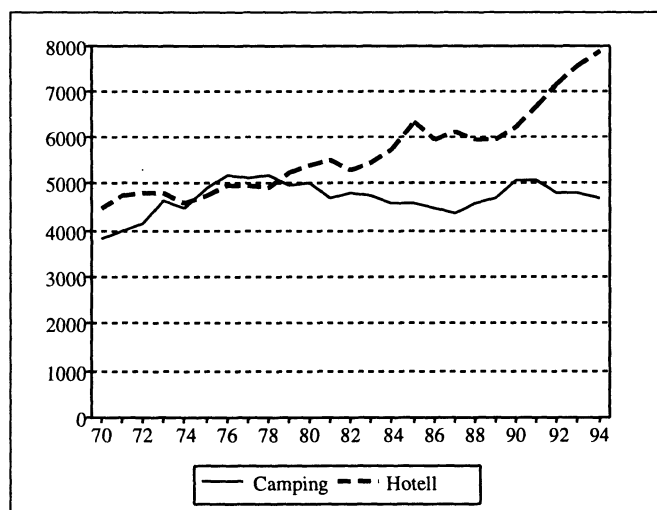
Figur 2.8 og 2.9 setter de siste års tendenser for campingplassene i perspektiv mot utviklingen tilbake til 1970. Vi ser at den samlede trafikken ved campingplassene økte sterkt fram til 1976. I 1976 var det 37 prosent flere overnattinger enn i 1970. Veksten var jevn for både nordmenn og utlendinger. Bare 1974 gav et tilbakeslag som rammet både det norske og det utenlandske markedet. Etter 1976 kom det imidlertid en lang periode med nedgang i den samlede trafikken som varte helt fram til 1987. Det året var det bare 15 prosent flere overnattinger enn i 1970. Oppgangen i perioden 1987-1990 kom således som et brudd på en langvarig nedgangstendens.

Figur 2.9 viser at det er den norske trafikken som har blitt rammet av nedgang siden siste halvdel av 1970-årene. De norske overnattingene lå drøyt 1 prosent lavere

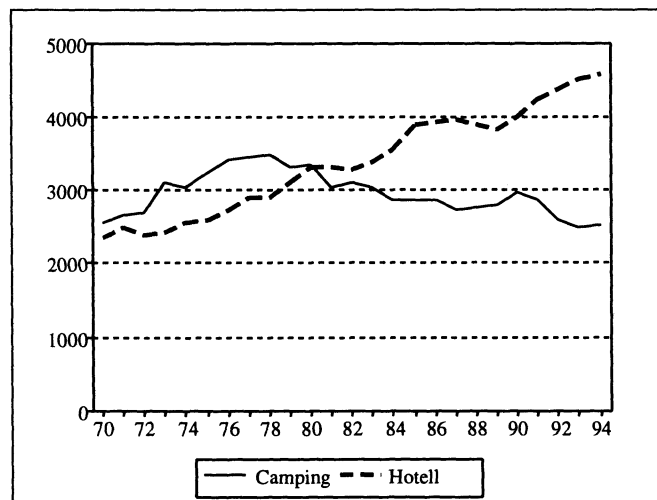
**Figur 2.9 Campingplasser. Overnattinger fordelt etter nordmenn og utlendinger. 1970-94. Indeks 1970=100**



**Figur 2.10 Campingplasser og hoteller. Overnattinger i alt. Mai-sept. 1970-94. 1000 overnattinger**



**Figur 2.11 Campingplasser og hoteller. Norske overnattinger. Mai-sept. 1970-94. 1000 overnattinger**



i 1994 enn i 1970. Nedgangen siden 1970-tallet må imidlertid ses i sammenheng med overgangen til bruk av campingvogn på faste sesongkontrakter i denne perioden. Vi kan antyde at det de siste årene har vært mellom en halv million og en million norske overnattinger på fast kontrakt. (Se avsnitt 4.4). Korrigerer vi for dette, vil det kanskje være riktig å si at den norske trafikken i 1994 var på nesten samme nivå som i siste halvdel av 1970-årene. I så fall vil også den samlede campingtrafikken ha vært større enn det registrerte toppnivået i 1976.

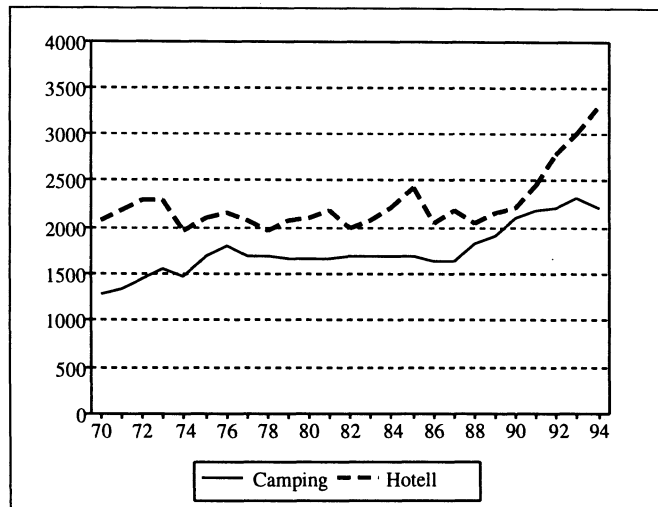
For den utenlandske trafikken har utviklingen delvis vært annerledes. Veksten var sterk også på utenlandsmarkedet fram til 1976. Deretter var det noen år med nedgang, før vi fikk en periode med et noenlunde stabilt nivå helt fram til midten av 1980-årene. De siste årenes sterke oppgang i trafikken fra utlandet markerer således et klart brudd på en lang periode med stabilitet og stagnasjon. Vi merker oss at det aldri har vært flere utenlandske overnattinger ved campingplassene enn i 1993.

Perioden under ett har utlendingenes andel av campingtrafikken økt sterkt. I 1970 utgjorde de 34 prosent av de samlede overnattingene. I 1994 var andelen oppe i 47 prosent.

Figur 2.10, 2.11 og 2.12 sammenlikner utviklingen for campingplasser og hoteller for årene 1970-94. Figur 2.10 viser at utviklingen i den samlede trafikken har vært svært forskjellig for campingplasser og hoteller i denne perioden. Mens campingplassene hadde sterk vekst fram til 1976, var det i disse årene bare liten oppgang for hotellene. Derimot hadde hotellene sterk framgang i campingplassenes nedgangsperiode fram til midten av 1980-årene. Samlet har det for campingplassene vært en økning på 24 prosent siden 1970, mens hotellene har hatt en oppgang på 75 prosent.

Figur 2.11 viser at disse forskjellene særlig skyldes utviklingen på innenlandsmarkedet. Ved hotellene økte den norske trafikken jevnt og sterkt fra 1970 og fram til midten av 1980-årene. Selv om også campingplassene hadde oppgang fram til siste halvdel av 1970-årene, har altså resten av perioden i hovedsak vært preget av nedgang. For perioden under ett har det vært en økning i de norske hotellovernattingene på 95 prosent, mens campingovernattingene har blitt redusert med 1 prosent. Selv om vi antar at camping på fast kontrakt har økt sterkt, og i 1994 kanskje utgjorde nesten 1 million overnattinger (jf. avsnitt 4.4), står det fast at hotellene har hatt den klart beste utviklingen på innenlandsmarkedet i denne perioden.

**Figur 2.12 Campingplasser og hoteller. Utenlandske overnattinger. Mai-sept. 1970-94. 1000 overnattinger.**



Figur 2.12 viser hvordan den utenlandske trafikken har utviklet seg i samme periode. Det var særlig i begynnelsen av perioden at utviklingen var forskjellig ved campingplassene og hotellene. De utenlandske campingovernattingene økte sterkt fra 1970 til 1976. I samme periode var det tendens til nedgang i trafikken til hotellene. Deretter var det for begge overnattingsformer stabilitet og stagnasjon i ti år fram til 1987. (For hotellene med unntak av toppåret 1985). Som vi har sett har det deretter vært vekst for både camping og hotell, men størst for hotellene. I perioden siden 1970 under ett har dermed veksten i trafikken fra utlandet vært størst ved campingplassene. Der var det 73 prosent flere utenlandske overnattinger i 1994 enn i 1970. For hotellene har oppgangen vært på 59 prosent i samme periode.

De tilbakegående tallene for hotelltrafikken er hentet fra publikasjonen Norsk hotellnæring 1950-1990 (Sosiale og Økonomiske Studier nr. 77, 1992).

**Tabell 2.1. Overnattinger etter overnattingsform. Mai-september. 1984-1994. 1 000 overnattinger**

	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
<b>Campingplasser</b>											
I alt .....	4562	4554	4504	4372	4595	4707	5072	5070	4822	4819	4715
Norge .....	2879	2868	2877	2746	2763	2798	2961	2880	2611	2494	2512
Utland .....	1683	1686	1627	1626	1833	1909	2111	2189	2212	2325	2202
<b>Hoteller</b>											
I alt .....	5753	6328	5974	6121	5926	5966	6219	6682	7152	7520	7867
Norge .....	3540	3893	3931	3946	3880	3818	3997	4224	4369	4520	4573
Utland .....	2214	2435	2043	2175	2046	2148	2223	2457	2782	3000	3295
Ferie/fri .....	..	..	3645	3665	3586	3725	3914	4286	4612	4973	5177
Yrke/kurs .....	..	..	2155	2277	2242	2163	2227	2305	2454	2464	2586

**Tabell 2.2. Campingplasser og hoteller. Overnattinger etter måned. 1994. 1 000 overnattinger**

	I alt	Mai	Juni	Juli	August	September
<b>Campingplasser</b>						
I alt .....	4715	207	873	2303	1150	183
Norge .....	2512	140	397	1317	535	123
Utland .....	2202	66	475	986	615	60
<b>Hoteller</b>						
I alt .....	7867	911	1738	2269	1788	1161
Norge .....	4573	629	906	1155	993	890
Utland .....	3295	282	833	1114	794	271
Ferie/fri .....	5177	392	1104	1945	1224	511
Yrke/kurs .....	2586	500	623	305	533	625



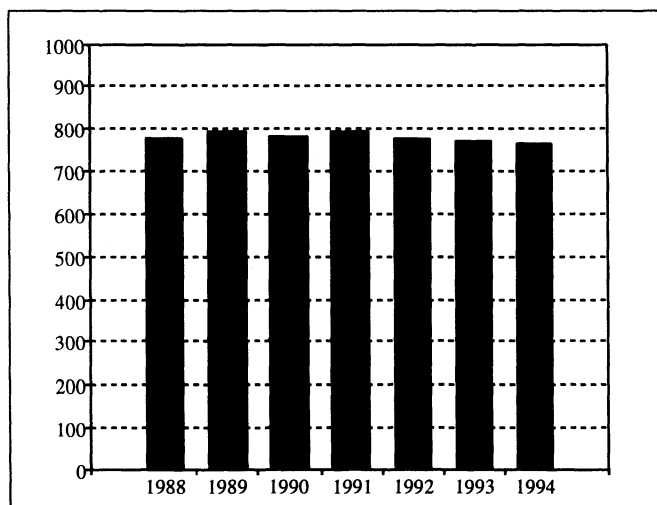


### 3. Kapasitet og kapasitetsutnyttning

Dette avsnittet skal gi en oversikt over campingplassenes kapasitet og kapasitetsutnyttning. Beskrivelsen bygger på den løpende statistikken. Denne omfatter som påpekt tidligere bare campingplasser med en innekapasitet på minst 8 campinghytter/rom. Denne avgrensningen påvirker selvsagt det bildet som tegnes her. Som man vil se har statistikken i hele perioden omfattet i underkant av 800 plasser. Vi vet imidlertid at i tillegg til disse, er også mange små plasser i drift. I 1988 ble det registrert 544 slike mindre campingplasser. Det kan være grunn til å tro at antallet små plasser har ligget på noenlunde samme nivå i perioden fram til 1994. Vi vet i hvert fall at det samlede antallet plasser lå på drøyt 1 300 helt fra midten av 1970-årene og fram til 1988. De små plassene har imidlertid en forholdsvis liten del av campingnæringens samlede kapasitet. I 1988 hadde de til sammen om lag 2 100 campinghytter. Det utgjorde bare 14 prosent av den samlede hyttekapasiteten. Betydningen av de små plassene varierer noe mellom fylkene. Størst andel av hyttekapasiteten hadde de i Telemark med 27 prosent i 1988. Beskrivelsen i dette avsnittet fanger således inn hovedtyngden av hyttekapasiteten. En bør imidlertid ha omfangsbegrensningen i minne når man bruker de konkrete tallene.

Det er her valgt å beskrive kapasiteten bare i hytter, rom mv. I tillegg har selvsagt campingplassene en betydelig

Figur 3.1 Tallet på campingplasser. 1988-1994



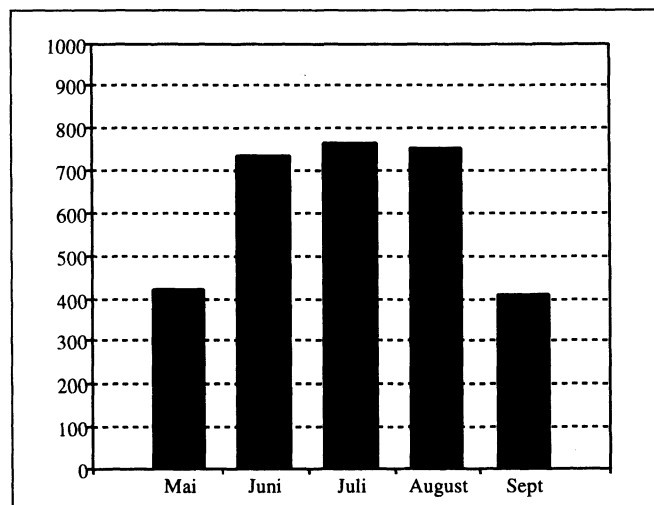
kapasitet i oppstillingsplasser for telt og campingvogn/-bil. Det sier seg selv at dette er en vanskelig målbar størrelse. Ofte vil campingvertene bare ha mulighet for å anslå et omtrentlig antall. Denne kapasiteten er derfor holdt utenfor beskrivelsen. Det kan nevnes at i 1988 ble tallet på oppstillingsplasser oppgitt til drøyt 121 000 og antallet strømuttak for vogn/bil oppgitt til nesten 35 000. Disse tallene omfattet både store og små campingplasser.

#### 3.1 Kapasitet

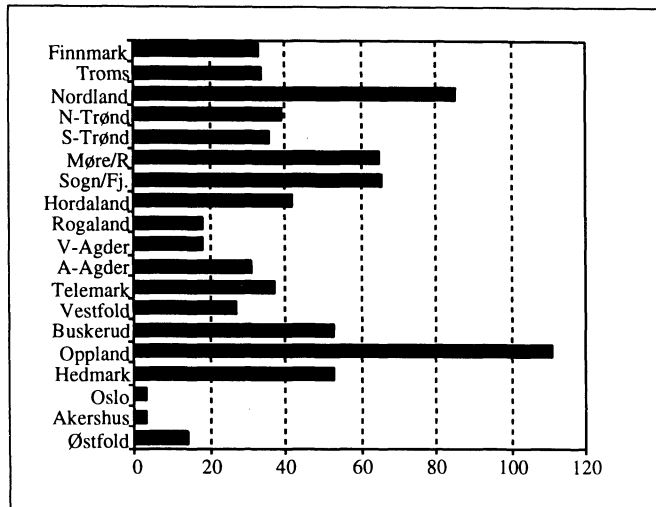
I løpet av sommersesongen 1994 var det 768 store campingplasser i drift. Figur 3.1 viser at tallet på plasser har endret seg lite siden slutten av 1980-årene, men det har vært en viss nedgang siden 1991. Det ser også ut til at det samlede antallet campingplasser har vært noenlunde stabilt helt siden midten av 1970-årene. Hva som har skjedd av nyetableringer og nedleggelse gjennom perioden gir campingstatistikken imidlertid ikke opplysninger om.

Figur 3.2 viser hvor mange plasser som var åpne i de forskjellige sommermånedene i 1994. Med bare tilfeldige unntak er alle plassene åpne i juli. Størparten av plassene holder åpent også i juni og august. Derimot var bare litt over halvparten åpne i mai og september.

Figur 3.2 Campingplasser åpne etter måned. 1994

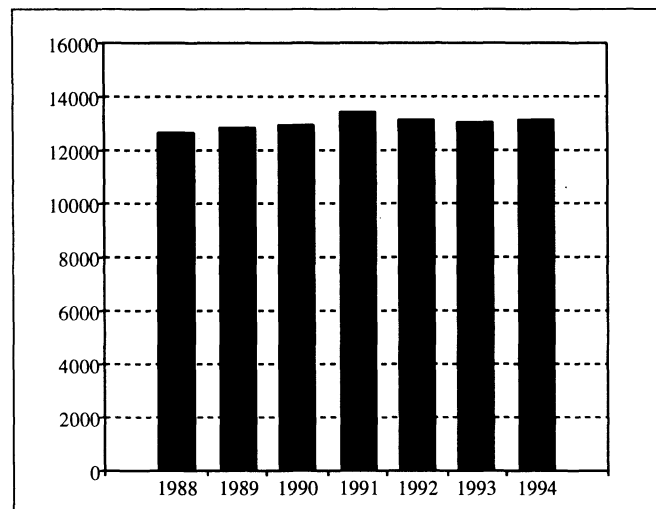


Figur 3.3 Tallet på campingplasser. Fylke. 1994



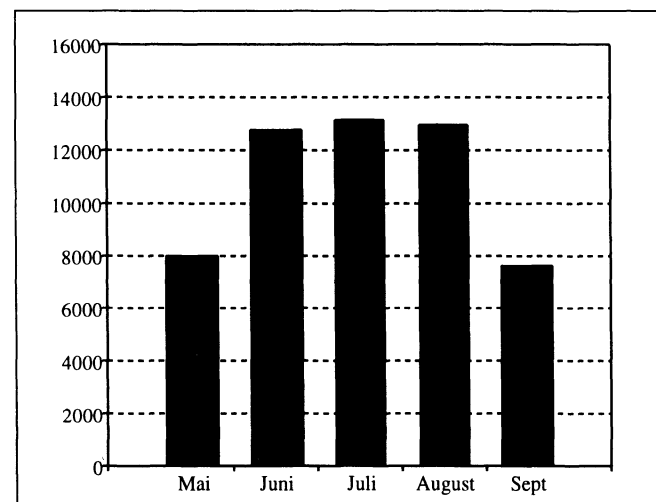
Figur 3.3 viser hvordan campingplassene i 1994 fordelte seg på fylker. Flest plasser var det i Oppland. Der var det 111 campingplasser i drift i løpet av sommeren. Dernest fulgte Nordland med 85 plasser. Videre ser vi at

Figur 3.4 Kapasitet i hytter. 1988-1994



fylkene Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal hadde rundt 65 registrerte campingplasser, mens Buskerud og Hedmark fulgte med drøyt 50. Færrest plasser var det i Oslo og Akershus med 3 i begge fylker. Dessuten var

Figur 3.5 Campinghytter åpne etter måned. 1994



det få plasser i Østfold med 14 og i Vest-Agder og Rogaland med 18 registrerte store plasser i 1994.

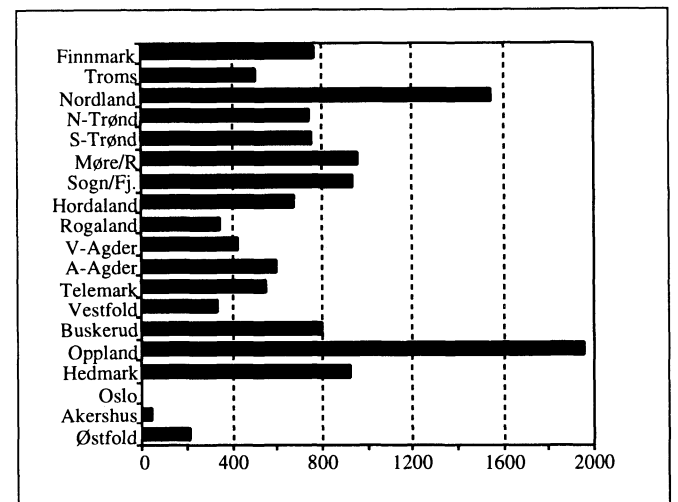
Utleie av campinghytter og rom har blitt en stadig viktigere del av campingplassenes virksomhet. Kapittel 4 vil da også vise at andelen overnattinger som skjer i campinghytter mv. har økt jevnt både på 1970- og 1980-tallet. Her skal vi se på struktur og utvikling av hyttekapasiteten ved campingplassene i perioden 1988-94.

Til sammen var det sommeren 1994 tilgjengelig nesten 13 100 campinghytter, rom mv. ved campingplassene. Figur 3.4 viser at det var en svak utvidelse av kapasiteten fra 1988 til 1991 (+6,5 prosent). Deretter har kapasiteten blitt redusert noe. I 1994 var det dermed bare 4,0 prosent flere campinghytter enn i 1988.

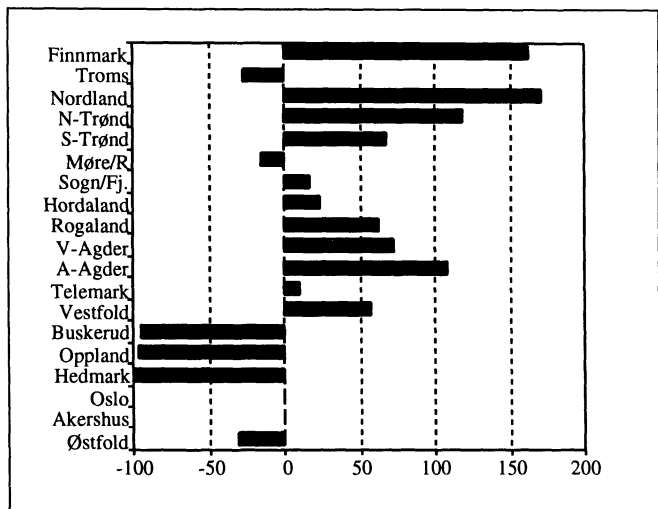
Figur 3.5 viser den tilgjengelige kapasiteten etter måned. Igjen ser vi at stort sett hele kapasiteten var tilgjengelig i månedene juni-august. I mai var 61 prosent av hyttene åpne og i september 58 prosent. Det var en tendens til at de plassene som holdt åpent i mai og juni hadde noe flere campinghytter enn gjennomsnittet. Plassene som var tilgjengelige i mai hadde gjennomsnittlig 18,9 campinghytter og de som var åpne i september hadde gjennomsnittlig 18,6 hytter. Til sammenlikning hadde de plassene som var åpne i juli 17,1 campinghytter i gjennomsnitt.

Figur 3.6 viser hvordan hyttekapasiteten fordelte seg på fylker. Campingplassene i Oppland hadde 1 949 campinghytter i 1994 og var dermed også det fylket som hadde den største innekapasiteten i landet. Nordland

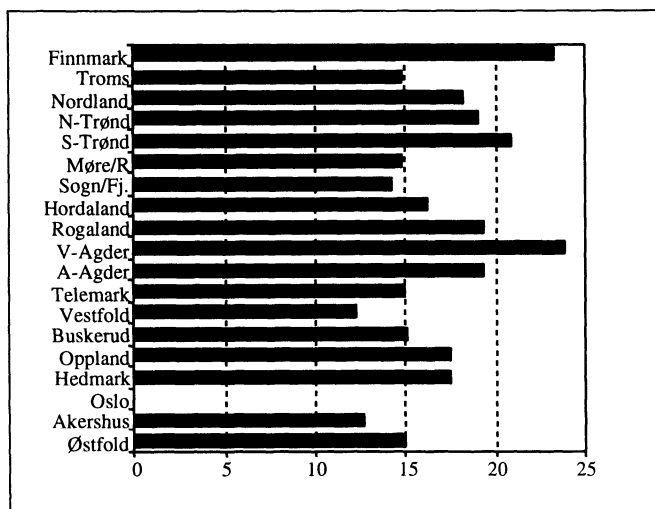
Figur 3.6 Tallet på campinghytter. Fylke. 1994



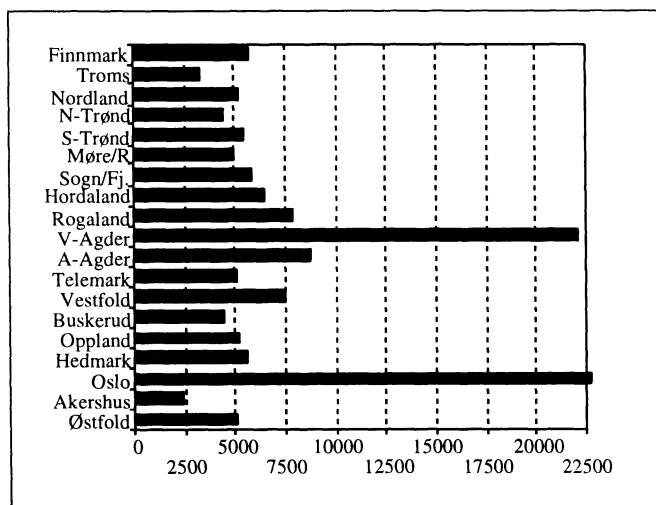
**Figur 3.7 Campinghytter. Kapasitetsendring. Fylke. 1988-1994**



**Figur 3.8 Campinghytter pr. plass. Fylke. 1994**



**Figur 3.9 Overnattinger pr. campingplass. Fylke. 1994**



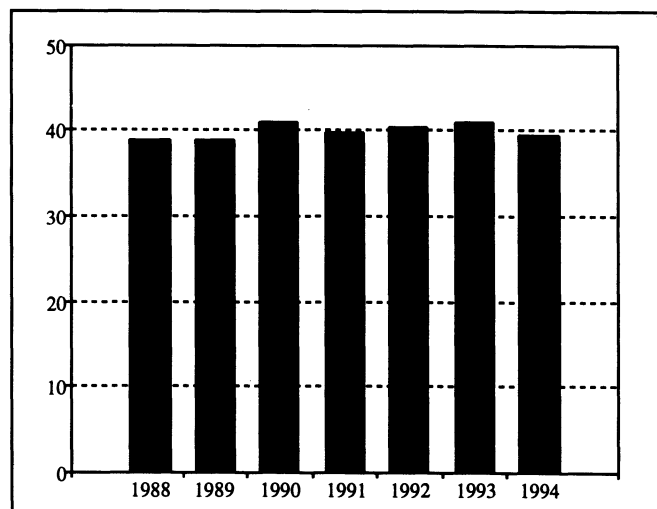
fulgte etter Oppland og hadde 1 547 campinghytter. Dernest var innekapasiteten størst i Møre og Romsdal med 964 enheter. Også Hedmark og Sogn og Fjordane hadde en betydelig hyttekapasitet med drøyt 900 hytter i 1994. På den annen side ser vi at Akershus bare hadde en ubetydelig kapasitet i campinghytter. Likeledes var Østfold, Vestfold og Rogaland små mht. campinghytter, med færre enn 400 hytter i alle fylker.

Figur 3.7 viser hvordan kapasiteten har endret seg i fylkene mellom 1988 og 1994. Tre fylker nord i landet skiller seg ut med stor tilvekst. Det er Nordland, Finnmark og Nord-Trøndelag. I Nordland har det vært en tilvekst på 171 hytter siden 1988. Det er en kapasitetsvekst på 12 prosent. I Finnmark har hyttekapasiteten vokst med 163 enheter eller 27 prosent. I Nord-Trøndelag har det vært en økning på 119 hytter siden 1988 og det utgjør en vekst på 19 prosent. På den annen side skiller tre andre fylker seg ut med en forholdsvis sterk reduksjon i kapasiteten. Det er innlandsfylkene Hedmark, Oppland og Buskerud. I Hedmark var det 100 færre hytter i 1994 enn i 1988. I Oppland har nedgangen vært på 97 enheter, mens det i Buskerud har vært en nedgang på 96 hytter i samme periode. For Oppland var kapasitetsreduksjonen på 5 prosent, mens den både i Hedmark og Buskerud var på rundt 10 prosent. Utenom disse fylkene var det bare 3 andre fylker som hadde færre hytter i 1994 enn i 1988. Samlet var det 11 av fylkene som økte sin hyttekapasitet fra 1988. Man kan merke seg at de fleste fylker med svært få campinghytter i begynnelsen av perioden hadde en relativt sett betydelig tilvekst fram til 1994. Det gjaldt Vestfold, Agderfylkene og Rogaland.

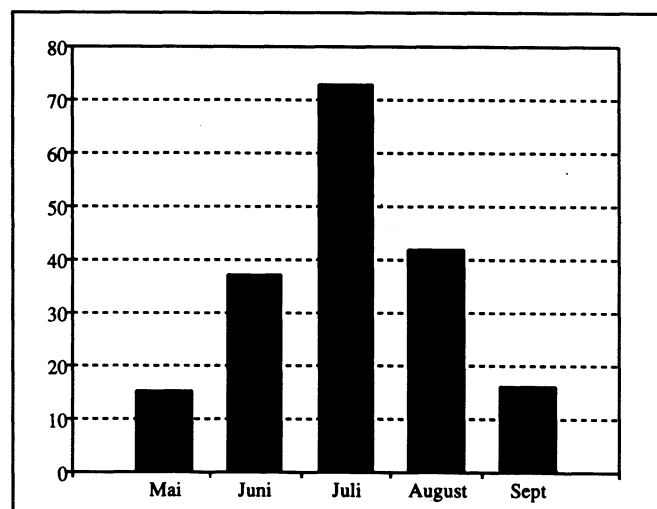
Det var til dels stor forskjell på størrelsen av plassene fylkene imellom. Gjennomsnittlig var det 17,0 campinghytter ved hver campingplass på landsbasis i 1994. Figur 3.8. viser hvor mange hytter det var pr. plass i de forskjellige fylkene. Vest-Agder og Finnmark hadde flest hytter pr. campingplass med 24 i Vest-Agder og nesten 23 i Finnmark. Deretter følger Sør-Trøndelag med 21 hytter pr. plass. Færrest hytter pr. plass var det i Akershus og Vestfold med 12-13 i begge fylker.

Figur 3.9 viser hvor mange overnattinger det var pr. plass i gjennomsnitt for månedene mai-september i 1994. På landsbasis var det gjennomsnittlig 6 100 overnattinger pr. plass i disse månedene. Noen fylker hadde et gjennomsnitt langt over dette. Plassene i Oslo var størst og hadde hele 71 000 overnattinger pr. campingplass. Oslo ble etterfulgt av Vest-Agder med 22 100 overnattinger pr. plass. Godt over landsgjennomsnittet lå også Aust-Agder med 8 800 og Vestfold med 7 500 overnattinger pr. plass. Færrest overnattinger pr. campingplass var det i Akershus med snaut 2 400 og i Troms med 3 300. Figur 3.2 viser imidlertid at hele 11 av fylkene hadde mellom 4 000 og 6 000 overnattinger pr. campingplass.

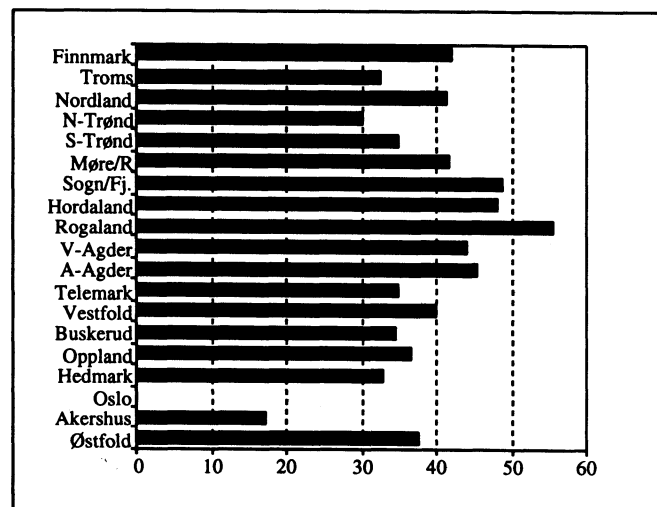
**Figur 3.10 Campinghytter. Kapasitetsutnyttning. 1988-94. Prosent**



**Figur 3.11 Campinghytter. Kapasitetsutnyttning. Måned. 1994**



**Figur 3.12 Campinghytter. Kapasitetsutnyttning. Fylke. 1994**



### 3.2 Kapasitetsutnyttning

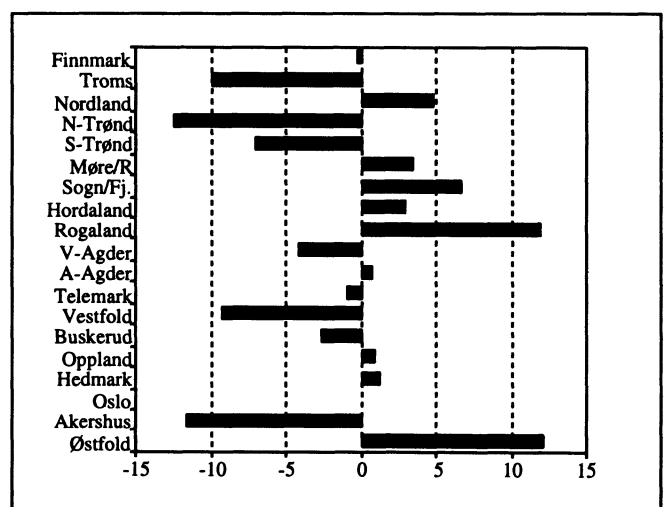
Kapasitetsutnyttningen for campinghyttene var i sesongen mai-september 1994 på 39,4 prosent i gjennomsnitt. Figur 3.10 viser at utnyttingsgraden stort sett har holdt seg stabil rundt 40 prosent helt siden 1988.

Figur 3.11 viser imidlertid at kapasitetsutnyttningen varierer sterkt mellom månedene. Desidert høyest er utnyttingsgraden i juli. I juli 1994 var gjennomsnittsbelegget for campinghyttene på 69,5 prosent. For august var kapasitetsutnyttningen på 40,6 prosent, mens den i juni var på 35,5 prosent. I utkanten av sesongen synker imidlertid kapasitetsutnyttningen sterkt. I mai var bare 14,3 prosent av hyttene belagt, mens utnyttingsgraden i september var på 17,5 prosent.

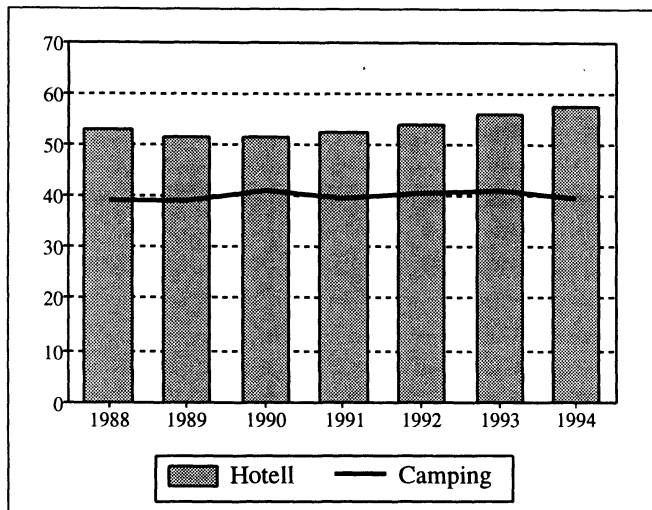
Figur 3.12 viser hvordan kapasitetsutnyttningen var på sesongbasis for fylkene. Rogaland hadde den høyeste kapasitetsutnyttningen med 55,7 prosent. I Sogn og Fjordane og Hordaland var utnyttingsgraden også godt over landsgjennomsnittet med drøyt 48 prosent i begge fylkene. Også i Agderfylkene lå kapasitetsutnyttningen høyere enn gjennomsnittet med 44 prosent i Vest-Agder og 45 prosent i Aust-Agder. Lavest var utnyttingsgraden for hyttene i Akershus med 17 prosent. Lav var utnyttingsgraden også i Nord-Trøndelag med 30 prosent og i Hedmark og Troms med 33 prosent.

Figur 3.13 viser hvordan kapasitetsutnyttningen har endret seg i fylkene fra 1988 til 1994. Endringene er vist i prosentpoeng. Størst forbedring av kapasitetsutnyttningen har det vært i Østfold og Rogaland. Der var utnyttingsgraden av hyttene 12 prosentpoeng høyere i 1994 enn i 1988. Sterkest nedgang i utnyttingsgraden har det vært i Nord-Trøndelag med 13 prosentpoeng og i Akershus med 12 prosentpoeng i perioden. Selv om endringene i hytteutnyttningen har vært små på landsbasis, ser vi altså at det har vært til dels betydelig forskjell i utviklingen mellom fylkene.

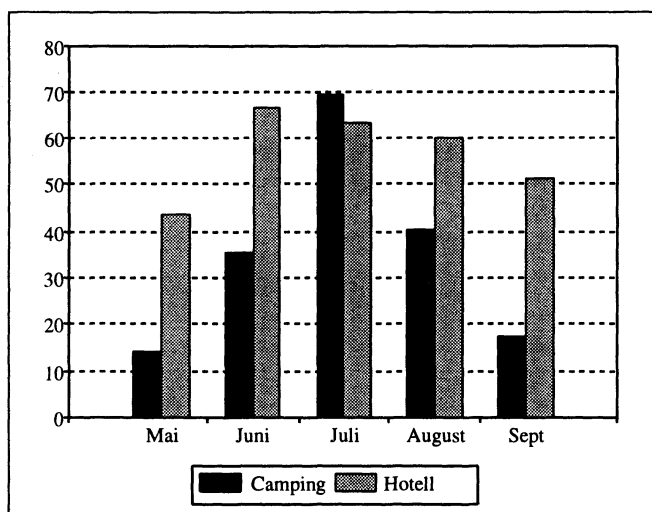
**Figur 3.13 Campinghytter. Kapasitetsutnyttning. Endring 1988/94. Prosentpoeng**



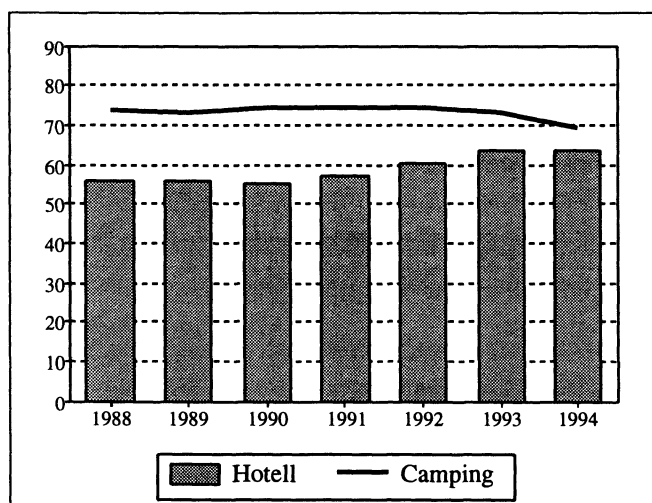
**Figur 3.14 Kapasitetsutnyttning. Campinghytter og hotellrom. Mai-sept. 1988-94. Prosent**



**Figur 3.15 Kapasitetsutnyttning. Campinghytter og hotellrom. Måned. 1994. Prosent**



**Figur 3.16 Kapasitetsutnyttning. Campinghytter og hotellrom. Juli. 1988-1994. Prosent**



I Nord-Trøndelag ble stor vekst i kapasiteten (se figur 3.7) kombinert med sterk reduksjon i kapasitetsutnyttningen. I dette fylket har det således vært et sterkt misforhold mellom kapasitetsutbyggingen (+19 prosent) og trafikkutviklingen (-15 prosent) siden slutten av 1980-årene. Det samme gjelder Sør-Trøndelag og Vestfold. Hyttekapasiteten økte forholdsvis sterkt (med 21 prosent i Vestfold og 10 prosent i Sør-Trøndelag) samtidig som trafikken til hyttene gikk ned (med 5 prosent i begge fylker). Dermed gikk kapasitetsutnyttningen merkbart ned (med 9 prosent i Vestfold og med 7 prosent i Sør-Trøndelag). Nordland derimot, som hadde den største kapasitetsveksten i landet, kunne notere en sterk vekst også i trafikken til hyttene (+25 prosent). Dermed økte kapasitetsutnyttningen her med 5 prosentpoeng. Også i de to fylkene som hadde den sterkeste veksten i kapasitetsutnyttningen, var de bakenforliggende faktorene forskjellige. I Østfold ble kapasiteten redusert (med 13 prosent), mens hyttetrafikken allikevel vokste med 28 prosent. I Rogaland skapte en trafikkvekst på nesten 70 prosent økt utnyttingsgrad til tross for at også hyttekapasiteten økte sterkt (+22 prosent). På den annen side viste figur 3.7 at hyttekapasiteten både i Oppland og Hedmark ble redusert fra 1988 (hvh. med 5 og 10 prosent). Selv om også hytteovernattingene gikk noe ned (-5 prosent og -8 prosent), sørget dette for at kapasitetsutnyttningen fram til 1994 økte med om lag 1 prosentpoeng i begge fylker. I Buskerud ble også kapasiteten redusert (-11 prosent), men her var trafikkutviklingen så svak (-18 prosent) at utnyttingsgraden allikevel gikk ned (-3 prosentpoeng).

**3.3 Kapasitetsutnyttning for campinghytter og hotellrom**

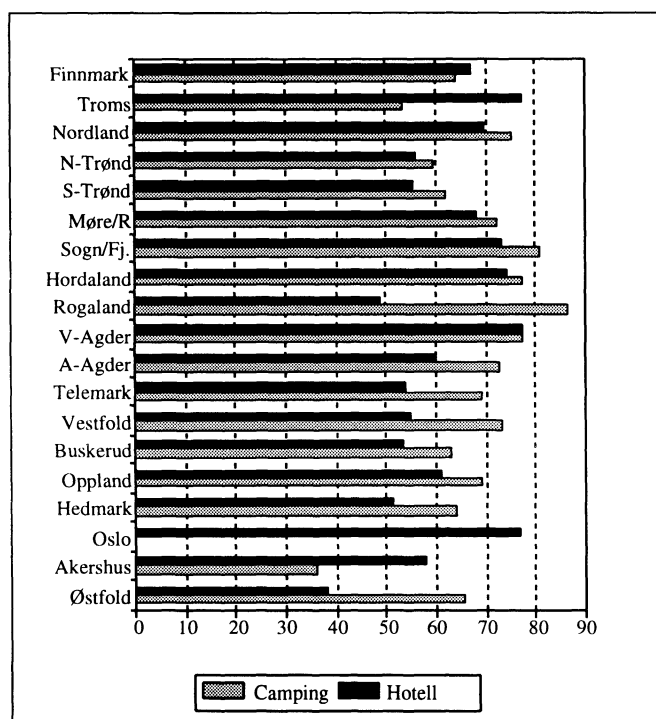
Det kan ha interesse å sammenlikne kapasitetsutnyttningen for campinghytter og hotellrom. Ser vi på sommersesongen mai-september under ett, lå utnyttingsgraden for campinghyttene 18 prosentpoeng lavere enn for hotellene i 1994. Figur 3.14 viser at campinghyttene har hatt fra 10 til 15 prosentpoeng lavere utnyttingsgrad enn hotellene også i alle andre år siden 1988. Fra 1988 til 1990 ble romutnyttningen for hotellene svakt redusert mens det var en viss oppgang for campinghyttene. Fra 1990 til 1994 gikk romutnyttningen ved hotellene jevnt opp mens det stort sett var stabilitet ved campingplassene.

For sommersesongen sett under ett er det altså hotellene som har den høyeste romutnyttningen. Figur 3.15 sammenlikner imidlertid kapasitetsutnyttningen mellom hyttene og hotellrommene måned for måned sommeren 1994. Her ser vi at i juli hadde campinghyttene høyere utnyttingsgrad enn hotellene, mens den var klart lavere i alle andre måneder. På den ene siden har dette sammenheng med at campingtrafikken er sterkt konsentrert til juli. På den andre siden har det sammenheng med at hotellene særlig i mai og september har en betydelig andel yrkesmessig trafikk.

Figur 3.16 belyser utviklingen i kapasitetsutnyttningen for juli ved hotellene og campingplassene fra 1988 til 1994. Vi ser at utnyttingsgraden har vært størst ved campinghyttene i hele perioden. Campinghyttene hadde noenlunde stabilt belegg på nesten 75 prosent i alle år fram til 1992. Fra 1992 til 1994 gikk imidlertid kapasitetsutnyttningen ned med 5 prosentpoeng til 69,5 prosent. Ved hotellene lå belegget på rundt 55-57 prosent fram til 1990, mens det deretter var vekst. I juli 1994 var 63 prosent av hotellrommene belagt. Selv om utnyttingsgraden i juli fortsatt ligger høyest ved campingplassene, er det altså hotellene som har hatt den beste utviklingen i kapasitetsutnyttningen de siste årene.

I juli 1994 var det bare tre fylker der kapasitetsutnyttningen var høyere for hotellene enn for campinghyttene. Det gjaldt Akershus, Troms og Finnmark. Dette går fram av figur 3.17. I Rogaland var det spesielt stor forskjell på kapasitetsutnyttningen for campinghytter og hoteller. I dette fylket ble campinghyttene utnyttet godt over landsgjennomsnittet (86 prosent), mens utnyttningen av hotellene var svak med snaut 50 prosent. Også i Østfold og Vestfold ble campinghyttene utnyttet klart bedre enn hotellene. Vestfold hadde en hotellutnytting noe lavere enn landsgjennomsnittet (55 prosent) mens kapasitetsutnyttningen av campinghyttene var 4 prosent høyere enn landsgjennomsnittet (73 prosent). I Østfold var utnyttningen av både hotellene (38 prosent) og campinghyttene (65 prosent) lavere enn gjennomsnittlig for landet, men altså allikevel klart høyest for hyttene. På campingplassene i Sogn og Fjordane, Hordaland og Vest-Agder ble campingkapasiteten i juli utnyttet klart høyere enn landsgjennomsnittet. Vi legger merke til at i

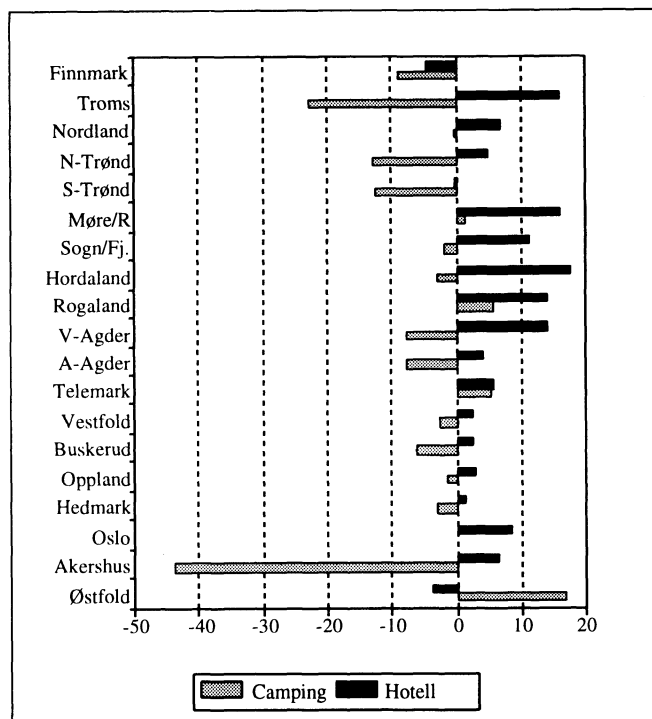
Figur 3.17 Kapasitetsutnyttning. Campinghytter og hotellrom. Juli. Fylke. 1994. Prosent



disse fylkene var også utnyttningen av hotellene betydelig høyere enn landsgjennomsnittet. Relativt lav kapasitetsutnyttning både for camping og hotell var det i Trøndelagsfylkene, Buskerud og Akershus. I Troms og Finnmark var derimot kapasitetsutnyttningen lav for camping, men forholdsvis høy for hoteller.

Figur 3.18 sammenlikner utviklingen i kapasitetsutnyttningen i juli fra 1988 til 1994 for campinghytter og hoteller på fylkesbasis. Mens utnyttingsgraden for campinghyttene har blitt redusert i 14 fylker, har det vært nedgang bare i 3 fylker for hotellene. Vekst i kapasitetsutnyttningen både for camping og hoteller har det vært i Møre og Romsdal og Rogaland på Vestlandet. På Østlandet gjelder det samme for Telemark. Av de fylkene som har hatt den sterkeste svikten i hytteutnyttningen (Akershus, Troms og Finnmark), hadde Troms og Akershus en vekst i hotellutnyttningen, mens Finnmark også hadde sviktende hotellutnytting i perioden. Likeledes hadde begge Trøndelagsfylkene en svakere utvikling enn landsgjennomsnittet både for camping- og hotellutnyttningen.

Figur 3.18 Kapasitetsutnyttning. Campinghytter og hotellrom. Endring 1988-1994. Fylke. Prosentpoeng



Tabell 3.1. Tallet på campingplasser. Fylke. 1988-1994

	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
I alt .....	779	796	783	798	777	773	768
Østfold .....	14	14	14	14	14	14	14
Akershus .....	3	4	4	4	3	3	3
Oslo .....	3	3	3	3	3	3	3
Hedmark .....	52	52	50	54	51	53	53
Oppland .....	115	117	115	115	113	111	111
Buskerud .....	56	57	55	54	53	53	53
Vestfold .....	27	28	27	27	27	27	27
Telemark .....	40	38	38	39	38	38	37
Aust-Agder .....	30	31	30	30	30	30	31
Vest-Agder .....	19	18	18	18	18	18	18
Rogaland .....	16	18	16	20	20	19	18
Hordaland .....	40	42	42	42	42	43	42
Sogn og Fjordane .....	67	67	67	67	66	66	66
Møre og Romsdal .....	66	69	67	69	67	65	65
Sør-Trøndelag .....	38	39	37	37	36	36	36
Nord-Trøndelag .....	41	42	42	43	41	40	39
Nordland .....	83	87	90	91	88	87	85
Troms .....	36	35	34	35	34	34	34
Finnmark .....	33	35	34	36	33	33	33

Tabell 3.2. Tallet på campinghytter. Fylke. Juli. 1988-1994

	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
I alt .....	12583	12814	12893	13398	13069	12997	13088
Østfold .....	240	227	202	203	203	208	210
Akershus .....	38	48	40	46	37	38	38
Oslo .....	0	0	0	0	0	0	0
Hedmark .....	1027	1010	983	1042	901	922	927
Oppland .....	2046	2054	1963	1972	1945	1934	1949
Buskerud .....	897	904	808	858	822	805	801
Vestfold .....	274	297	310	324	326	328	331
Telemark .....	544	483	566	574	555	555	554
Aust-Agder .....	491	488	531	535	536	540	600
Vest-Agder .....	357	330	348	400	400	389	430
Rogaland .....	284	287	290	366	365	346	347
Hordaland .....	658	678	684	692	702	715	681
Sogn og Fjordane .....	925	939	941	939	916	928	941
Møre og Romsdal .....	979	1017	1007	1031	1005	968	964
Sør-Trøndelag .....	684	714	698	697	688	685	751
Nord-Trøndelag .....	625	664	727	771	776	757	744
Nordland .....	1376	1452	1574	1636	1630	1603	1547
Troms .....	531	540	526	535	524	517	503
Finnmark .....	607	682	695	777	738	759	770



Tabell 3.3. Kapasitetsutnyttning for campinghytter. Mai-september. Fylke. Prosent. 1988-94

	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
I alt .....	38,9	39,0	40,9	39,7	40,3	40,8	39,4
Østfold .....	25,4	28,4	36,7	41,8	37,3	33,7	37,5
Akershus .....	28,8	44,1	33,0	27,5	28,4	24,5	17,2
Oslo .....							
Hedmark .....	31,7	34,5	32,4	32,1	35,1	34,8	33,0
Oppland .....	35,7	33,8	39,4	37,4	38,4	37,6	36,6
Buskerud .....	37,1	34,7	38,0	32,5	33,0	33,5	34,4
Vestfold .....	49,2	37,8	40,3	41,9	39,2	49,4	40,0
Telemark .....	35,7	31,8	36,9	34,9	33,1	35,4	34,7
Aust-Agder .....	44,4	42,1	43,1	45,6	48,6	46,2	45,2
Vest-Agder .....	48,0	47,8	46,7	43,0	45,0	49,4	43,9
Rogaland .....	43,8	51,8	64,1	53,3	55,0	52,9	55,7
Hordaland .....	45,1	45,9	48,0	46,9	47,7	49,4	48,0
Sogn og Fjordane .....	42,1	45,4	46,5	48,9	49,5	51,2	48,8
Møre og Romsdal .....	38,2	39,0	42,5	41,5	42,4	43,1	41,6
Sør-Trøndelag .....	42,0	41,9	40,2	44,8	37,9	39,1	34,9
Nord-Trøndelag .....	42,6	35,1	33,3	32,7	31,8	31,5	30,1
Nordland .....	36,5	40,6	40,3	40,0	40,3	43,7	41,3
Troms .....	42,6	43,9	42,5	40,1	37,5	36,3	32,7
Finnmark .....	42,2	41,0	44,6	38,2	44,9	37,9	41,9

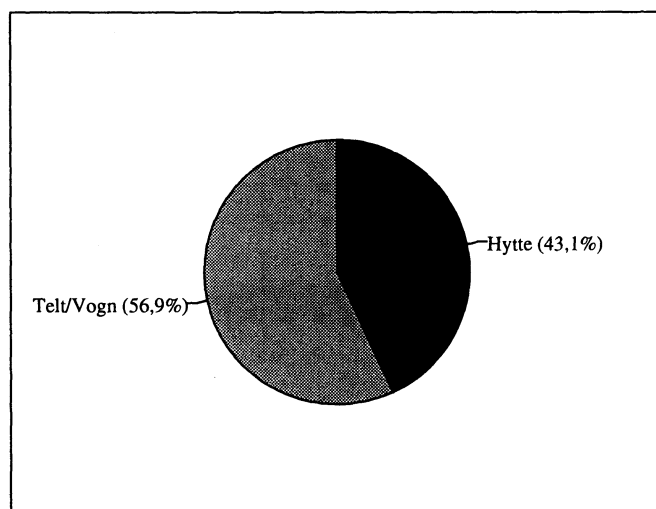
Tabell 3.4. Kapasitetsutnyttning for campinghytter. Fylke. Juli. 1988-94

	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
I alt .....	73,6	73,2	74,2	74,6	74,5	72,8	69,5
Østfold .....	45,8	48,8	60,5	70,5	73,9	62,7	65,5
Akershus .....	60,1	79,7	65,1	56,8	53,4	50,4	35,8
Oslo .....							
Hedmark .....	57,6	67,0	60,3	60,9	72,0	69,6	63,9
Oppland .....	73,8	70,3	77,2	77,9	74,5	72,4	69,0
Buskerud .....	72,2	68,9	70,0	61,3	64,4	65,3	62,9
Vestfold .....	98,6	76,2	74,3	78,0	75,4	83,5	73,4
Telemark .....	74,3	63,7	70,8	70,5	68,7	73,3	68,9
Aust-Agder .....	81,7	80,3	74,2	84,9	81,0	81,4	72,6
Vest-Agder .....	90,2	84,7	84,3	79,0	77,1	81,6	77,1
Rogaland .....	63,6	80,9	78,4	74,4	74,3	77,2	86,4
Hordaland .....	77,1	80,1	85,0	82,0	80,2	79,9	77,2
Sogn og Fjordane .....	80,7	82,4	82,8	88,1	87,2	87,0	80,7
Møre og Romsdal .....	72,9	70,6	75,9	74,4	75,6	77,3	71,9
Sør-Trøndelag .....	72,7	74,4	73,2	79,7	72,6	67,4	62,0
Nord-Trøndelag .....	82,8	72,5	64,0	68,0	65,0	64,4	59,5
Nordland .....	69,6	75,5	75,1	78,8	76,8	74,2	75,3
Troms .....	72,9	76,3	72,8	67,2	65,9	60,8	53,5
Finnmark .....	78,5	73,1	76,2	68,8	77,9	60,1	64,2

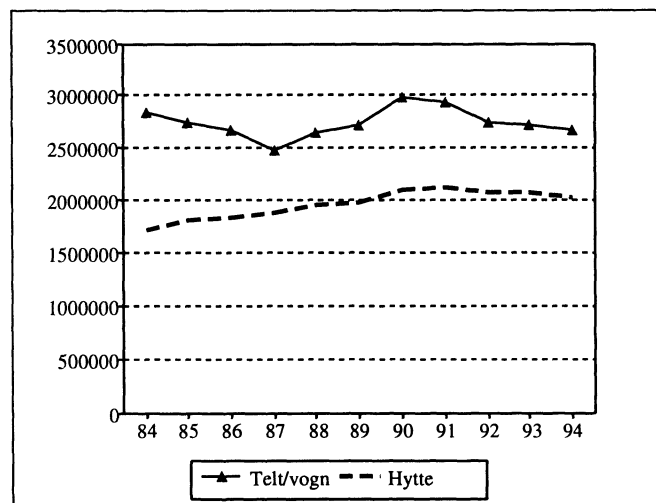
## 4. Overnattingsmåte

Dette kapitlet beskriver hvordan campingturismen fordeler seg på overnattingsmåtene hytte, telt og campingvogn. Utviklingen siden midten av 1970-årene er skissert. Dessuten belyses hvilken betydning overnattingsmåtene har i de forskjellige månedene og i

**Figur 4.1 Overnattinger etter overnattingsmåte. 1994. Prosent**



**Figur 4.2. Overnattinger etter overnattingsmåte. 1984-94**



fylkene. Vær oppmerksom på at overnattinger i campingvogn på fast sesongkontrakt ikke er med i statistikken. Dette har stor betydning for fordelingen på overnattingsmåte. Omfang og utvikling av bruk av campingvogn på fast kontrakt er kort kommentert i punkt 4.4. Vær dessuten oppmerksom på at den løpende statistikken bare omfatter plasser med en kapasitet på minst 8 hytter/rom. Bruken av hytter betyr naturlig nok mer på disse plassene enn på små plasser med færre hytter. Med en statistikk som fanget opp alle campingplasser og også bruk av campingvogner på fast kontrakt, ville således overnattinger i telt/vogn hatt større betydning.

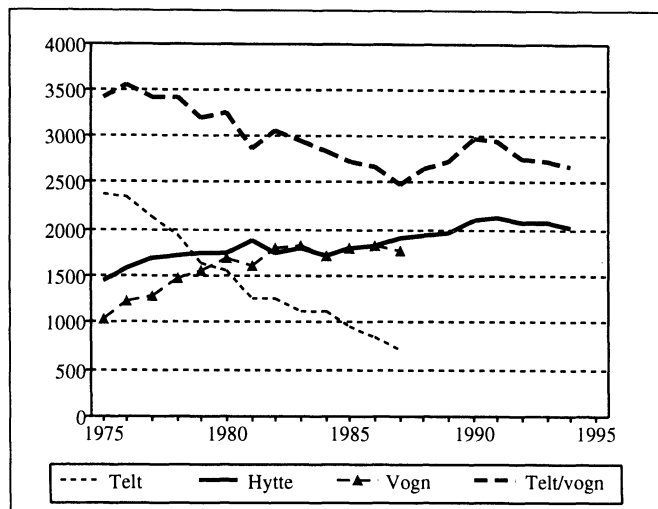
Vær også oppmerksom på at overnattinger i bobiler i hele rapporten er medregnet under telt/campingvogn.

### 4.1 Oversyn

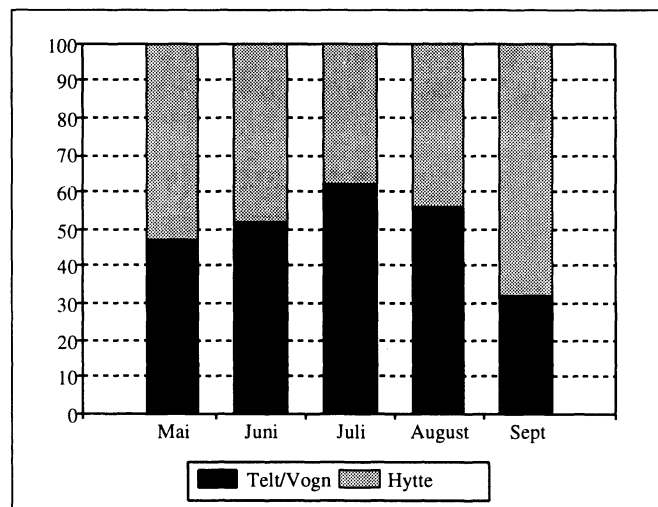
Figur 4.1 viser at nesten 57 prosent av campingplassenes overnattinger i 1994 skjedde i telt eller campingvogn (inklusive bobiler). Drøyt 43 prosent skjedde i campinghytter eller utleierom mv.

Figur 4.2 illustrerer utviklingen i de ulike overnattingsformene for perioden 1984-94. I årene fram til 1987 ble overnattingene i telt/vogn redusert mens hyttetrafikken vokste. I neste periode fram til 1990 var det vekst i begge overnattingsformer, og sterkest for telt/vogn. Etter 1990 har det vært stagnasjon og nedgang for hyttetrafikken og enda sterkere nedgang for telt/vogn. Når den samlede trafikken ved campingplassene gikk ned fram til 1987 skyldtes det altså svikten i bruk av telt/vogn. Oppgangen i neste periode fram til 1990 ble drevet fram av begge overnattingsformene. Likeledes skyldtes trafikksvikten i begynnelsen av 1990-årene dårlige år for begge overnattingsformene. Samlet var det 306 000 flere hytteovernattinger i 1994 enn i 1984. Det var en vekst på 18 prosent. Derimot var det 5,4 prosent færre overnattinger i telt/vogn i 1994 enn i 1984, eller en reduksjon på 154 000 overnattinger i absolutte tall. Figur 4.2 viser at svingingene gjennom perioden har vært betydelig større for telt/vogn enn for hytte.

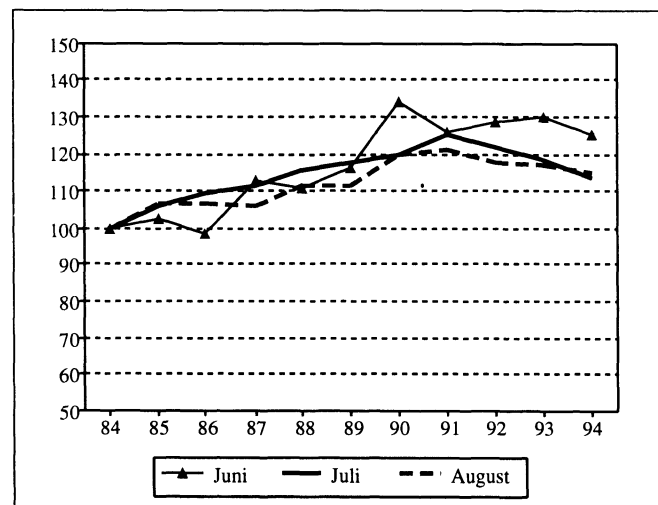
**Figur 4.3** Overnattinger etter overnatningsmåte. 1975-94. 1000 overnattinger



**Figur 4.4** Overnattinger etter overnatningsmåte. Måned. 1994. Prosent



**Figur 4.5** Overnattinger i campinghytte mv. Måned. 1984-94. Indeks 1984=100



Utviklingen har ført til at en økende andel av campingplassenes overnattinger skjer innendørs. Overnattinger i campinghytter mv. utgjorde 37,8 prosent av alle overnattingene i 1984. I 1994 var andelen økt til 43,1 prosent.

Opplysningene om overnatningsmåte har vært med i statistikken siden 1975. Fram til 1987 ble det skilt mellom overnattinger i telt og campingvogn. Figur 4.3 setter de siste års utvikling inn i et noe lengre perspektiv.

Den sterke nedgangen i bruk av telt er den mest iøynefallende tendensen. I 1975 skjedde nesten halvparten av overnattingene på campingplassene i telt. Andelen var i 1987 nede i 16 prosent. Videre ser vi at trafikken med campingvogn økte sterkt fram til begynnelsen av 1980-årene. Deretter var tendensen hovedsakelig preget av stagnasjon. Perioden under ett har det allikevel vært en klar økning i bruken av campingvogn. Overnattingene i vogn utgjorde 21 prosent av alle overnattingene i 1975 og 41 prosent i 1987. Økningen ville ha vært betydelig sterkere dersom også overnattinger i campingvogn på fast kontrakt hadde vært med i statistikken.

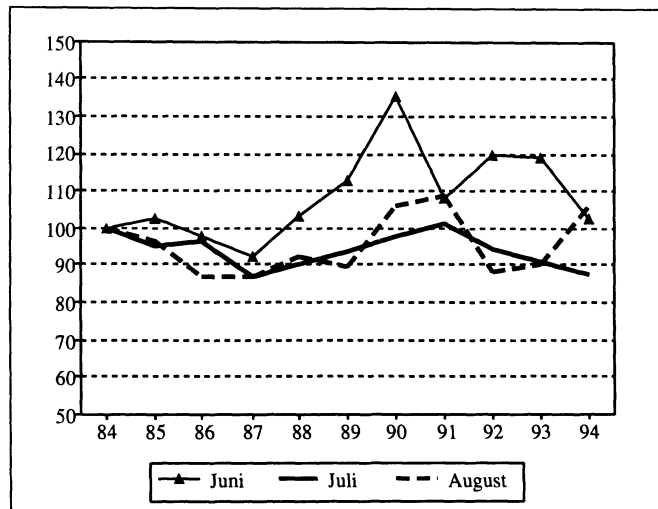
For perioden under ett har de samlede overnattingene i telt og vogn mistet en del av sin betydning. De dominerte helt med en andel på 70 prosent i 1975, men var altså redusert til 57 prosent i 1987. Bruken av campinghytte økte også klart fram til begynnelsen av 1980-årene, men allikevel var veksten svakere enn for campingvogn. Også for campinghytter var det imidlertid noen år med stagnasjon rundt midten av 1980-årene. Allikevel har andelen overnattinger i campinghytte økt fra 30 prosent i 1975 til 43 prosent i 1994.

#### 4.2. Månedsmønster

Figur 4.4 viser hvordan trafikken fordelte seg på overnatningsmåte i de ulike månedene i 1994. Andelen i campinghytter var lavest i juli med 38 prosent av alle overnattingene denne måneden. Høyest var andelen i september med 68 prosent i hytter. I denne høstmåned fungerer altså campingplassene i hovedsak som en innendørs innkvarteringsform. I juni og august var andelen i hytte på hhv. 48 og 44 prosent.

Figur 4.5 viser hvordan overnattingene i campinghytte har utviklet seg i de tre sommermånedene for årene 1984-94. Veksten har vært sterkest i juni med en oppgang på 25 prosent i perioden. I juli og august har veksten i hyttebruken vært på rundt 15 prosent. Juni har altså hatt en vekst godt over gjennomsnittet på 18 prosent, mens veksten i juli og august har vært noe under gjennomsnittet.

**Figur 4.6 Overnattinger i telt/campingvogn. Måned. 1984-94. Indeks 1984=100**

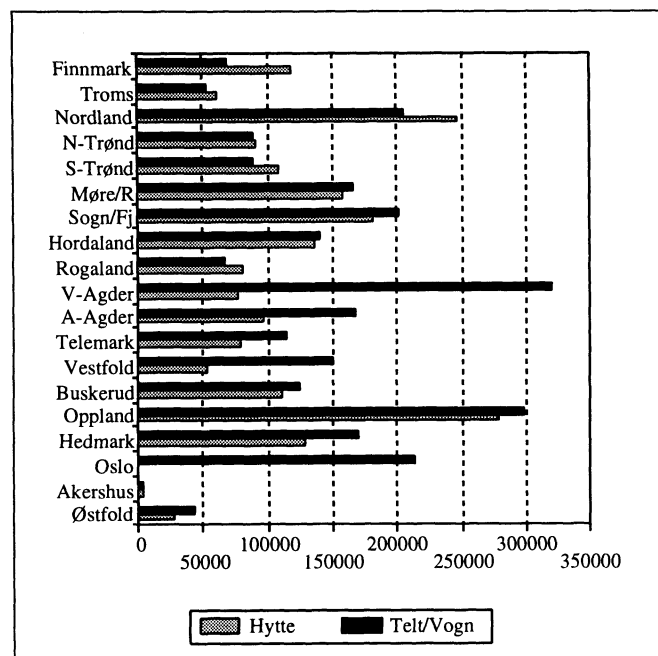


For telt/vogn har utviklingen vært mer forskjellig mellom månedene. Figur 4.6 viser at juli hadde færre overnattinger i telt/vogn i 1994 enn i 1984, mens både juni og august hadde noen flere enn i 1984.

**4.3. Fylkesmønster**

Figur 4.7 viser hvordan trafikken fordelte seg på overnatningsmåte i de forskjellige fylkene i 1994. Størst trafikk i telt/vogn var det i Vest-Agder, Oppland og Oslo. Størst trafikk i hytte var det i Oppland og Nordland.

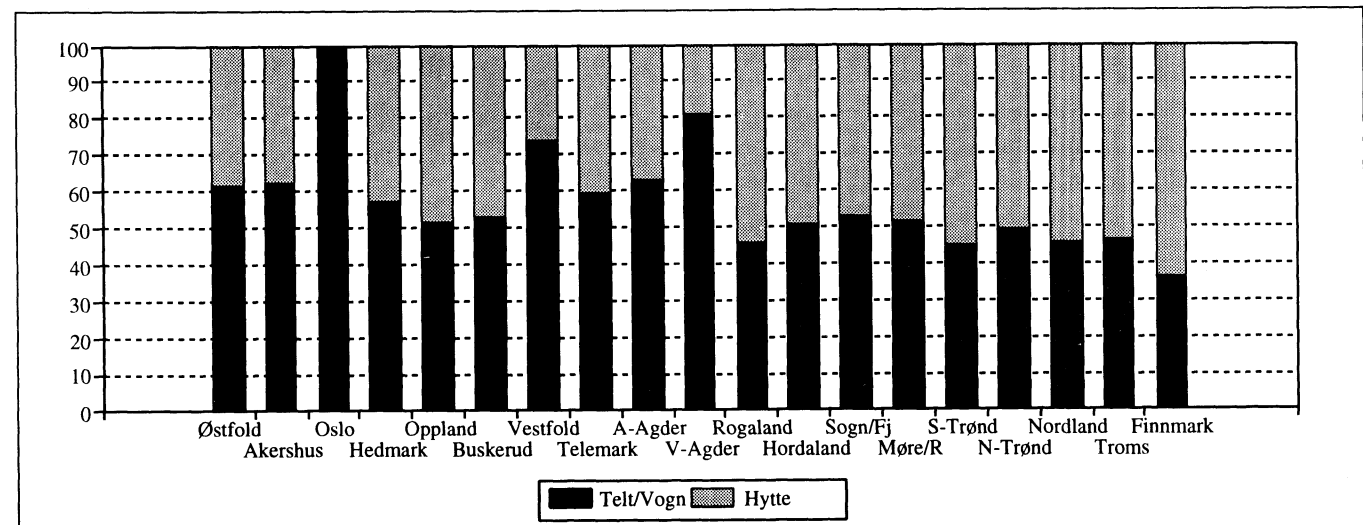
**Figur 4.7 Overnattinger etter overnatningsmåte. Fylke. 1994**



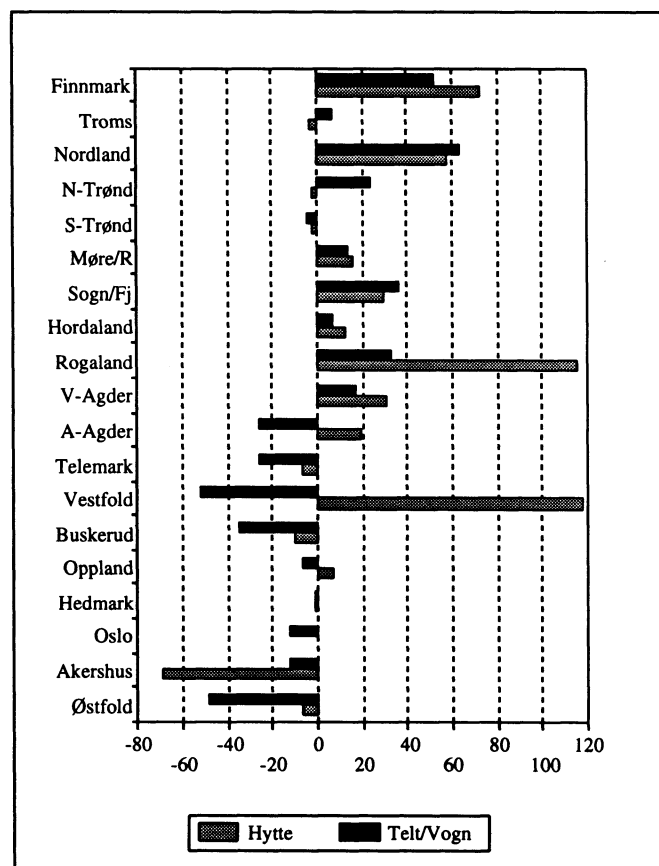
Vi ser imidlertid at fordelingen på hytte og telt/vogn varierer til dels sterkt mellom fylkene. Figur 4.8 viser at andelen overnattinger i hytte var størst i Finnmark med nesten 64 prosent. Ellers utgjorde hyttrafikken rundt halvparten eller mer av overnattingene i alle fylkene fra Rogaland og nordover kysten. På den annen side ser vi at hyttrafikken betyr minst for campingplassene i kystfylkene i Sørøst-Norge. I Vest-Agder og Vestfold ble hhv. 81 og 74 prosent av overnattingene gjort i telt/vogn, mens andelen i Aust-Agder og Østfold var på 65 og 61 prosent. I innlandsfylkene Oppland og Buskerud var imidlertid hytteandelen noe høyere enn landsgjennomsnittet med hhv. 48 og 47 prosent.

(Oslo er registrert med alle overnattingene i telt/vogn for alle år. Dette bør kommenteres: Oslo har tre campingplasser. Av disse har Bogstad Camping overnattinger i campinghytte. Disse overnattingene tas imidlertid med i hotellstatistikken, og er således ikke regnet med her. De to andre campingplassene, Ekeberg og Stubljan, har ikke campinghytter).

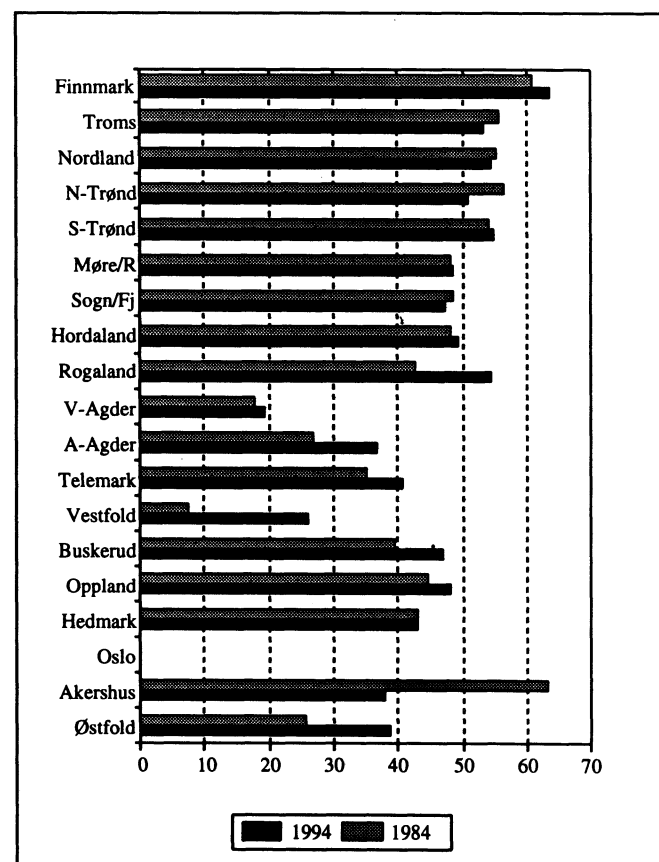
**Figur 4.8 Overnattinger etter overnatningsmåte. Fylke. 1994. Prosent**



**Figur 4.9 Overnattinger etter overnattingsmåte. Prosentvis endring 1984-1994. Fylke**



**Figur 4.10 Overnattinger i campinghytte mv. 1984 og 1994. Fylke. Prosent**



Figur 4.9 viser hvilken utvikling overnattingsformene har hatt i de forskjellige fylkene fra 1984 til 1994. Hyttetraffikken ble redusert fra 1984 til 1994 i 8 fylker, mens 10 fylker hadde nedgang for telt/vogn. Størst relativ nedgang i hyttetraffikken var det i Akershus, og nedgang var det også i Buskerud og Telemark. For Akershus er det imidlertid små endringer på små tall som gir store utslag. Størst vekst i hytteovernattingene var det i Vestfold og Rogaland med nesten en fordobling siden 1984. Sterk vekst i bruken av campinghytter var det også i Finnmark med drøyt 75 prosent og i Nordland med nesten 60 prosent. Finnmark og Nordland hadde også den største oppgangen i trafikken i telt/vogn i perioden med drøyt 60 prosent i Nordland og drøyt 50 prosent i Finnmark. Som vi skal se i kapittel 7 var nettopp Finnmark og Nordland (sammen med Rogaland) de fylkene som hadde den største samlede veksten i campingtraffikken i perioden.

I alt var det 7 fylker som hadde vekst både for hytte og telt/vogn i perioden. Det gjaldt alle fylkene fra Vest-Agder og nordover kysten (med unntak av Trøndelagsfylkene og Troms). Forholdsvis sterk svikt både for hytte og telt/vogn var det i Buskerud, Telemark, Østfold og Akershus.

Figur 4.10 viser hvordan andelen hytteovernattinger har endret seg fra 1984 til 1994 i fylkene. Hytteandelen er redusert i 6 fylker. Det gjelder de nordlige fylkene Troms, Nordland og Nord-Trøndelag. Dessuten gjelder det Sogn og Fjordane, Hedmark og Akershus. For de tre nordlige fylkene skyldes dette sterk vekst i bruken av telt/vogn, mens det for Akershus først og fremst har sammenheng med sviktende hyttetraffikk. Størst økning i andelen hytteovernattinger har det vært i Vestfold. Her var det en sterk vekst i hyttetraffikken kombinert med svikt for telt/vogn. Hytteandelen økte dessuten sterkt i Østfold, Rogaland, Aust-Agder og Buskerud. For Rogaland hadde dette årsak i en stor vekst i hyttetraffikken, mens det for de andre fylkene først og fremst skyldtes en svikt for telt/vogn.

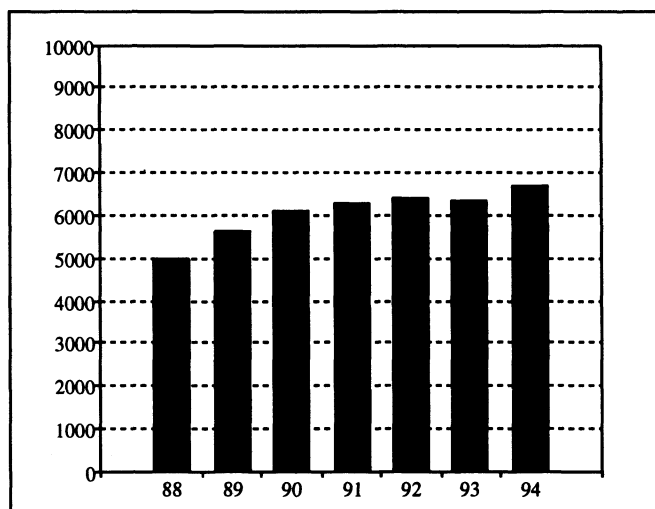
#### 4.4 Campingvogn på fast kontrakt

Utleie av plasser for campingvogn på fast kontrakt er som påpekt tidligere ikke tatt med i statistikken. Det betyr at det samlede antall overnattinger i campingvogn er høyere enn det som framgår foran. Fra og med 1988 finnes det imidlertid oppgaver over antall sesongkontrakter fra plassene. Fram til 1987 ble antall overnattinger i vogner på fast kontrakt beregnet i statistikken. På grunnlag av disse oppgavene lar det seg gjøre å risse opp et grovt bilde av betydningen og utviklingen også for denne bruksformen. Beregningsmåten er beskrevet i avsnitt 10.4.

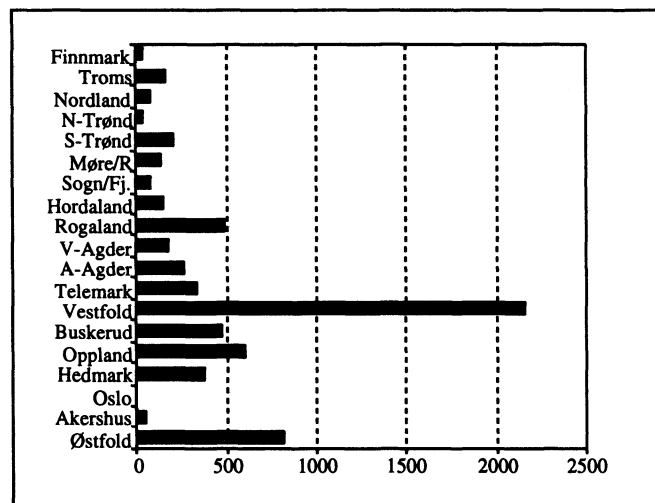
Figur 4.11 illustrerer utviklingen i antall campingvogner på sesongkontrakt ved store campingplasser. I gjennomsnitt var det i 1994 plassert ut drøyt 6 700 vogner. Dette var en oppgang på 6 prosent fra 1993. Solid oppgang var det tilsynelatende også i perioden fra 1988 til 1990 med en samlet vekst på 24 prosent. Derimot ser vi at antallet vogner på fast sesongkontrakt holdt seg noenlunde stabilt i årene fra 1990 til 1993. Stabilitet ser også ut til å ha vært hovedtendensen i perioden 1984-1988.

Figur 4.12 viser at Vestfold var det klart viktigste fylket for denne campingformen. Deretter fulgte Østfold. Disse fylkene hadde til sammen nesten halvparten (45 prosent) av campingvognene på fast sesongkontrakt. Et par forhold ved statistikken påvirker imidlertid størrelsesforholdet mellom disse to fylkene. Generelt omfatter statistikken som påpekt bare store plasser (med minst 8 campinghytter). I Vestfold omfatter statistikken

**Figur 4.11 Campingvogner på fast sesongkontrakt. Gjennomsnittlig antall pr. måned. 1988-94**



**Figur 4.12 Campingvogner på fast sesongkontrakt. Gjennomsnittlig antall pr. måned. Fylke. 1994**



imidlertid også alle campingplasser med minst 150 oppstillingsplasser for telt/vogn uansett tallet på hytter. Det trekker det registrerte tallet opp for Vestfold. Fra 1988 vet vi dessuten at særlig i Østfold var det mange mindre plasser som hadde mange vogner på fast kontrakt. Med en fullstendig og direkte sammenliknbar statistikk for de to fylkene ville derfor forskjellen mellom dem mht. vogner på fast kontrakt ha vært mindre enn det figuren viser.

Figur 4.12. viser for øvrig at fast kontrakt også har forholdsvis stor betydning for innlandsfylkene Hedmark, Oppland og Buskerud. I disse fylkene vet vi dessuten at vintercamping på fast kontrakt også er utbredt. Ellers finner vi også i Rogaland mange vogner på fast kontrakt i sommermånedene.

Det finnes ikke statistikk som viser bruksomfanget av vognene på fast kontrakt. Noen regneeksempler kan imidlertid antyde hvilken betydning denne campingformen har. Vi kan anta at de fast plasserte vognene i løpet av perioden mai-september er i bruk i 30 dager. Det kan f.eks. være 10 døgn i juli og 5 døgn i de øvrige månedene. Vi kan som for den øvrige campingten anta at det gjennomsnittlig overnatter 3 personer pr. bruksdøgn. Dermed skulle det bli anslagsvis 605 000 overnattinger ved de store campingplassene i løpet av sesongen mai-september 1994. Hvis vi grovt antar at forholdet mellom de store og små plassene i 1994 var som i 1988, skulle det bli om lag 985 000 overnattinger om vi også tar med de små plassene i regnestykket.

Disse anslagene er selvsagt usikre. Allikevel antyder de at camping på fast kontrakt har et betydelig omfang. Vi kan anta at denne campingformen i Norge i hovedsak benyttes av nordmenn. Det betyr at camping på fast kontrakt utgjorde nesten 25 prosent av de ordinære norske overnattingene på store campingplasser i 1994. De utgjorde også drøyt 20 prosent av de samlede ordinære overnattingene i telt/vogn i 1994 (inklusive utenlandske overnattinger). I både Østfold og Vestfold ser det ut til at det var flere overnattinger på sesongcamping enn på øvrig camping i telt/vogn (inklusive utlendinger).

Tabell 4.1. Campingplasser. Overnattinger i campinghytte. Fylke. 1984-1994. 1 000 overnattinger

	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
I alt .....	1726	1811	1830	1897	1952	1978	2098	2125	2075	2086	2032
Østfold .....	29	32	29	37	21	22	26	31	26	24	27
Akershus .....	9	9	7	7	4	8	5	5	4	4	3
Oslo .....	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Hedmark .....	129	132	128	122	139	145	134	143	135	135	127
Oppland .....	261	274	268	290	292	280	312	298	295	285	279
Buskerud .....	123	130	130	127	135	126	125	117	111	110	110
Vestfold .....	24	28	28	36	55	43	49	53	50	64	53
Telemark .....	84	85	78	75	76	61	87	82	74	79	78
Aust-Agder .....	82	87	88	84	79	75	81	85	90	85	98
Vest-Agder .....	59	59	59	70	67	61	63	67	68	75	77
Rogaland .....	37	50	54	48	48	60	74	74	76	73	81
Hordaland .....	122	117	121	131	124	129	138	136	140	146	136
Sogn og Fjordane .....	140	142	138	138	158	173	176	186	181	188	182
Møre og Romsdal .....	136	137	137	147	149	153	166	166	165	166	157
Sør-Trøndelag .....	111	121	122	123	114	118	113	126	104	105	108
Nord-Trøndelag .....	93	87	94	101	107	95	99	102	96	95	91
Nordland .....	156	184	184	197	198	235	249	261	258	275	247
Troms .....	63	72	83	82	90	90	85	82	75	70	61
Finnmark .....	69	66	81	83	97	103	116	112	126	107	119

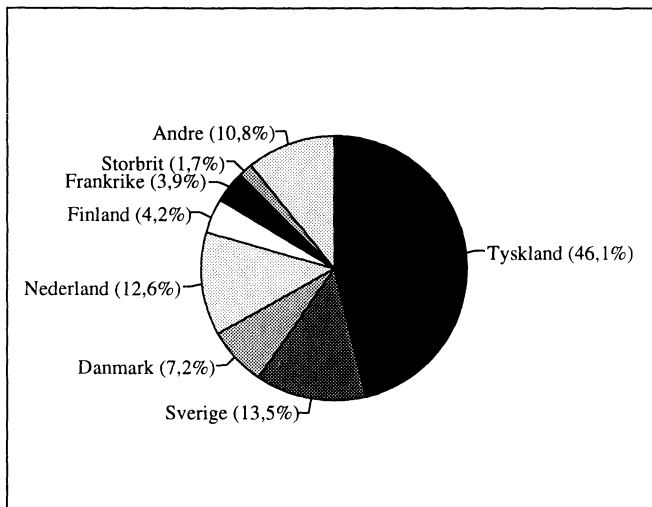
Tabell 4.2. Campingplasser. Overnattinger i telt og campingvogn. Fylke. 1984-1994. 1 000 overnattinger

	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
I alt .....	2836	2743	2673	2474	2643	2728	2973	2945	2747	2733	2682
Østfold .....	85	77	66	44	57	39	49	43	54	41	43
Akershus .....	5	4	4	3	5	8	10	10	7	6	4
Oslo .....	242	251	193	157	255	215	232	249	216	264	213
Hedmark .....	171	181	164	165	153	160	180	236	171	183	169
Oppland .....	321	325	321	316	327	297	320	303	323	299	298
Buskerud .....	189	172	171	156	164	136	146	134	139	118	124
Vestfold .....	309	313	276	252	220	280	224	168	162	150	150
Telemark .....	154	142	142	122	104	86	168	140	113	120	114
Aust-Agder .....	226	169	198	160	171	183	163	176	175	158	167
Vest-Agder .....	274	202	210	184	174	246	321	327	284	257	321
Rogaland .....	51	56	62	35	33	38	46	56	59	68	67
Hordaland .....	131	113	109	123	122	120	135	149	137	152	141
Sogn og Fjordane .....	149	143	139	137	148	152	180	193	205	205	202
Møre og Romsdal .....	146	147	149	150	151	147	155	156	159	163	165
Sør-Trøndelag .....	94	104	114	107	113	126	122	110	84	90	89
Nord-Trøndelag .....	71	75	76	76	90	82	80	85	86	92	88
Nordland .....	126	159	157	171	221	259	286	274	238	226	206
Troms .....	50	53	64	58	68	83	71	59	64	71	53
Finnmark .....	45	58	58	58	67	73	86	80	72	71	68

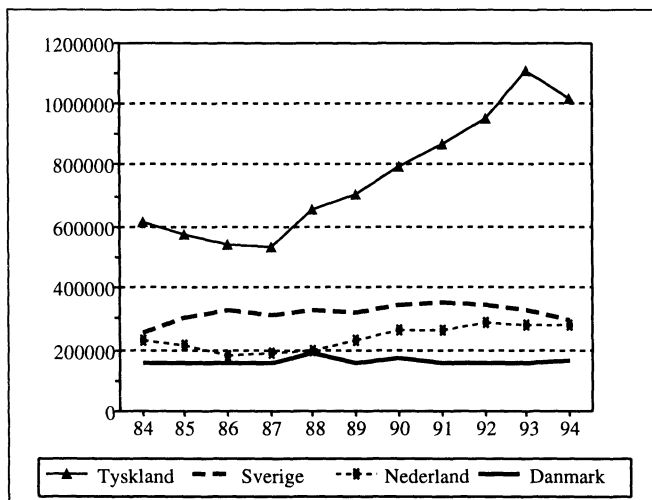
## 5. Gjestens nasjonalitet

Dette kapitlet gir et oversyn over utviklingen i den utenlandske campingtrafikken etter gjestens nasjonalitet. Punkt 5.1 beskriver de forskjellige markedenes betydning og noen hovedtrekk ved utviklingen for årene 1984-94.

**Figur 5.1 Campingplasser. Utenlandske overnattinger etter nasjonalitet. 1994. Prosent**



**Figur 5.2 Campingplasser. Utenlandske overnattinger etter nasjonalitet. 1984-94**



Punkt 5.2 skisserer hvordan de siste års utvikling har vært i lys av et noe lengre tidsperspektiv. Til slutt beskriver punkt 5.3 kort hvordan sommerturismen fra de forskjellige land fordeler seg på campingplasser og hoteller. Dessuten gis det en oversikt over hvordan campingtrafikken har utviklet seg i forhold til hotellturismen for perioden 1984-1994. Kapittel 6 vil gi en nærmere beskrivelse av overnattingsmønstre og utviklingstrekk for de enkelte utenlandsmarkedene.

### 5.1 Utviklingslinjer 1984-1994

Figur 5.1 viser hvordan den utenlandske trafikken fordelte seg på markeder i 1994. Tyskere var den overlegent største gjestegruppen med 46,1 prosent av de utenlandske overnattingene. Derneft fulgte Sverige med 13,5 prosent, Nederland med 12,8 prosent og Danmark med 7,2 prosent.

Figur 5.2 illustrerer hvordan utviklingen har vært for de viktigste utenlandsmarkedene i perioden 1984-94.

Tyskere har vært klart størst i hele perioden, og hadde 1 016 000 overnattinger i 1994. Trafikken fra Tyskland ble imidlertid redusert i årene fram til 1987, og fulgte dermed hovedmønsteret for utenlandstrafikken. Svikten var på 13 prosent i disse årene. Nedgangen ble imidlertid avløst av en meget sterk oppgang igjen fra og med 1988. Oppgangen var sterk helt frem til 1993 og da var det over dobbelt så mange tyske overnattinger som i 1987. Etter denne sterke oppgangen gav imidlertid 1994 en nedgang på nesten 8 prosent i den tyske trafikken. Allikevel har veksten på det tyske markedet har vært hoveddrivkraften bak den samlede oppgangen i den utenlandske trafikken siden slutten av 1980-årene. Fra 1984 til 1994 var den samlede veksten på 65 prosent. Det tyske markedet er nå helt dominerende for campingturismen fra utlandet.

Sverige har hatt en samlet vekst på 19 prosent fra 1984 til 1994 under ett, og i 1994 ble det registrert 297 000 svenske overnattinger. Utviklingen på det svenske markedet har imidlertid vært noe annerledes enn for den samlede utenlandsturismen. Mens utenlandstrafikken



fram til 1987 gikk ned, var det i disse årene en oppgang på 24 prosent i turismen fra Sverige. Deretter har imidlertid det svenske markedet hatt en svakere utvikling enn utenlandstrafikken generelt. Fra 1987 til 1994 ble de svenske overnattingene redusert med nesten 5 prosent. Dette skyldes delvis en sterk nedgang på 10 prosent i 1994.

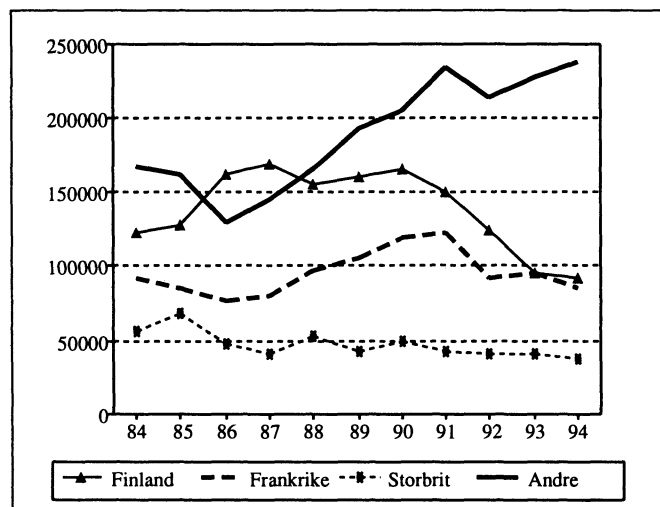
Nederlenderne hadde 277 000 overnattinger i 1994. Det var 22 prosent flere enn i 1984. Den nederlandske trafikken fulgte det generelle mønsteret og gikk ned med 17 prosent fram til 1987. Deretter har det vært sterk oppgang, og i 1994 var det nesten 50 prosent flere nederlandske overnattinger enn i 1987. Nederland har i hele perioden hatt en andel på rundt 12 prosent av den samlede utenlandsturismen.

Danskenes hadde 160 000 overnattinger i 1994. Figur 5.2 viser at den danske trafikken var noenlunde stabil i hele

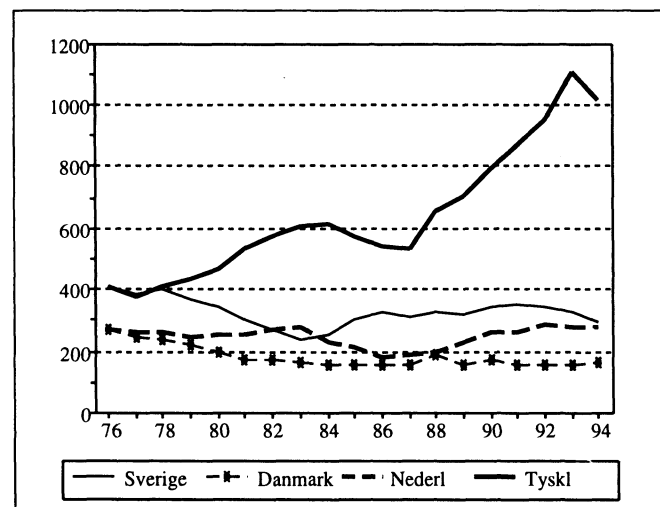
perioden. I 1994 var det 6 prosent flere danske overnattinger enn i 1984. Danskenes markedsandel har blitt redusert fra 9,0 prosent i 1984 til 7,2 prosent i 1994.

Figur 5.3 viser utviklingen for de mindre markedene. Vi ser at det har vært en ujevn utvikling for finner og franskmenn. Perioden under ett har endt opp med 6 prosent færre franske overnattinger enn i 1984. På det finske markedet var trafikken i slutten av perioden 25 prosent mindre enn i 1984, etter en sterk nedgang fra 1990 til 1993. Trafikken fra Storbritannia betyr lite for campingplassene og har blitt redusert siden 1984. For gjester fra "Andre land" ser vi imidlertid at det har vært en svært sterk økning siden midten av 1980-årene. Denne gruppen utgjøres hovedsakelig av gjester fra europeiske land. Prosentvis har denne gruppen hatt den sterkeste veksten etter det tyske markedet. Fra 1986 til 1994 var det en oppgang på 82 prosent, og i 1994 var det 237 000 overnattinger fra "Andre land".

Figur 5.3 Campingplasser. Utenlandske overnattinger etter nasjonalitet. 1984-94



Figur 5.4 Campingplasser. Overnattinger etter nasjonalitet. 1976-94. 1000 overnattinger



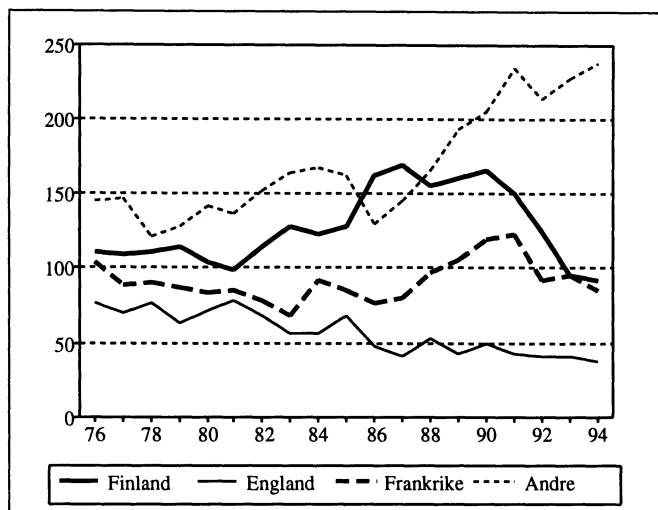
### 5.2 Noen lengre perspektiver

Opplysninger om de utenlandske gjestenes nasjonalitet har vært med i campingstatistikken siden 1976. For å sette de siste årenes utvikling inn i et noe lengre perspektiv, er det beregnet overnattingstall for de enkelte markeder for hele perioden 1976-1994. Resultatene er skissert i figurene 5.4 og 5.5. Beregningsmåten er beskrevet i kapittel 10. Tallene må brukes med forbehold. Hensikten er mest å gi en antydning av hovedtendenser.

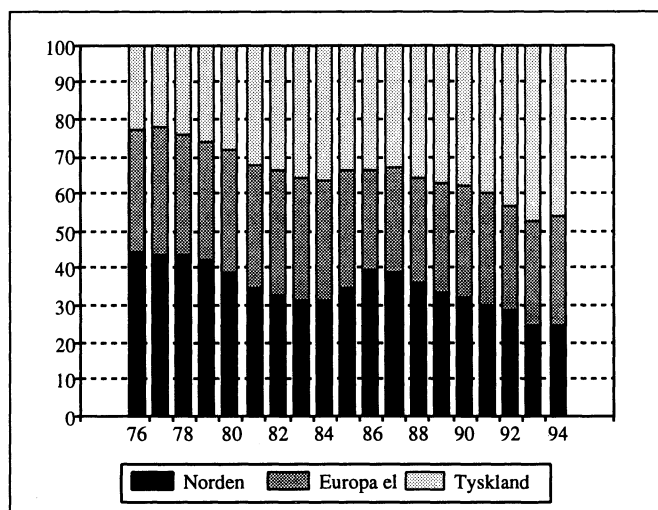
Figur 5.4 viser at den tyske campingtrafikken økte jevnt også fram til 1984. Nedgangen fra 1984 til 1987 ble således et kortvarig brudd på en ellers sterk vekstperiode. Sverige hadde derimot en sterk og jevn nedgang fra 1976 til 1983. Til tross for den sterke oppgangen fra rundt midten av 1980-tallet, er det derfor fortsatt færre svenske overnattinger nå enn ved midten av 1970-årene. Vi merker oss at i årene 1976-1978 var det like stor trafikk fra Sverige som fra Tyskland. I dag har tyskerne tre ganger så mange overnattinger som svenskene ved campingplassene.

Også for danskenes var perioden 1976-1984 preget av klar nedgang. Nedgangsperioden ble stanset og avløst av stabilitet fra midten av 1980-årene. Trafikken fra Nederland ser ut til å ha vært om lag stabil fra 1976 til 1983. Nedgangsperioden rundt midten av 1980-årene bryter med dette. Oppgangen de siste årene har imidlertid brakt trafikken opp på om lag samme nivå som før nedgangen.

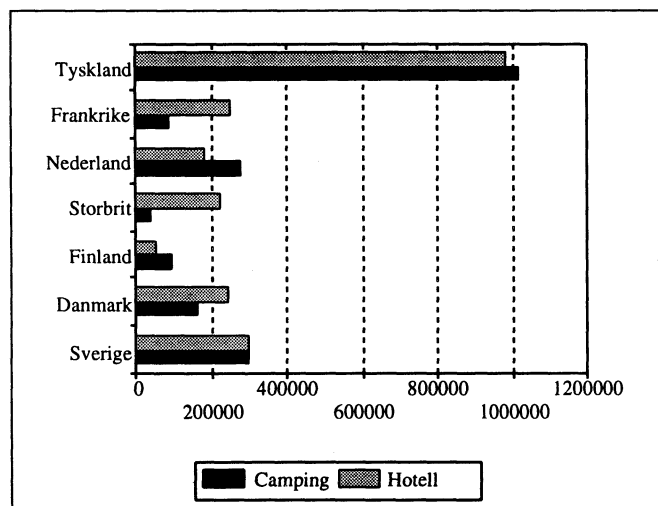
**Figur 5.5 Campingplasser. Overnattinger etter nasjonalitet. 1976-94. 1000 overnattinger**



**Figur 5.6 Campingplasser. Andel av utenlandske overnattinger. 1976-94. Prosent**



**Figur 5.7 Campingplasser og hoteller. Utenlandske overnattinger etter nasjonalitet. Mai-sept. 1994**



Figur 5.5 viser utviklingen for de mindre markedene. Vi ser at for finner og for gjester fra "Andre land" (hovedsakelig Europa) var hovedtendensen en oppgang i årene 1976-84. Mens det franske markedet hadde en pen oppgang mot slutten av 1980-tallet, ser vi imidlertid at årene 1976-1983 i hovedsak var preget av nedgang i trafikken fra Frankrike. For engelskmenn synes overnattingstallet å ha holdt seg noenlunde jevnt i siste halvdel av 1970-årene, mens hele 1980-tallet i hovedsak har gitt nedgang.

Figur 5.6 summerer opp noen hovedtrekk ved den langsiktige markedsutviklingen. To hovedtendenser dominerer bildet. For det første har den tyske andelen av trafikken vokst sterkt fra midten av 1970-årene og fram til 1994, bare avbrutt av en svikt i midten av 1980-årene. Tyskernes andel av utenlandsturismen var på 23 prosent i 1976 og på 46 prosent i 1994. Samlet var det 610 000 flere tyske overnattinger i 1994 enn i 1976. Veksten på det tyske markedet forklarer nesten 90 prosent av den samlede oppgangen i utenlandstrafikken i perioden.

På den annen side ser vi at andelen overnattinger fra de nordiske landene har blitt redusert i samme periode. Danmark, Sverige og Finland hadde en samlet andel på 44 prosent i 1976. I 1994 var andelen nede i 25 prosent. Bare i midten av 1980-årene (delvis pga. svikten på det tyske markedet) var det en midlertidig oppgang i den nordiske andelen av campingturismen. Samlet har trafikken fra våre nordiske naboland blitt redusert med 240 000 overnattinger fra 1976 til 1994.

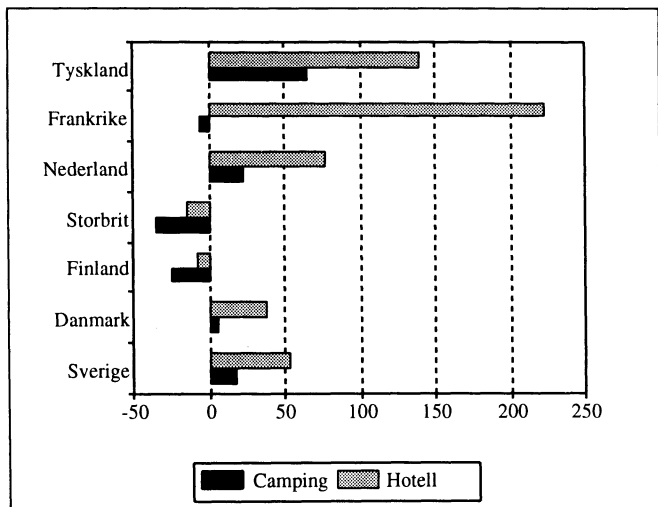
Mellom disse hovedtrendene har vi i figur 5.6 gruppert campinggjestene fra alle andre land. Deres andel har endret seg forholdsvis lite i perioden. Andelen var på 33 prosent i 1976 og på 29 prosent i 1994. Samlet var det en vekst på disse markedene på 44 000 overnattinger fra 1976 til 1994.

Hovedbevegelsene i den utenlandske campingturismen har således siden midten av 1970-årene vært preget av oppgangen på det tyske markedet og svikten på det nordiske markedet. Det betyr at nøkkelen til å forklare veksten i den samlede utenlandske campingturismen ligger i å forstå utviklingen på det tyske markedet. Årsakene til at den samlede veksten tross alt ikke ble sterkere, må søkes ved å forstå den svake utviklingen på de nordiske markedene.

### 5.3 Campingplasser og hoteller

Figur 5.7 viser hva camping og hotell betydde for turismen fra de ulike markeder i 1994. Vi ser at campingturismen hadde spesielt stor betydning for nederlendere, finner og til dels for tyskere. Fra Sverige var det om lag like stor trafikk til hotellene og campingplassene, mens danskene hadde en viss overvekt ved hotellene. Hotellturismen var derimot overlegent

**Figur 5.8 Campingplasser og hoteller. Utenlandske overnattinger etter nasjonalitet. Prosentvis endring mai-sept. 1984/94**



viktigst for franskmenn og for engelskmenn. Hotellene har imidlertid også mye trafikk fra ikke-europeiske land som USA og Japan. Disse landene er uten betydning for campingplassene, og er ikke tatt med i figur 5.7.

Figur 5.8 viser hvordan utviklingen har vært for de samme nasjonalitetene fra 1984 til 1994 på campingplasser og hoteller. Selv om campingturismen har økt for mange av landene, har hotelltrafikken økt mer (sviktet mindre) for alle gjestegruppene. I kapittel 6 beskrives utviklingen på de enkelte markedene nærmere.

**Tabell 5.1. Campingplasser. Overnattinger etter gjestenes nasjonalitet. 1976-1994. 1 000 overnattinger**

	I alt	Norge	Utlandet	Sverige	Danmark	Finland	Storbri- tannia	Neder- land	Frankrike	Tyskland	Andre
1976 . . . .	5208	3416	1793	410	270	111	76	269	104	406	144
1977 . . . .	5140	3447	1693	387	245	110	70	266	89	378	146
1978 . . . .	5179	3473	1706	400	235	111	76	259	91	408	121
1979 . . . .	4973	3306	1667	366	221	115	64	247	87	432	128
1980 . . . .	5016	3350	1667	347	195	105	73	251	84	469	142
1981 . . . .	4718	3051	1667	302	176	99	78	253	86	529	136
1982 . . . .	4813	3104	1708	274	173	115	68	268	78	575	152
1983 . . . .	4736	3033	1703	237	165	128	57	276	68	607	164
1984 . . . .	4562	2879	1683	251	151	123	57	226	91	616	167
1985 . . . .	4554	2868	1686	304	157	128	68	211	85	572	162
1986 . . . .	4504	2877	1627	327	157	163	47	183	77	544	130
1987 . . . .	4372	2746	1626	311	159	169	41	187	81	532	145
1988 . . . .	4595	2763	1833	323	187	156	53	193	97	656	166
1989 . . . .	4707	2798	1909	316	159	160	43	228	106	703	193
1990 . . . .	5072	2961	2111	346	171	166	49	262	120	792	205
1991 . . . .	5070	2880	2189	355	157	150	43	259	122	870	234
1992 . . . .	4822	2611	2212	348	157	124	42	285	92	951	213
1993 . . . .	4819	2494	2325	330	154	96	40	281	96	1101	227
1994 . . . .	4715	2512	2202	297	160	92	37	277	86	1016	237

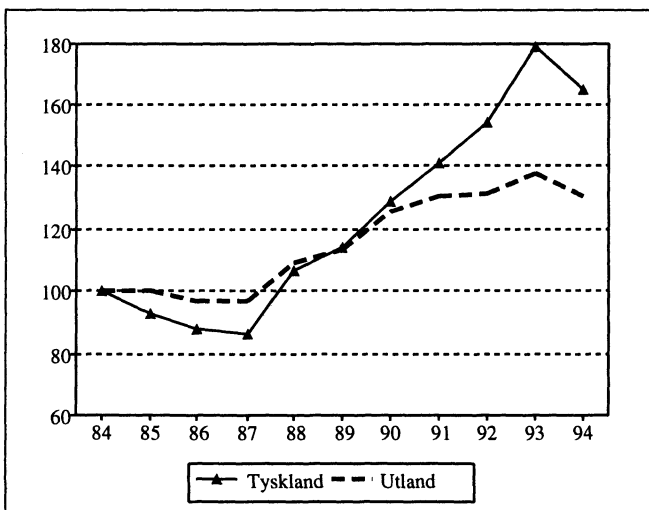


## 6. De viktigste markeder

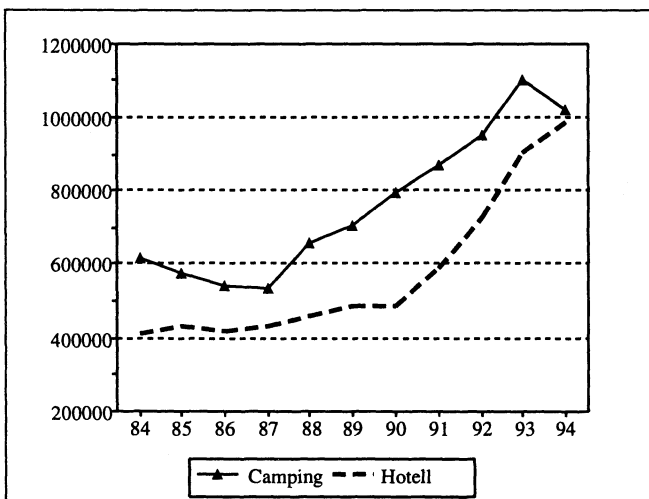
### 6.1 Tyskland

Gjester fra Tyskland hadde 46,1 prosent av alle de utenlandske campingovernattingene sommeren 1994. Tyskernes andel av utenlandstrafikken har økt fra 37,7 prosent siden 1984. Også om vi ser noe lenger tilbake i tid, har betydningen av det tyske markedet vært sterkt

**Figur 6.1.1 Campingplasser. Overnattinger fra Tyskland og utland i alt. 1984-94. Indeks 1984=100**



**Figur 6.1.2 Campingplasser og hoteller. Overnattinger fra Tyskland. Mai-sept. 1984-94**

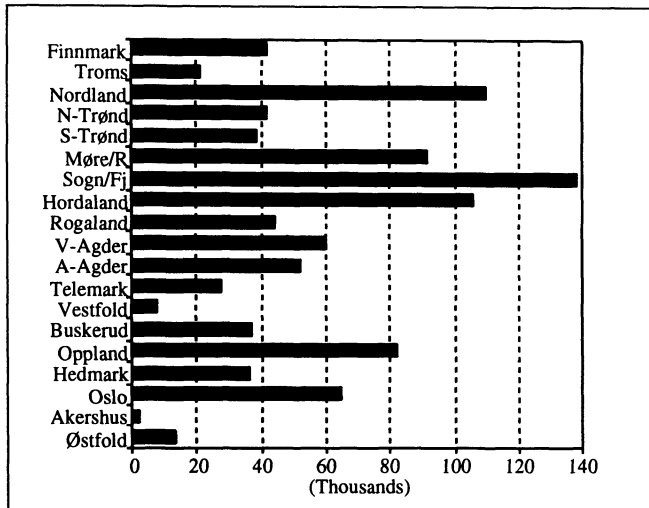


voksende. I 1976 utgjorde tyskerne 23 prosent av den utenlandske campingtrafikken.

Figur 6.1.1 viser hvordan de tyske overnattingene har utviklet seg i forhold til den samlede utenlandske trafikken i årene 1984-94. Perioden under ett ser vi at oppgangen på det tyske markedet har vært større enn for den samlede utenlandstrafikken. Imidlertid hadde tyskerne en sterkere nedgang fram til 1987 enn gjennomsnittet for utlendingene. Til gjengjeld har oppgangen de siste årene vært betydelig sterkere for tyskerne enn for utenlandsmarkedet samlet. I alt var det 400 000 flere tyske campingovernattinger i 1994 enn i 1984. Det utgjorde hele 77 prosent av økningen i den samlede utenlandstrafikken i perioden.

Figur 6.1.2 viser tyske overnattinger ved campingplasser og hoteller for sommermånedene mai-september i årene 1984-94. Vi ser at det hele perioden har vært flest tyske overnattinger ved campingplassene. Det har vært sterk vekst fra 1984 til 1994 både for camping og hoteller. Sterkest var imidlertid oppgangen for hotellene med 140 prosent. Økningen ved campingplassene var, som vi har sett tidligere, på 65 prosent. Utviklingen gjennom perioden har imidlertid vært noe forskjellig for hotellene og campingplassene. Mens campingtrafikken gikk ned fram til 1987, var det svak oppgang for hotellene. Fra 1987 til 1990 var veksten meget sterk ved campingplassene, mens veksten ved hotellene fortsatte i et forholdsvis svakt tempo. Etter 1990 har oppgangen vært sterk for begge overnatningsformer, men nå økte hotelltrafikken klart sterkest. Perioden ble avsluttet med en vekst på 12 prosent for hotellene, mens campingplassene hadde en nedgang på 8 prosent i 1994. I absolutte tall gav perioden dermed en vekst på 575 000 nye overnattinger ved hotellene og 400 000 for camping.

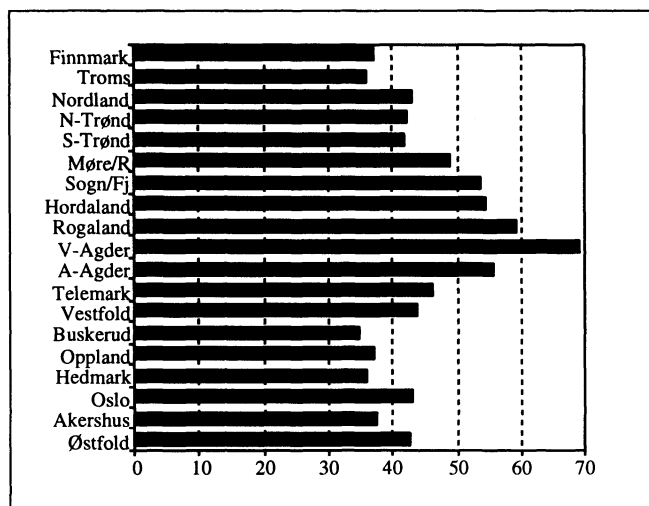
**Figur 6.1.3 Campingplasser. Overnattinger fra Tyskland. Fylke. 1994. 1000 overnattinger**



Figur 6.1.3 viser hvordan den tyske campingtrafikken i 1994 fordelte seg på fylker. Det viktigste fylket var Sogn og Fjordane med nesten 140 000 overnattinger. Videre hadde Hordaland og Møre og Romsdal hhv. 106 000 og 92 000 overnattinger. Tysk campingturisme har altså sitt største tyngdepunkt på Vestlandet. Videre ser vi at Nordland skiller seg ut som det nest viktigste fylket med 110 000 overnattinger i 1994. Minst trafikk fra Tyskland var det i Akershus, Vestfold og Østfold.

Figur 6.1.4 viser hvilken andel den tyske trafikken hadde av den samlede utenlandske campingturismen i fylkene i 1994. Størst relativ betydning hadde tyskerne på Sørlandet, med en samlet andel på 61 prosent. Aller høyest var tyskerne andel i Vest-Agder med 69 prosent. I Vestlandsfylkene hadde tyskerne en samlet andel på 53 prosent av den utenlandske trafikken i 1994.

**Figur 6.1.4 Campingplasser. Overnattinger fra Tyskland. Fylke. Prosentandel av utenlandske overnattinger. 1994**

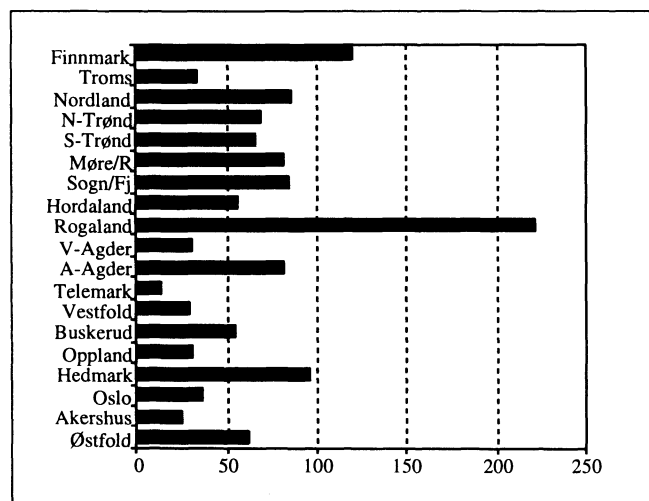


I alle fylkene i Nord-Norge, Trøndelag og på Østlandet var den tyske andelen av overnattingene lavere enn landsgjennomsnittet. Minst betydning hadde tyskerne i Buskerud, Hedmark og Oppland. Men også her utgjorde det tyske markedet fra 35 til 37 prosent. Det betyr at den tyske turismen står for minst en tredjedel av den samlede utenlandsturismen og var den viktigste utenlandske gjestegruppen i alle fylkene.

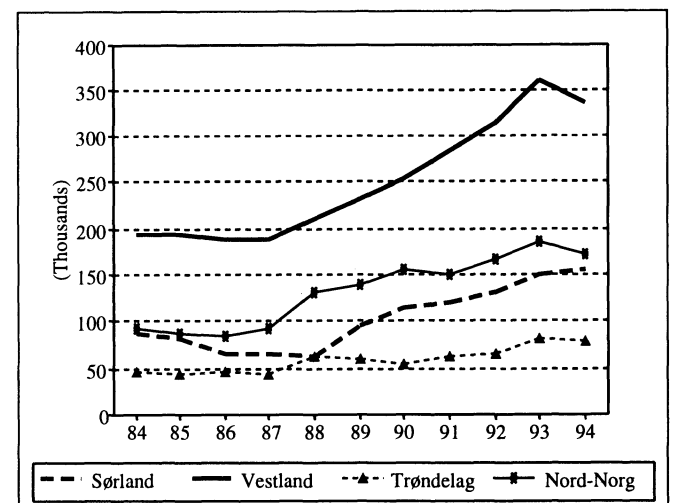
Figur 6.1.5 viser hvordan den tyske trafikken har utviklet seg i fylkene fra 1984 til 1994, og figurene 6.1.6 og 6.1.7 summerer opp utviklingen i de forskjellige landsdelene. (Inndelingen i landsdeler er beskrevet i kapittel 10).

Samlet var det på landsbasis 400 000 flere tyske campingovernattinger i 1994 enn i 1984. Av disse tok Vestlandet 143 000 eller om lag hver tredje nye overnatting. Det gav Vestlandet en vekst på 74 prosent på det tyske markedet fra 1984 til 1994. Nord-Norge hadde imidlertid den sterkeste relative veksten i perioden. Med 79 000 flere overnattinger enn i 1984 økte den tyske trafikken med 84 prosent der i årene 1984-1994. I disse

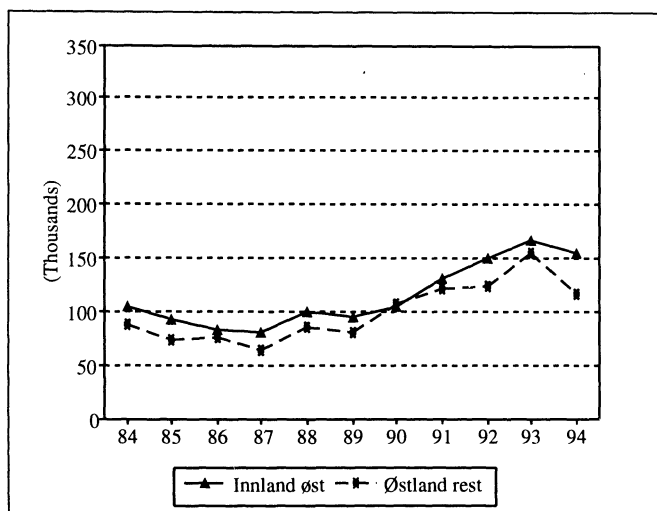
**Figur 6.1.5 Campingplasser. Overnattinger fra Tyskland. Fylke. Prosentvis endring 1984/94**



**Figur 6.1.6 Campingplasser. Overnattinger fra Tyskland etter landsdel. 1984-1994. 1000 overnattinger**



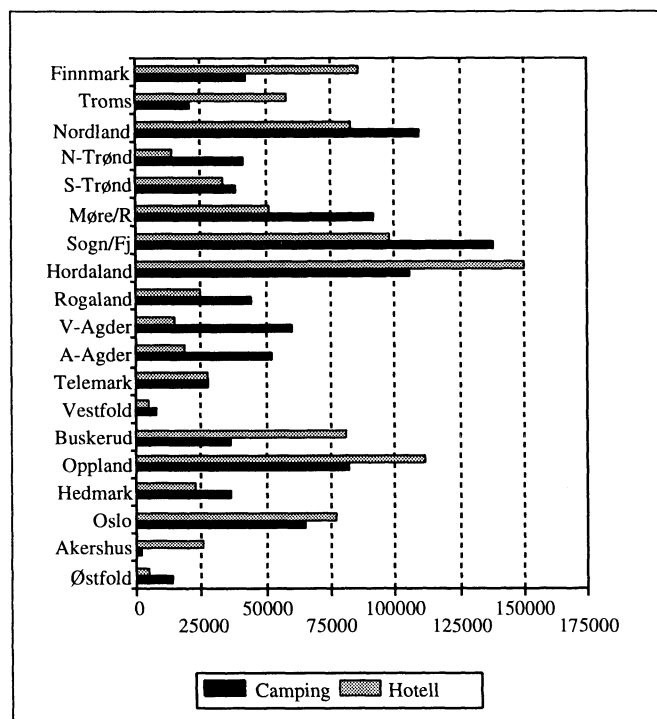
**Figur 6.1.7 Campingplasser. Overnattinger fra Tyskland etter landsdel. 1984-94. 1000 overnattinger**



områdene var oppgangen størst i Finnmark, der det var 120 prosent flere tyske overnattinger i 1994 enn i 1984. Videre har både Nordland, Møre og Romsdal og Sogn og Fjordane hatt en oppgang på 80-85 prosent i perioden. Vi ser også at disse landsdelene i liten grad ble berørt av nedgangen i den tyske trafikken fram til 1987.

Østlandet har hatt den svakeste utviklingen på det tyske markedet. Fra 1984 til 1994 økte trafikken med 47 prosent på det indre Østlandet og med 32 prosent på resten av Østlandet. Disse områdene ble forholdsvis hardt rammet av nedgangen fram til 1987. Særlig Oppland, men også Buskerud hadde en vekst betydelig lavere enn landsgjennomsnittet i perioden under ett, mens Hedmark skiller seg positivt ut med en vekst på 95 prosent. Med unntak av Østfold har også fylkene på

**Figur 6.1.8 Campingplasser og hoteller. Overnattinger fra Tyskland. Fylke. 1994. 1000 overnattinger**

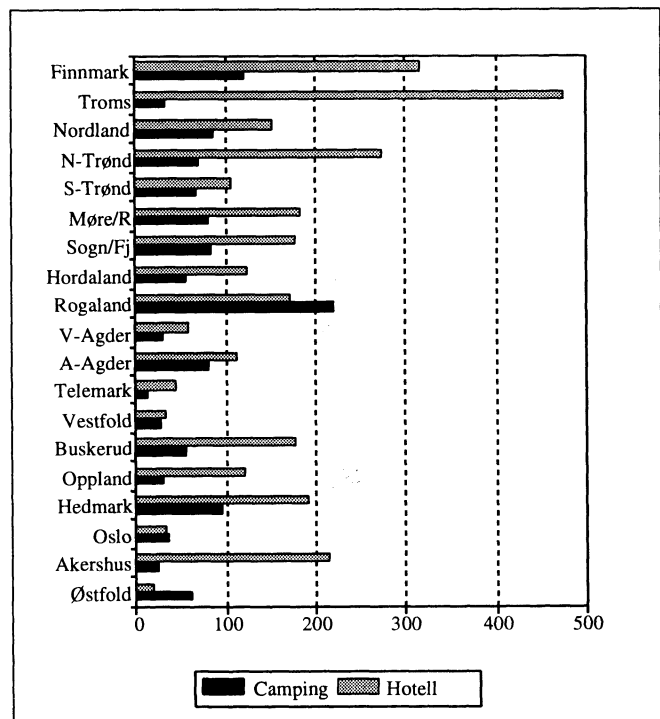


resten av Østlandet hatt en vekst godt under landsgjennomsnittet. I Oslo var oppgangen på 36 prosent. Både i Trøndelag og på Sørlandet var veksten noe høyere enn for landet i gjennomsnitt. Rogaland hadde den relativt sett sterkeste trafikkveksten av alle fylkene, med 220 prosent flere tyske overnattinger i 1994 enn i 1984.

Figur 6.1.8 viser hvordan den tyske turismen sommeren 1994 fordelte seg på campingplasser og hoteller i fylkene. I 12 fylker var det flere tyske overnattinger ved campingplassene enn ved hotellene i månedene mai-september. I Nord-Norge under ett var imidlertid hotellturismen i overvekt. Det samme gjaldt for Østlandet. I alle de andre landsdelene var imidlertid den tyske trafikken klart størst ved campingplassene.

Vi husker at den tyske turismen på landsbasis hadde vokst med 65 prosent for campingplassene og med 140 prosent for hotellene fra 1984 til 1994. Figur 6.1.9 sammenlikner utviklingen for campingplasser og hoteller på fylkesnivå i samme periode. Bare i 3 av fylkene var det campingplassene som hadde den sterkeste veksten i den tyske trafikken. I alle landsdeler økte campingtrafikken svakere enn hotelltrafikken. Vi så tidligere at tysk camping økte sterkest i Nord-Norge. Dette var også området med størst relativ vekst for hotellene, både absolutt og relativt. I det viktigste sentret for tysk campingturisme, Vestlandet, var bildet det samme. Selv om veksten i campingtrafikken var sterk også her, var den dobbelt så kraftig for hotellene. Vi ser også at både Buskerud og Oppland hadde betydelig større vekst for hotellene enn for campingplassene på det tyske markedet.

**Figur 6.1.9 Campingplasser og hoteller. Overnattinger fra Tyskland. Fylke. Prosentvis endring 1984/94**





Tabell 6.1.1. Tyske campingovernattinger. Fylke. 1984-1994. 1 000 overnattinger

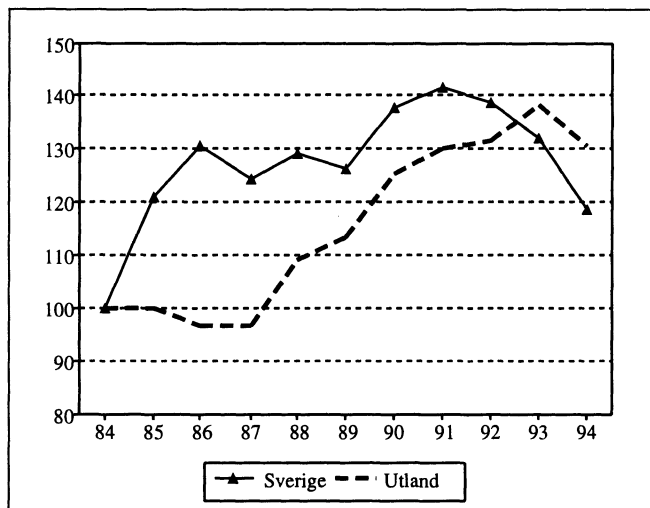
	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
I alt .....	616	572	544	532	656	703	792	870	951	1101	1016
Østfold .....	8	8	6	7	6	7	10	11	15	14	14
Akershus .....	1	2	1	1	1	2	2	3	2	3	2
Oslo .....	48	33	43	32	56	50	58	66	65	92	65
Hedmark .....	19	19	16	13	18	18	19	36	39	44	36
Oppland .....	63	50	45	45	58	52	59	66	78	85	82
Buskerud .....	24	23	24	22	26	25	27	29	35	37	37
Vestfold .....	6	6	5	5	6	5	5	7	9	9	8
Telemark .....	24	24	20	18	17	17	32	35	33	38	28
Aust-Agder .....	29	31	25	26	27	30	34	38	51	55	52
Vest-Agder .....	45	38	27	24	25	47	56	53	45	53	60
Rogaland .....	14	12	13	14	12	18	25	29	35	43	44
Hordaland .....	68	54	55	57	66	76	83	90	99	115	106
Sogn og Fjordane .....	75	77	75	72	83	91	100	116	126	145	138
Møre og Romsdal .....	51	62	58	59	62	66	72	79	89	101	92
Sør-Trøndelag .....	23	21	22	21	26	33	28	35	30	38	38
Nord-Trøndelag .....	25	22	23	21	37	28	28	28	35	43	42
Nordland .....	59	51	50	55	78	84	92	95	100	117	110
Troms .....	16	15	17	19	21	19	20	21	22	26	21
Finnmark .....	19	24	19	20	33	37	43	34	44	44	42

## 6.2 Sverige

Gjester fra Sverige hadde 13,5 prosent av alle de utenlandske campingovernattingene sommeren 1994. Svenskenes andel av den utenlandske trafikken har blitt forsiktig redusert fra 15,1 prosent i 1984. Ser vi noe lenger tilbake, har imidlertid betydningen av det svenske

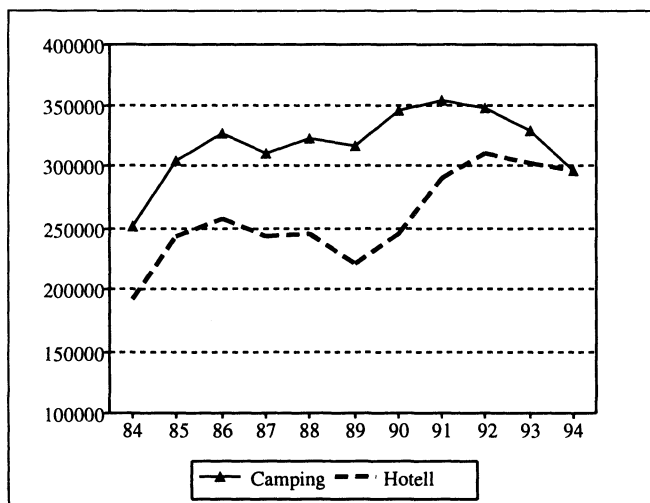
markedet gått sterkt ned. I 1976 hadde Sverige en andel på drøyt 23 prosent av de utenlandske overnattingene og var da det største markedet sammen med Tyskland.

**Figur 6.2.1 Campingplasser. Overnattinger fra Sverige og utland ialt. 1984-94. Indeks 1984=100**



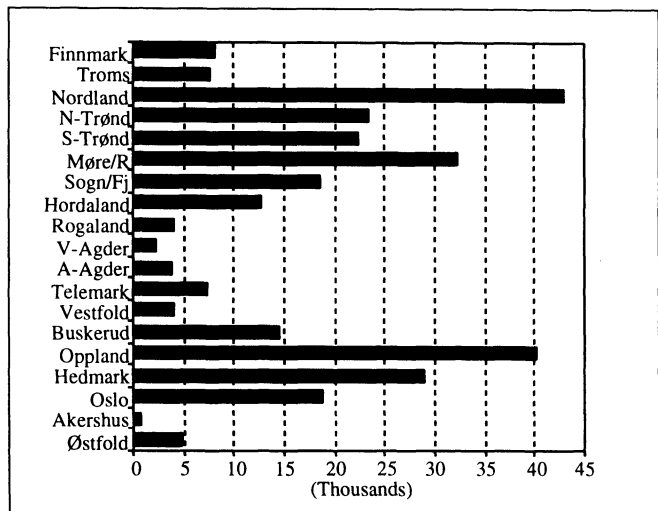
Figur 6.2.1 viser hvordan den svenske turismen har utviklet seg i forhold til den samlede utenlandstrafikken siden 1984. Mens den samlede utenlandske trafikken ble noe redusert fram til 1987, var det 25 prosent flere svenske overnattinger i 1987 enn i 1984. Oppgangen kom særlig i 1985, men var også sterk i 1986. Når den samlede utenlandstrafikken begynte å vokse sterkt i 1988 var det imidlertid stagnasjon på det svenske markedet. I 1990 kom det et nytt år med sterk oppgang i trafikken fra Sverige, mens det deretter har vært stagnasjon og nedgang. Perioden under ett har den svenske turismen økt med 19 prosent, og det er noe svakere enn gjennomsnittet for utlendingene.

**Figur 6.2.2 Campingplasser og hoteller. Overnattinger fra Sverige. Mai-sept. 1984-94**



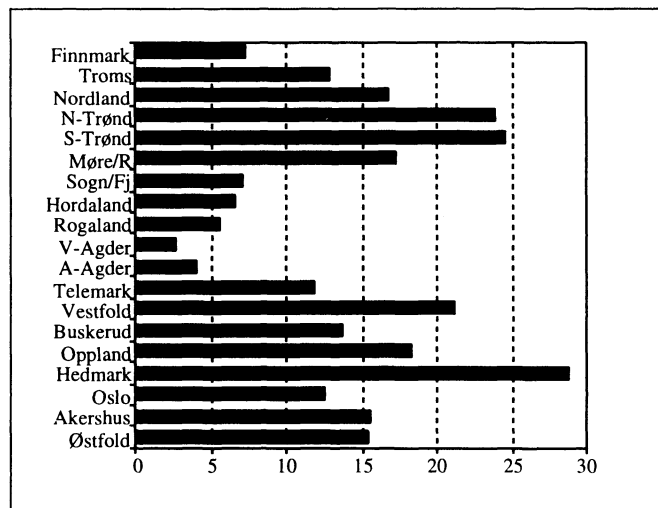
Figur 6.2.2 viser svenske overnattinger ved campingplasser og hoteller for sommermånedene mai-september i årene 1984-94. I årene frem til 1993 var trafikken større ved campingplassene enn ved hotellene. I 1994 var det imidlertid like mange overnattinger ved hotellene. Fra 1984 til 1994 har det samlet vært vekst for begge overnattingsformene. Oppgangen var imidlertid klart sterkest ved hotellene med 53 prosent mot campingplassenes oppgang på 19 prosent. Begge overnattingsformene har likevel hatt noenlunde samme utviklingsmønster gjennom store deler av perioden. Både camping og hotell hadde svært sterk oppgang de første årene, og deretter stagnasjon og nedgang fram til 1988. De siste årene har veksten vært sterkere ved hotellene enn ved campingplassene, selv om 1993 og 1994 gav nedgang for begge. Samlet var det 46 000 flere svenske campingovernattinger i 1994 enn i 1984. Dermed stod det svenske markedet for 9 prosent av de nye campingovernattingene fra utlandet i perioden. Omtrent den samme betydningen hadde det svenske markedet for trafikkveksten for hotellene. Der var det 103 000 flere svenske overnattinger i 1994 enn i 1984, mens andelen av den utenlandske trafikkveksten var på 10 prosent.

**Figur 6.2.3 Campingplasser. Overnattinger fra Sverige. Fylke. 1994. 1000 overnattinger**



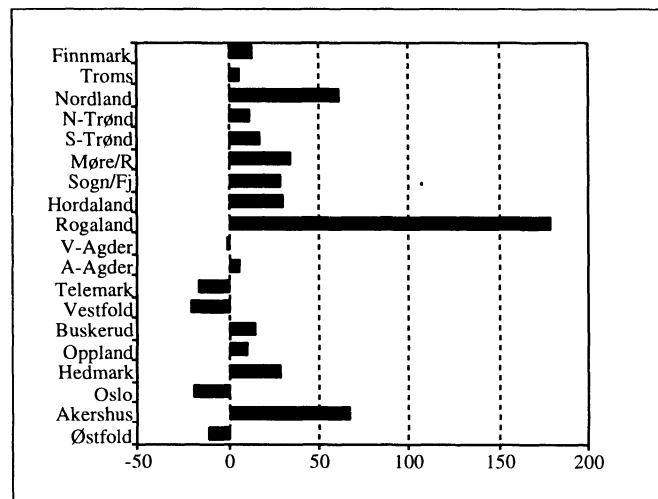
Figur 6.2.3 viser hvordan den svenske campingturismen fordelte seg på fylker i 1994. Nordland var det største campingfylket for svenskene med 43 000 overnattinger. Videre ser vi at Oppland, Møre og Romsdal og grensefylket Hedmark hadde rundt 30-40 000 svenske overnattinger ved campingplassene. Svensk campingturisme har altså et tyngdepunkt i Nordland og på det indre Østlandet. Dessuten var trafikken stor til begge Trøndelagsfylkene. Derimot ser vi at fylkene på Sørlandet har svært liten campingturisme fra Sverige.

**Figur 6.2.4 Campingplasser. Overnattinger fra Sverige. Fylke. Prosentandel av utenlandske overnattinger. 1994**



Figur 6.2.4 viser hvilken andel den svenske turismen hadde av fylkenes samlede utenlandske overnattinger i 1994. Størst relativ betydning hadde svenskene i Hedmark med 29 prosent, og andelen på det indre Østlandet samlet var på 20 prosent. Av landsdelene var imidlertid betydningen størst i Trøndelag med 24 prosent. Derimot ser vi at også den relative betydningen til svenskene er særlig lav i sørlandsfylkene (4 prosent). Også på Vestlandet var imidlertid den svenske andelen (10 prosent) godt under landsgjennomsnittet.

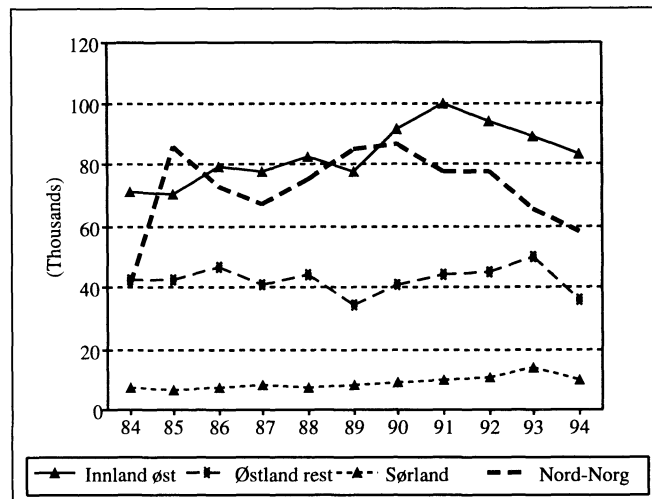
**Figur 6.2.5 Campingplasser. Overnattinger fra Sverige. Fylke. Prosentvis endring 1984/94**



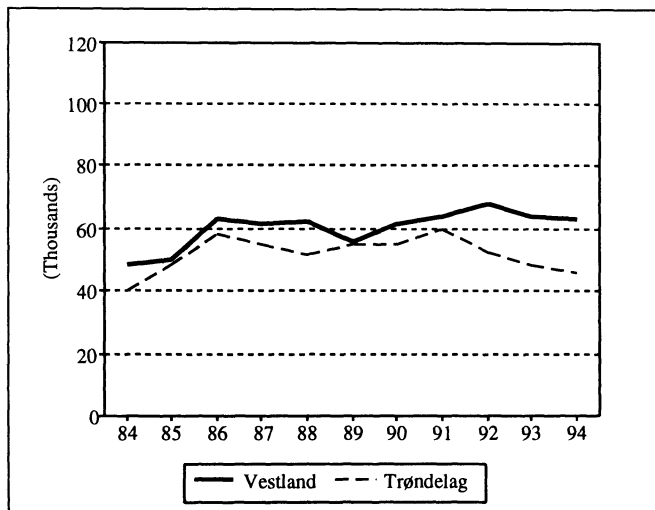
Figur 6.2.5 viser hvordan den svenske campingturismen har utviklet seg i fylkene fra 1984 til 1994, og figur 6.2.6 og 6.2.7 summerer opp utviklingen i de forskjellige landsdelene. I absolutte tall har den sterkeste økningen kommet i Nord-Norge. Der var det 18 000 flere svenske overnattinger i 1994 enn i 1984. Dette gav en relativ vekst på 44 prosent, og altså godt over landsgjennomsnittet. Derimot hadde de viktige områdene for svensk camping, Trøndelag og Østlandet, en vekst som var lavere enn landsgjennomsnittet i perioden.

Det var særlig Nord-Norge, Vestlandet og Trøndelag som trakk den svenske trafikken så sterkt opp i begynnelsen av perioden. Stagnasjonen fra 1986 til 1989 rammet stort sett alle områder unntatt Nord-Norge. Nedgangen de siste årene har særlig rammet Nord-Norge, Trøndelag og det indre østlandet. Av de viktige fylkene er det særlig Nordland, Hedmark og Møre og Romsdal som har vunnet

**Figur 6.2.6 Campingplasser. Overnattinger fra Sverige etter landsdel. 1984-1994. 1000 overnattinger**



**Figur 6.2.7 Campingplasser. Overnattinger fra Sverige etter landsdel. 1984-1994. 1000 overnattinger**

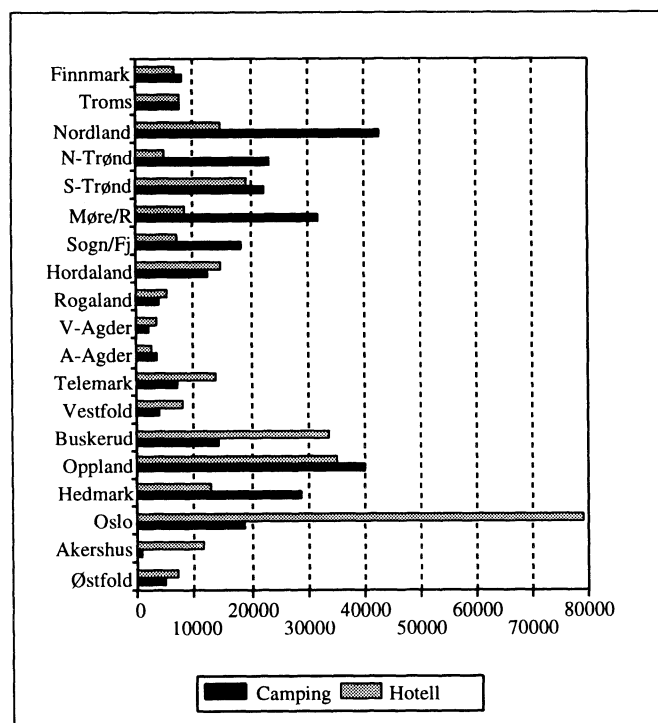


nye andeler på det svenske markedet i perioden.

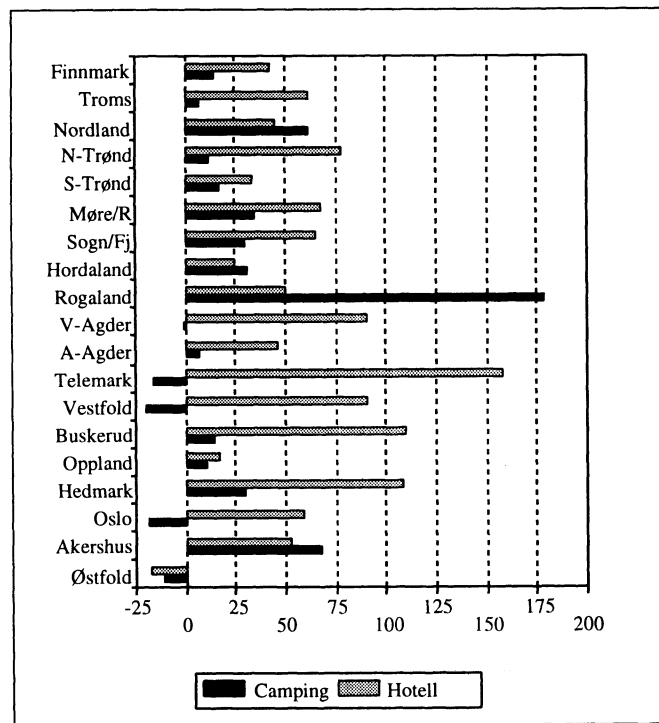
Figur 6.2.8 viser hvordan den svenske turismen sommeren 1994 fordelte seg på campingplasser og hoteller i fylkene. 9 av fylkene hadde flere svenske overnattinger ved campingplassene enn ved hotellene i månedene mai-september. Dette gjaldt alle fylkene fra Sogn og Fjordane og nordover. Overvekt for hotellturismen var det særlig i flere av fylkene på Østlandet, med Oslo, Buskerud og Akershus som de viktigste. I Oppland var det stor svensk trafikk både ved campingplassene og ved hotellene, men med en viss overvekt for campingplassene.

Vi husker at den svenske trafikken på landsbasis hadde vokst med 19 prosent for campingplassene og med 53 prosent for hotellene fra 1984 til 1994. Figur 6.2.9 sammenlikner utviklingen for campingplasser og hoteller på fylkesnivå i samme periode. Bare i 4 fylker hadde campingplassene den sterkeste veksten (eller minste nedgangen) i den svenske turismen. Ingen av landsdelene hadde sterke vekst for campingplassene. Spesielt svak utvikling i forhold til hotellene hadde campingplassene på Østlandet (både indre og ytre). Mens dette området i 1994 hadde 74 000 (57 prosent) flere svenske hotellovernattinger enn i 1984, var det en vekst på bare 5 000 campingovernattinger (4 prosent). Av de viktigste campingfylkene var det bare i Nordland turismen ved campingplassene vokste mer enn ved hotellene. I Møre og Romsdal, Hedmark og Oslo var trafikkveksten desidert sterkeste for hotellene, mens veksten var forholdsvis svak for begge overnatningsformene i Oppland.

**Figur 6.2.8 Campingplasser og hoteller. Overnattinger fra Sverige. Fylke. 1994. 1000 overnattinger**



**Figur 6.2.9 Campingplasser og hoteller. Overnattinger fra Sverige. Fylke. Prosentvis endring 1984/94**



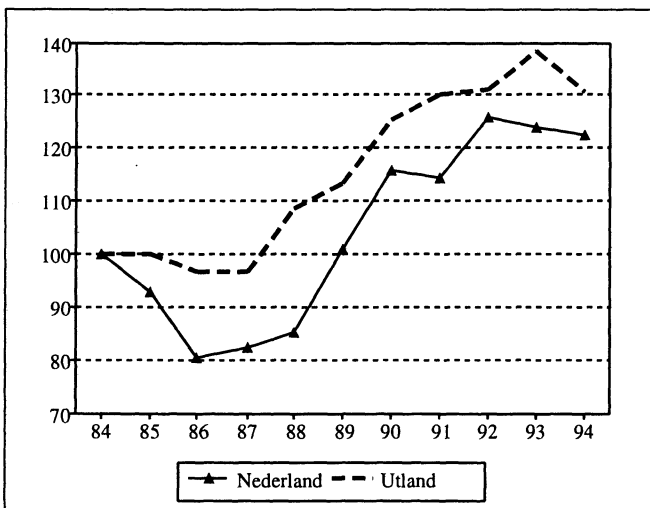
Tabell 6.2.1. Svenske campingovernattinger. Fylke. 1984-1994. 1 000 overnattinger

	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
I alt .....	251	304	327	311	323	316	346	355	348	330	297
Østfold .....	6	5	7	8	5	4	6	6	6	5	5
Akershus .....	0	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1
Oslo .....	23	25	26	20	26	20	19	20	21	26	19
Hedmark .....	22	24	26	22	24	25	29	39	35	32	29
Oppland .....	37	33	37	38	41	38	41	42	43	41	40
Buskerud .....	13	13	17	17	17	15	21	19	17	15	15
Vestfold .....	5	3	4	4	4	4	3	5	6	9	4
Telemark .....	9	9	10	8	7	6	11	11	11	9	7
Aust-Agder .....	4	3	3	3	3	3	3	3	3	2	4
Vest-Agder .....	2	2	2	3	2	3	4	3	3	2	2
Rogaland .....	1	2	2	2	2	3	2	4	4	9	4
Hordaland .....	10	9	15	15	16	13	14	14	15	12	13
Sogn og Fjordane .....	14	14	15	15	15	13	15	16	17	17	18
Møre og Romsdal .....	24	27	33	32	32	30	32	34	36	34	32
Sør-Trøndelag .....	19	23	28	26	24	29	28	31	27	24	22
Nord-Trøndelag .....	21	25	30	29	27	26	27	29	26	24	23
Nordland .....	27	64	52	47	51	65	65	59	58	48	43
Troms .....	7	12	11	10	12	10	10	9	9	8	8
Finmark .....	7	9	9	11	12	10	13	10	12	10	8

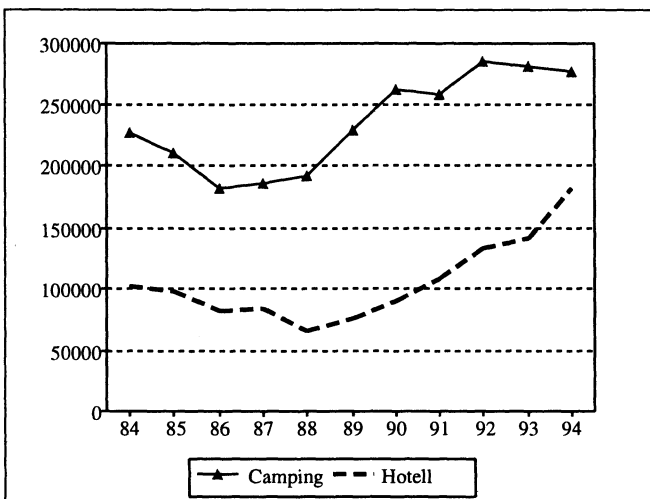
## 6.3 Nederland

Gjester fra Nederland hadde 12,6 prosent av den samlede campingturismen fra utlandet sommeren 1994. Nederlendernes andel av trafikken har blitt redusert fra 14,2 prosent siden 1984. I perioden fra 1976 til 1983 lå den nederlandske andelen mellom 15 og 17 prosent.

**Figur 6.3.1 Campingplasser. Overnattinger fra Nederland og utland i alt. 1984-94. Indeks 1984=100**



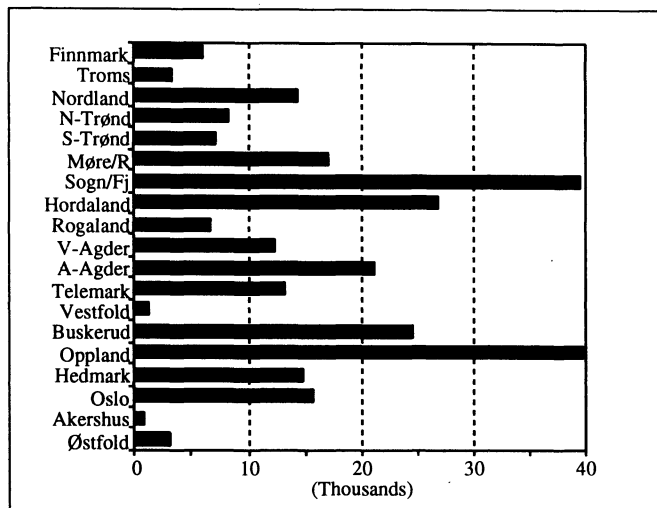
**Figur 6.3.2 Campingplasser og hoteller. Overnattinger fra Nederland. Mai-sept. 1984-94**



Figur 6.3.1 viser hvordan den nederlandske trafikken har utviklet seg i forhold til den samlede utenlandske campingturismen siden 1984. Perioden under ett har de nederlandske overnattingene økt med 22 prosent, og altså noe svakere enn gjennomsnittet for utlendingene. Dette skyldes vesentlig at det nederlandske markedet sviktet mer enn den samlede utenlandske trafikken fram til 1987. I 1987 var den nederlandske markedsandelen nede i 11,7 prosent. I de følgende årene fram til 1994 har imidlertid den nederlandske campingturismen hatt en sterkere utvikling enn gjennomsnittet. Særlig gav årene 1989 og 1990 sterk vekst på det nederlandske markedet, med nesten 20 prosent hvert år. De to siste årene i perioden gav imidlertid en svak nedgang i den nederlandske trafikken. Samlet var det 51 000 flere nederlandske campingovernattinger i 1994 enn i 1984. Dermed tok Nederland en andel på 10 prosent av veksten i den samlede utlandstrafikken i perioden.

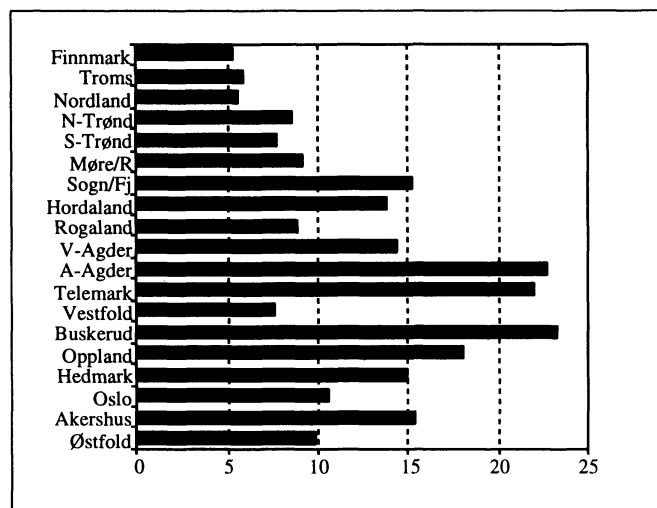
Figur 6.3.2 viser nederlandske overnattinger ved campingplasser og hoteller for sommermånedene mai-september i årene 1984-94. Hele perioden har campingturismen fra Nederland vært i sterk overvekt. Det var imidlertid hotellene som hadde den sterkeste relative veksten i denne perioden med 76 prosent. Det var også hotellene som trakk flest nye overnattinger fra 1984 til 1994. Den absolutte veksten var på 79 000 overnattinger ved hotellene og altså på 51 000 overnattinger ved campingplassene. Utviklingen gjennom perioden viser store likhetstrekk for de to overnatningsformene frem til 1992. Både campingplassene og hotellene hadde sviktende trafikk de første årene. Nedgangen varte imidlertid lenger og var sterkere for hotellene. Campingturismen økte svakt i 1987 og 1988 mens det også i disse årene var en samlet nedgang for hotellene. Fra 1989 til 1992 var det imidlertid sterk vekst både for campingplassene og for hotellene. Mens veksten fortsatte for hotellene ut perioden, sviktet campingtrafikken både i 1993 og i 1994.

**Figur 6.3.3 Campingplasser. Overnattinger fra Nederland. Fylke. 1994. 1000 overnattinger**



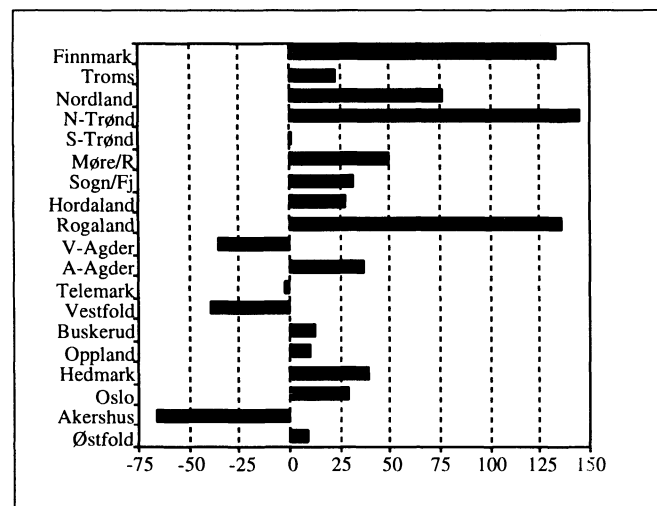
Figur 6.3.3 viser hvordan den nederlandske campingturismen fordelte seg på fylker i 1994. Vi ser at Oppland og Sogn og Fjordane var de største campingfylkene for nederlenderne med 40 000 overnattinger i begge fylker. Dermed fulgte Hordaland og Buskerud med rundt 25 000 overnattinger. Dermed ser vi at det først og fremst er Vestlandet og innlandsfylkene på Østlandet som trekker nederlandske campingturister til Norge. I Nord-Norge var trafikken til Nordland forholdsvis stor, mens både Finnmark og Troms har få nederlandske overnattinger ved campingplassene.

**Figur 6.3.4 Campingplasser. Overnattinger fra Nederland. Fylke. Prosentandel av utenlandske overnattinger. 1994**



Figur 6.3.4 viser hvilken andel den nederlandske trafikken hadde av fylkenes samlede utenlandsturisme i 1994. Størst relativ betydning hadde nederlenderne i Buskerud, Aust-Agder og Telemark med 22-23 prosent. I Oppland og Sogn og Fjordane, der de absolutte tallene var størst, utgjorde nederlenderne andeler på 18 og 15 prosent. Ellers legger vi merke til at alle fylkene i Midt-Norge og Nord-Norge hadde en lavere andel nederlendere enn landsgjennomsnittet på 12,6 prosent. Minst betydning hadde det nederlandske markedet i Finnmark med 5 prosent.

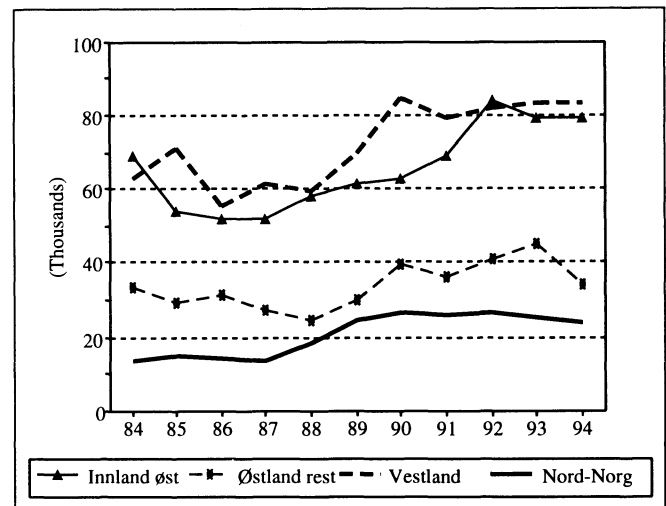
**Figur 6.3.5 Campingplasser. Overnattinger fra Nederland. Fylke. Prosentvis endring 1984/94**



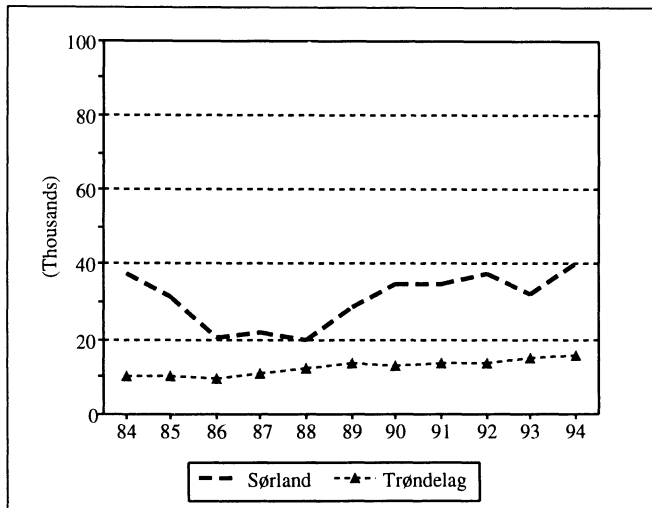
Figur 6.3.5 viser hvordan den nederlandske trafikken har utviklet seg i fylkene fra 1984 til 1994 og figurene 6.3.6 og 6.3.7 summerer opp utviklingen i landsdelene. Vi ser at alle landsdelene hadde en svak utvikling på det nederlandske markedet i første del av perioden. Mest sviktet imidlertid trafikken til Sørlandet og fylkene på det indre Østlandet i disse årene. Den spesielt sterke framgangen fra 1988 til 1990 kom særlig på Vestlandet, Sørlandet og det ytre Østlandet (med Oslo).

For perioden under ett var det Vestlandet som tok de fleste nye nederlandske overnattingene. Der var tilveksten på 21 000 overnattinger eller 34 prosent fra 1984. Nord-Norge hadde imidlertid den relativt sett sterkeste økningen på det nederlandske markedet med 76 prosent fra 1984 til 1994. Svakest ut av perioden kom

**Figur 6.3.6 Campingplasser. Overnattinger fra Nederland etter landsdel. 1984-1994. 1000 overnattinger**



**Figur 6.3.7 Campingplasser. Overnattinger fra Nederland etter landsdel. 1984-1994. 1000 overnattinger**

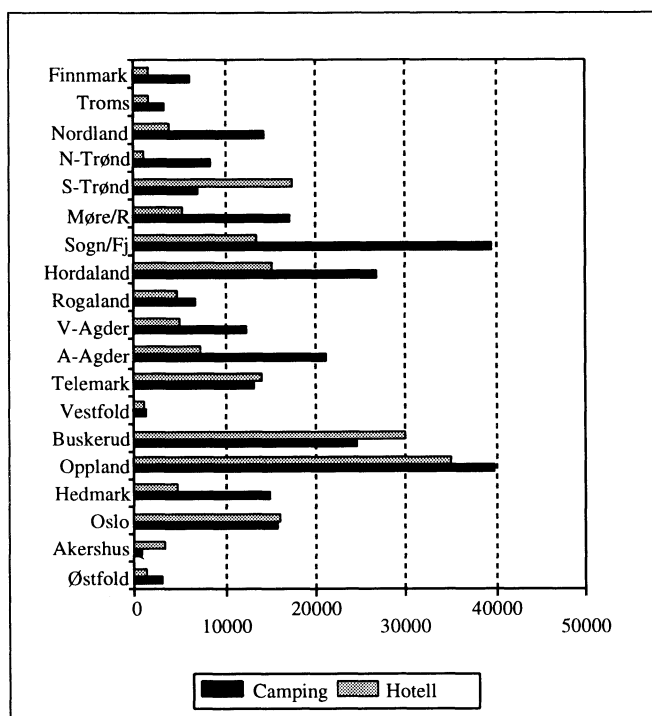


Sørlandet og Østlandet. Sørlandet hadde en vekst på bare 7 prosent fra 1984 til 1994. På Østlandet var det en oppgang på 11 prosent, og det var altså klart lavere enn landsgjennomsnittet. Etter den sterke svikten på det indre Østlandet i begynnelsen av perioden har det imidlertid vært bra utvikling der igjen etter 1987.

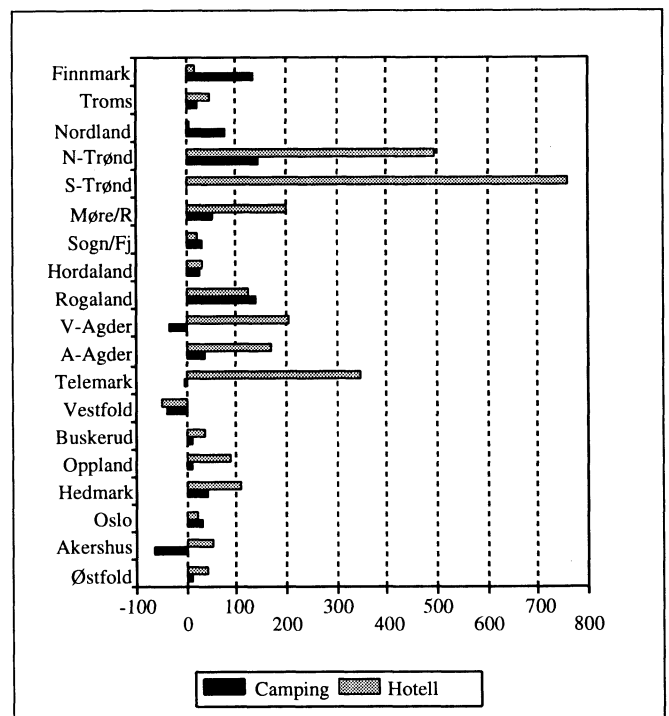
Figur 6.3.8 viser hvordan den nederlandske turismen sommeren 1994 fordelte seg på campingplasser og hoteller i fylkene. Bortsett fra i 5 fylker var det flere nederlandske overnattinger ved campingplassene enn ved hotellene i månedene mai-september. Spesielt på Vestlandet og i Nord-Norge var det også en meget stor overvekt av campingovernattinger. Vi kan imidlertid merke oss at i Buskerud, som er et viktig campingfylke, var det allikevel noe flere nederlandske overnattinger ved hotellene. Det samme gjaldt for Telemark og Oslo.

Vi husker at den nederlandske turismen på landsbasis hadde vokst med 22 prosent for campingplassene og med 76 prosent for hotellene fra 1984 til 1994. Figur 6.3.9 sammenlikner utviklingen for campingplasser og hoteller på fylkesnivå i samme periode. Campingplassene hadde den sterkeste veksten (eller minste nedgangen) i den nederlandske trafikken i bare 5 fylker. I Nord-Norge var det campingturismen som vokste sterkest. På Vestlandet var den absolutte veksten størst ved campingplassene, mens den relative veksten var noe større ved hotellene. I alle andre landsdeler hadde hotellene den klart beste utviklingen, både absolutt og relativt. Det gjaldt også de viktige campingfylkene Oppland og Buskerud.

**Figur 6.3.8 Campingplasser og hoteller. Overnattinger fra Nederland. Fylke. 1994. 1000 overnattinger**



**Figur 6.3.9 Campingplasser og hoteller. Overnattinger fra Nederland. Fylke. Prosentvis endring 1984/94**





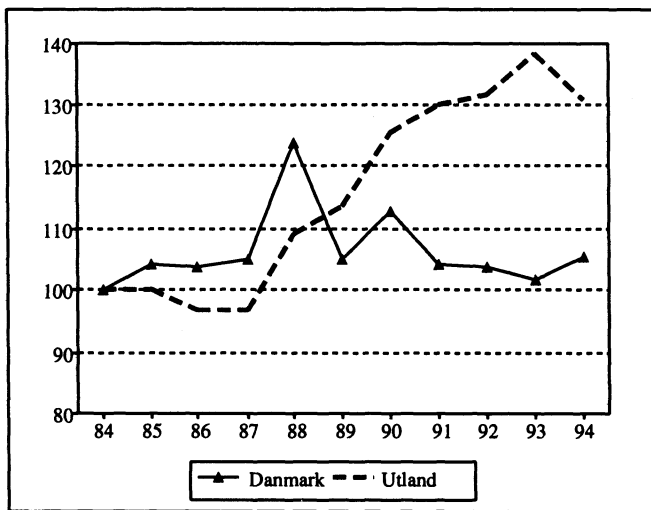
Tabell 6.3.1 Nederlandske campingovernattinger. Fylke. 1984-94. 1000 overnattinger

	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
I alt .....	226	211	183	187	193	228	262	259	285	281	277
Østfold .....	3	3	3	4	3	3	5	5	5	4	3
Akershus .....	2	2	1	1	1	1	2	1	1	1	1
Oslo .....	12	12	15	11	11	13	14	16	15	22	16
Hedmark .....	11	10	8	8	8	9	9	11	13	15	15
Oppland .....	36	26	26	28	34	33	35	39	48	43	40
Buskerud .....	22	18	18	16	16	19	19	19	23	21	25
Vestfold .....	2	2	1	2	1	2	1	2	2	1	1
Telemark .....	14	11	11	9	8	10	18	13	18	17	13
Aust-Agder .....	16	18	9	12	11	15	13	18	21	17	21
Vest-Agder .....	19	11	8	8	7	11	17	11	11	9	12
Rogaland .....	3	3	3	3	2	4	5	6	6	7	7
Hordaland .....	21	33	16	20	16	20	25	22	21	24	27
Sogn og Fjordane .....	30	25	25	26	26	32	40	39	42	39	39
Møre og Romsdal .....	12	13	15	16	17	18	20	18	19	20	17
Sør-Trøndelag .....	7	7	6	7	7	8	7	8	7	7	7
Nord-Trøndelag .....	3	4	4	4	5	6	6	6	7	8	8
Nordland .....	8	9	8	8	11	16	17	16	16	15	14
Troms .....	3	2	2	2	4	4	4	4	4	5	3
Finnmark .....	3	3	4	3	4	5	6	6	7	6	6

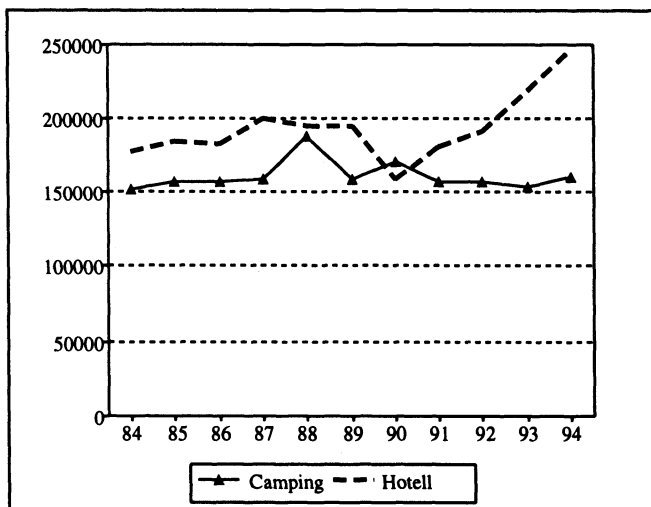
## 6.4 Danmark

Gjester fra Danmark stod for 7,2 prosent av den samlede utenlandske campingturismen i Norge sommeren 1994. Danskenes andel har blitt redusert fra 9,0 prosent siden 1984. Den reduserte betydningen de siste årene kommer i forlengelsen av en jevnt nedadgående trend helt siden

**Figur 6.4.1 Campingplasser. Overnattinger fra Danmark og utland i alt. 1984-94. Indeks 1984=100**



**Figur 6.4.2 Campingplasser og hoteller. Overnattinger fra Danmark. Mai-sept. 1984-94**

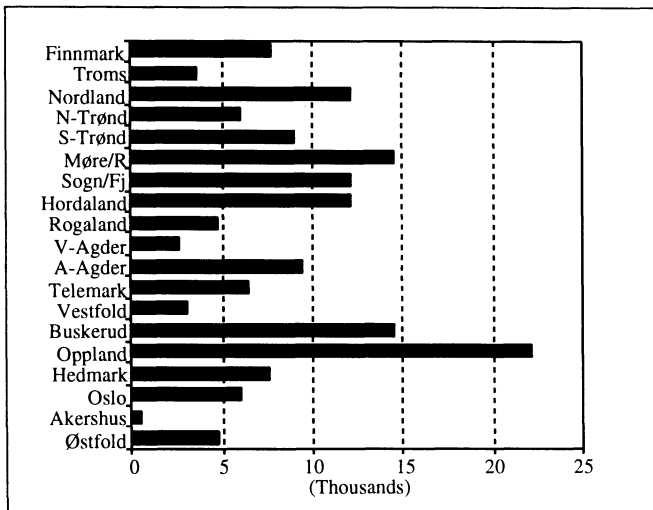


midten av 1970-tallet. I 1976 hadde Danmark en andel på 15 prosent av den utenlandske campingturismen.

Figur 6.4.1 viser hvordan det danske markedet har utviklet seg i forhold til den samlede utenlandske trafikken siden 1984. Perioden under ett har de danske overnattingene økt med bare snaut 6 prosent, og altså betydelig svakere enn den samlede trafikken fra utlandet. Med unntak av et par gode år, særlig i 1988, men også i 1990, har trafikken fra Danmark vært noenlunde stabil i hele perioden. Vi ser imidlertid at det danske markedet ikke sviktet fram til 1987 slik som den samlede utenlandstrafikken. I disse årene var det en vekst på ca. 5 prosent fra Danmark. Til gjengjeld tok ikke det danske markedet del i veksten på de øvrige utenlandsmarkedene i siste del av perioden. Samlet hadde campingplassene bare 8 000 flere danske overnattinger i 1994 enn i 1984. Veksten på det danske markedet har altså vært svak og nesten uten betydning for den samlede oppgangen i utenlandstrafikken i perioden.

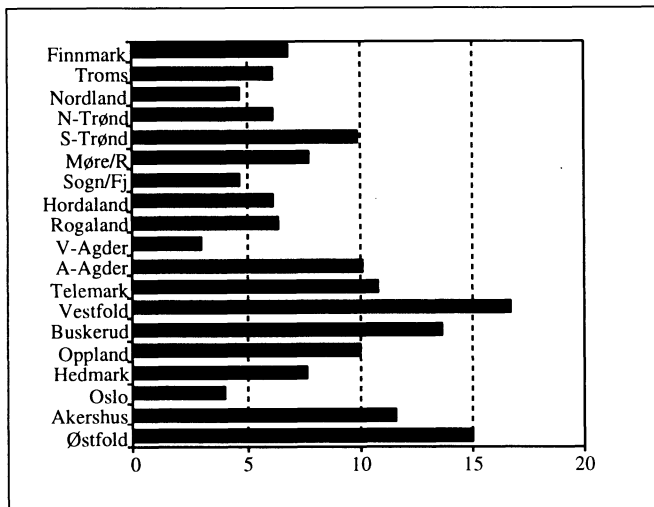
Figur 6.4.2 viser danske overnattinger ved campingplasser og hoteller for sommermånedene mai-september i årene 1984-94. Perioden under ett har det vært en overvekt av overnattinger ved hotellene. Danskene har ved begge overnattningsformene hatt en svakere vekst enn gjennomsnittet for utenlandstrafikken. Utviklingen på det danske markedet har allikevel vært best for hotellene. I 1994 var det 68 000 flere danske hotellovernattinger enn i 1984. Det var en vekst på 39 prosent, mot campingplassenes 6 prosent. I deler av perioden har utviklingen likevel vært forholdsvis sammenfallende. Den største forskjellen finner vi mot slutten av perioden. Siden 1990 har hotellene hatt sterk oppgang på det danske markedet, mens campingplassene har hatt nedgang.

**Figur 6.4.3 Campingplasser. Overnattinger fra Danmark. Fylke. 1994. 1000 overnattinger**



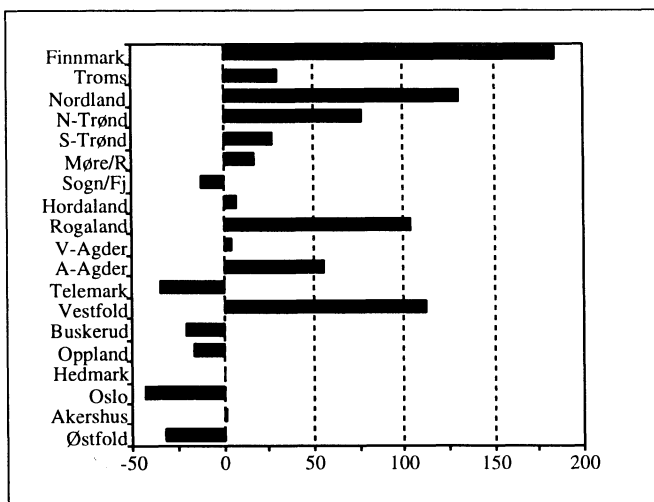
Figur 6.4.3 viser hvordan den danske campingtrafikken fordelte seg på fylker i 1994. Vi ser at innlandsfylkene på Østlandet var et viktig tyngdepunkt for dansk camping i Norge, med Oppland som det største campingfylket med 22 000 overnattinger og Buskerud med 14 000. Møre og Romsdal hadde også 14 000 overnattinger og vestlandsfylkene Sogn og Fjordane og Hordaland hadde 12 000 danske overnattinger. Også Vestlandet var dermed et viktig mål for danske campingturister i Norge. I Nord-Norge var Nordland størst med 12 000 overnattinger foran Finnmark med 8 000.

**Figur 6.4.4 Campingplasser. Overnattinger fra Danmark. Fylke. Prosentandel av utenlandske overnattinger. 1994**



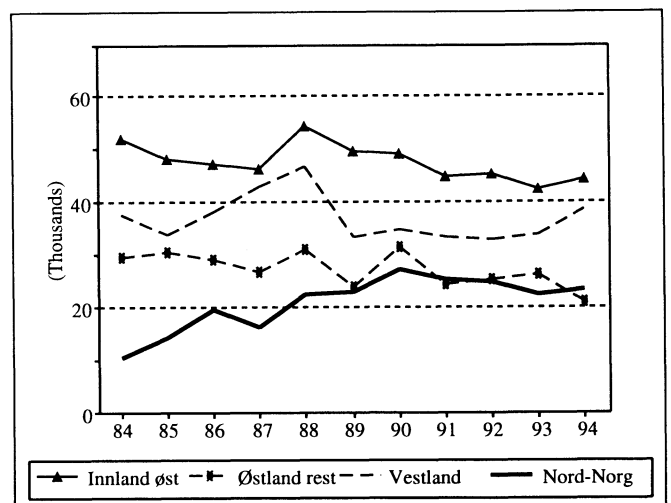
Figur 6.4.4 viser hvilken andel den danske turismen hadde av fylkenes samlede utenlandstrafikk sommeren 1994. Størst relativ betydning hadde danskene i Vestfold og Østfold med 17 og 15 prosent. I Buskerud var andelen 14 prosent. Ser vi på landsdelene samlet, var andelen størst på det indre Østlandet med drøyt 10 prosent, mens både Vestlandet og Nord-Norge hadde en andel på bare 6 prosent danske overnattinger. I alle fylkene fra Østfold til Aust-Agder (unntatt Oslo) var den danske andelen høyere enn landsgjennomsnittet, mens andelen med få unntak var lavere enn landsgjennomsnittet i alle fylkene fra Vest-Agder og nordover kysten.

**Figur 6.4.5 Campingplasser. Overnattinger fra Danmark. Fylke. Prosentvis endring 1984/94**

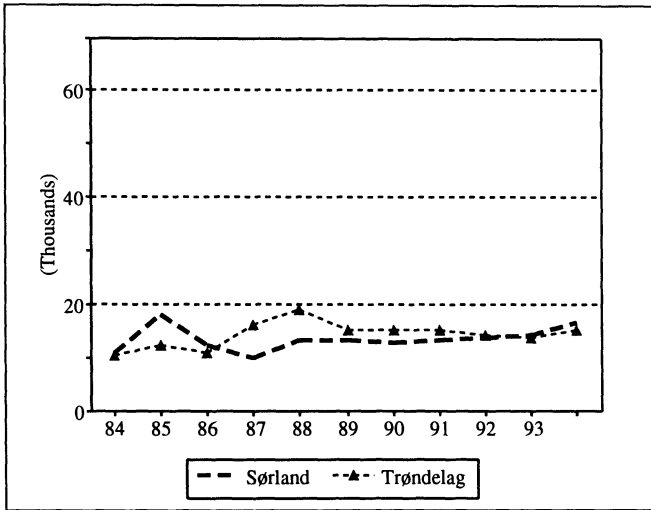


Figur 6.4.5 viser hvordan den danske turismen har utviklet seg i fylkene fra 1984 til 1994, og figurene 6.4.6 og 6.4.7 summerer opp utviklingen i de forskjellige landsdelene. Den sterkeste økningen har også for danskene kommet i Nord-Norge. Her var det 13 000 flere danske campingovernattinger i 1994 enn i 1984. Det gav en vekst på 118 prosent. Både Finnmark og Nordland hadde mer enn en fordobling i den danske trafikken fra 1984 til 1994. Den svakeste utviklingen finner vi for det indre Østlandet. Dette viktige området for dansk camping hadde 8 000 færre danske overnattinger i 1994 enn i 1984, og dermed en nedgang på 15 prosent. I Buskerud og Oppland var nedgangen på hhv. 20 prosent og 16 prosent. For de øvrige landsdelene var det en oppgang på Sørlandet og i Trøndelag med rundt 50

**Figur 6.4.6 Campingplasser. Overnattinger fra Danmark etter landsdel. 1984-1994. 1000 overnattinger**



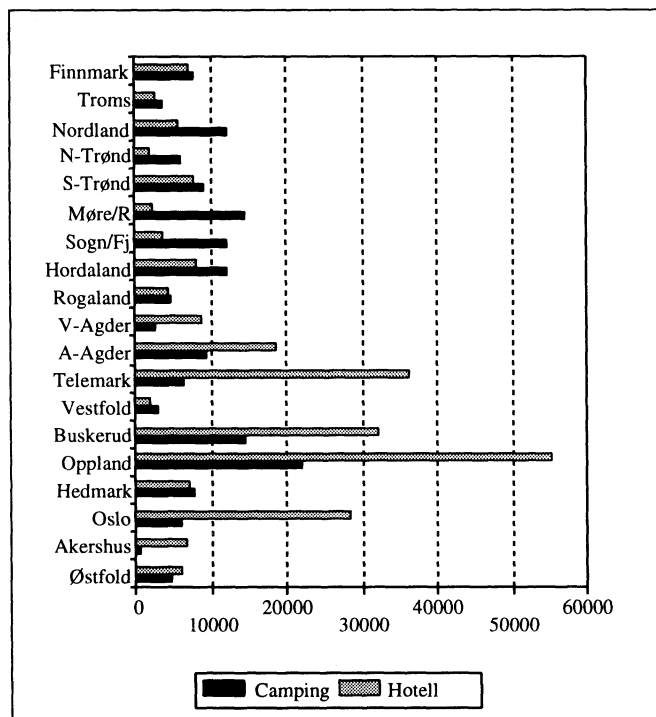
**Figur 6.4.7 Campingplasser. Overnattinger fra Danmark etter landsdel. 1984-1994. 1000 overnattinger**



prosent, mens Vestlandet hadde en ubetydelig oppgang, og det ytre Østlandet (med Oslo) hadde en nedgang på 30 prosent. Ellers ser vi at både Vestfold og Rogaland hadde en sterk prosentvis vekst, mens Oslo, Telemark og Østfold hadde en sterk prosentvis nedgang. For disse fylkene var det imidlertid snakk om små absolutte endringer på små tall.

Figur 6.4.8 viser hvordan den danske turismen sommeren 1994 fordelte seg på campingplasser og hoteller i fylkene. I 11 fylker var det flere danske overnattinger ved campingplassene enn ved hotellene i månedene mai-september. Overvekten av camping var stor i de fleste fylkene fra Hordaland og nordover. Derimot var

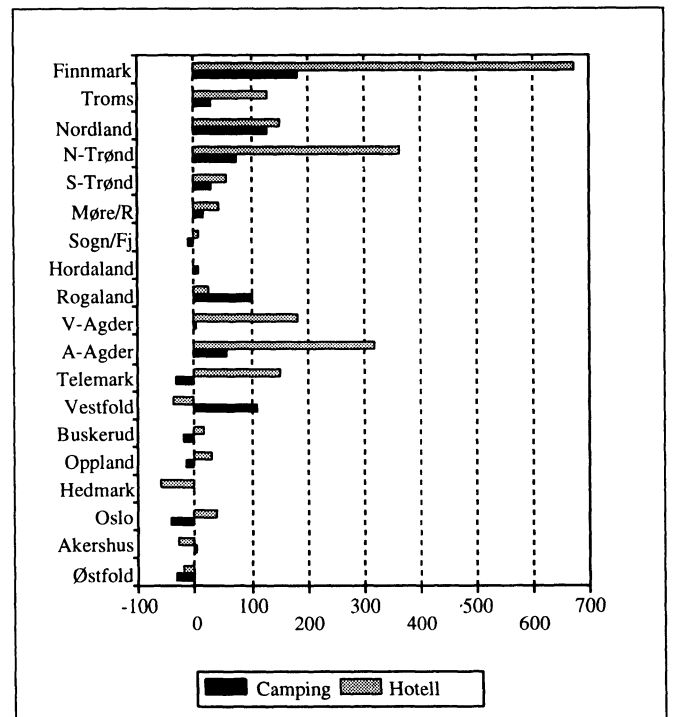
**Figur 6.4.8 Campingplasser og hoteller. Overnattinger fra Danmark. Fylke. 1994. 1000 overnattinger**



hotellturismen i klar overvekt i nesten alle fylkene fra Vest-Agder og oppover Østlandet. Vi ser at dette gjelder også de største danske campingfylkene Oppland og Buskerud.

Vi husker at den danske turismen på landsbasis hadde vokst med 6 prosent for campingplassene og med 39 prosent for hotellene fra 1984 til 1994. Figur 6.4.9 sammenlikner utviklingen for campingplasser og hoteller på fylkesnivå i samme periode. Campingplassene hadde den sterkeste veksten (eller minste nedgangen) i den danske trafikken i 5 fylker. Imidlertid var det campingplassene som kom svakest ut i alle landsdelene i perioden. Vi ser at den kraftige relative veksten for campingplassene i Nord-Norge finnes igjen i enda sterkere grad også for hotellene i dette området. Dessuten ser vi at fylkene på det indre Østlandsområdet, som tapte i kampen om campinggjestene, samlet også har hatt bare svak vekst også i hotelltrafikken (+7 prosent). Men vi ser at hotellene i både Oppland og Buskerud har gjort det betydelig bedre enn campingplassene i perioden. På resten av Østlandet ble campingtrafikken redusert med 30 prosent, mens hotelltrafikken økte med 44 prosent. På Vestlandet var det svak oppgang for begge overnatningsformer, men tross alt sterkest for hotellene. Selv om campingturismen økte sterkt både på Sørlandet og i Trøndelag, var veksten der enda sterkere ved hotellene.

**Figur 6.4.9 Campingplasser og hoteller. Overnattinger fra Danmark. Fylke. Prosentvis endring 1984/94**

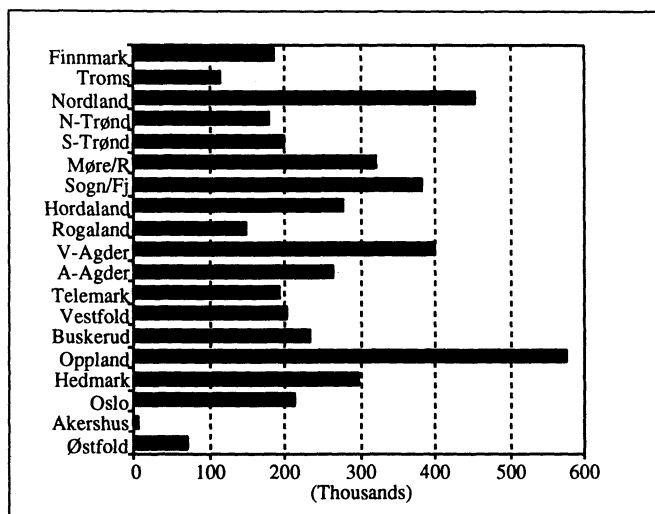


Tabell 6.4.1 Danske campingovernattinger. Fylke. 1984-94. 1000 overnattinger

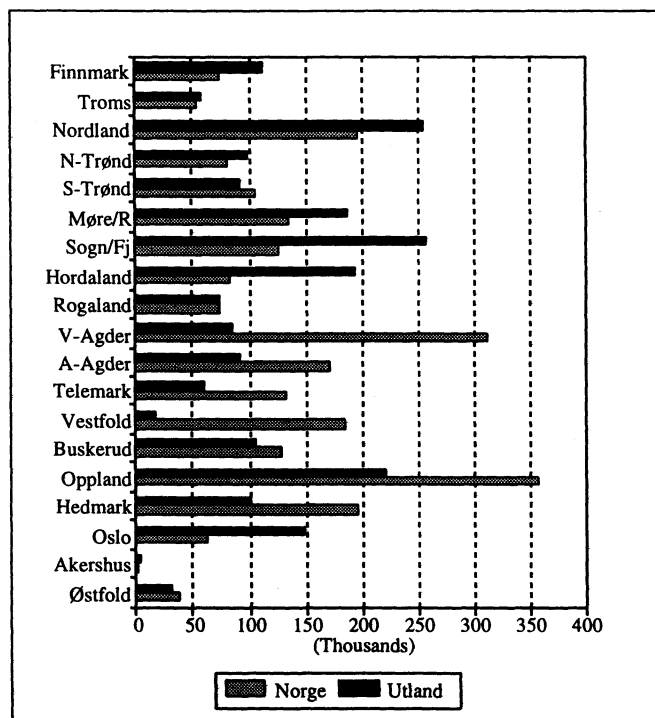
	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
I alt .....	151	157	157	159	187	159	171	157	157	154	160
Østfold .....	7	7	8	8	6	5	7	6	6	5	5
Akershus .....	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1
Oslo .....	10	10	9	8	12	8	8	8	7	8	6
Hedmark .....	8	7	6	6	9	9	9	8	8	7	8
Oppland .....	26	22	22	22	27	23	24	22	23	22	22
Buskerud .....	18	19	18	18	18	19	16	15	14	14	14
Vestfold .....	1	2	2	2	2	2	2	1	2	3	3
Telemark .....	10	11	10	8	10	8	14	8	9	10	6
Aust-Agder .....	6	12	6	5	6	5	6	6	7	8	9
Vest-Agder .....	3	2	3	2	4	5	4	3	3	3	3
Rogaland .....	2	4	3	3	3	3	3	4	4	4	5
Hordaland .....	11	9	12	16	20	9	9	9	8	8	12
Sogn og Fjordane .....	14	12	12	12	12	11	13	11	12	13	12
Møre og Romsdal .....	12	13	14	15	15	13	13	13	13	14	15
Sør-Trøndelag .....	7	8	7	11	14	11	10	11	9	9	9
Nord-Trøndelag .....	3	5	3	5	5	4	5	5	5	5	6
Nordland .....	5	8	7	7	11	13	15	13	14	11	12
Troms .....	3	2	3	3	4	3	4	4	4	4	4
Finnmark .....	3	5	10	6	8	7	8	9	7	8	8

# 7. Fylke

**Figur 7.1 Campingplasser. Overnattinger i alt. 1994. 1000 overnattinger**



**Figur 7.2 Campingplasser. Overnattinger for nordmenn og utlendinger. Fylke. 1994. 1000 overnattinger**



Mye er sagt også i tidligere kapitler om campingturismens fordeling på fylkene. Her er hensikten å summere opp noen hovedtrekk. Punkt 7.1 viser hvilken betydning og utvikling campingplassene har hatt i fylker og landsdeler. I punkt 7.2 er campingplassenes betydning og utvikling sammenliknet med hotellene. I dette kapitlet ser vi bare på den samlede trafikken og trafikken fordelt på nordmenn og utlendinger. En fylkesvis beskrivelse av gjestenes overnattingsmåte og nasjonalitet er gitt i kapitlene 4 og 6. Trafikkutviklingen bør også ses i sammenheng med campingplassenes kapasitet og kapasitetsutnyttning på fylkesnivå. Dette er beskrevet i kapittel 3.

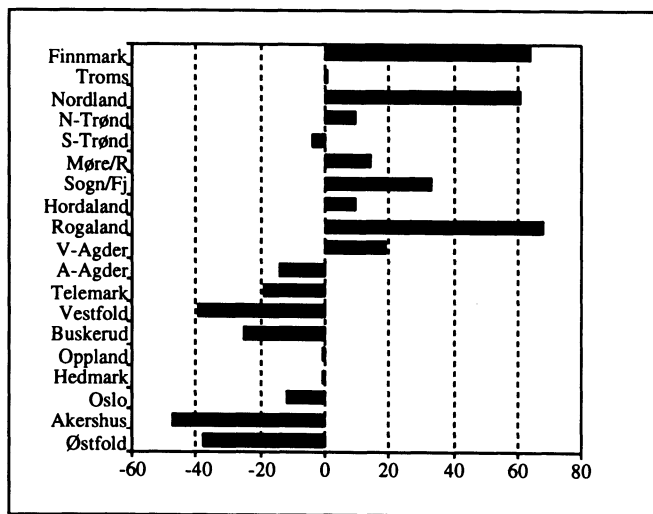
### 7.1 Betydning og utvikling i fylker og landsdeler

Figur 7.1 viser hvordan den samlede campingturismen sommeren 1994 fordelte seg på fylker. Oppland med om lag 575 000 overnattinger var det største "campingfylket". Deretter fulgte Nordland med 450 000 overnattinger og Vest-Agder og Sogn og Fjordane med nesten 400 000 overnattinger. På den andre siden ser vi at Akershus hadde bare en ubetydelig campingturisme. Likeledes viser figuren at også trafikken til Østfold og Troms var betydelig mindre enn gjennomsnittet for fylkene.

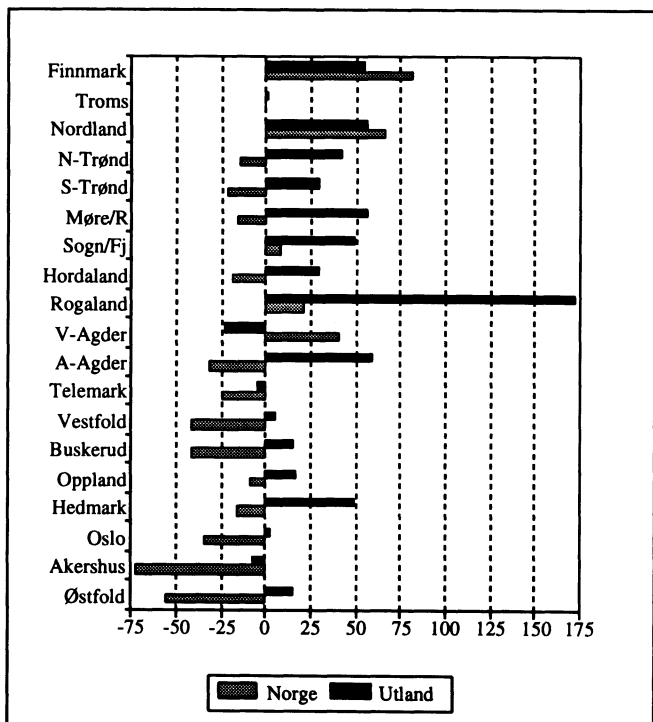
Figur 7.2 viser hvordan den norske og utenlandske trafikken fordelte seg på fylkene. Oppland hadde også flest norske overnattinger, etterfulgt nå av Vest-Agder. Stor norsk trafikk var det også i Nordland og Hedmark og i Vestfold og Aust-Agder. Størst utenlandstrafikk hadde Nordland og Sogn og Fjordane med om lag 250 000 utenlandske overnattinger. Dessuten skiller Oppland og Oslo seg ut som viktige mål for utenlandske campingturister på Østlandet og Hordaland og Møre og Romsdal på Vestlandet. Figuren viser også at det er store forskjeller i fordelingen på nordmenn og utlendinger mellom fylkene. I hovedtrekk kan vi si at nordmenn er klart i overvekt i fylkene på Østlandet og Sørlandet. På Vestlandet og i Nord-Norge er det derimot en overvekt av utenlandske overnattinger.

Figur 7.3 viser den prosentvise endringen i campingturismen i fylkene fra 1984 til 1994, og figur 7.4 viser hvordan endringen har fordelt seg på nordmenn og utlendinger. Den største absolutte økningen har Nordland hatt med 170 000 nye overnattinger og dermed 60 prosent større trafikk i 1994 enn i 1984. Sogn og Fjordane fikk 95 000 flere overnattinger, men hadde en relativ vekst på mer beskjedne 33 prosent. Sterk prosentvis vekst var det i Rogaland og i Finnmark med 65-70 prosent i begge fylkene. Økningen i Nordland og Finnmark har kommet for både nordmenn og utlendinger, mens det i Rogaland og Sogn og Fjordane særlig er utenlandstrafikken som har økt.

Figur 7.3 Campingplasser. Overnattinger i alt. Fylke. Prosentvis endring 1984-94



Figur 7.4 Campingplasser. Overnattinger for nordmenn og utlendinger. Fylke. Prosentvis endring 1984/94

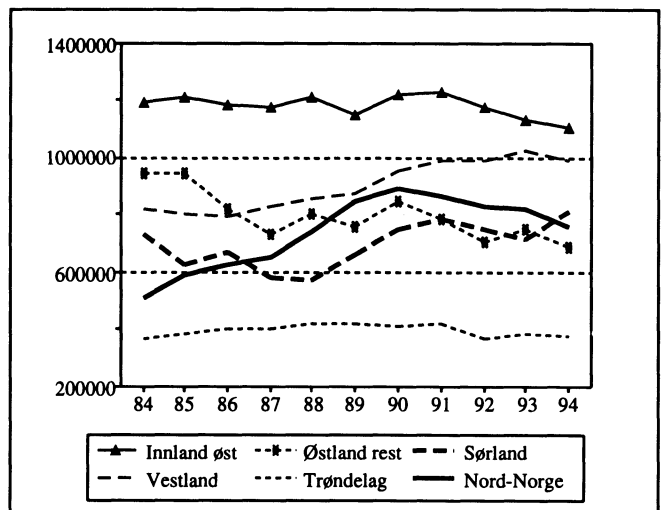


Figur 7.3 viser ellers at alle fylkene fra Vest-Agder og nordover kysten (unntatt Sør-Trøndelag) har hatt framgang i perioden, mens alle fylkene i Sørøst-Norge har hatt nedgang. Av figur 7.4 ser vi imidlertid at alle fylker unntatt Vest-Agder, Telemark og Akershus har hatt vekst i den utenlandske turismen.

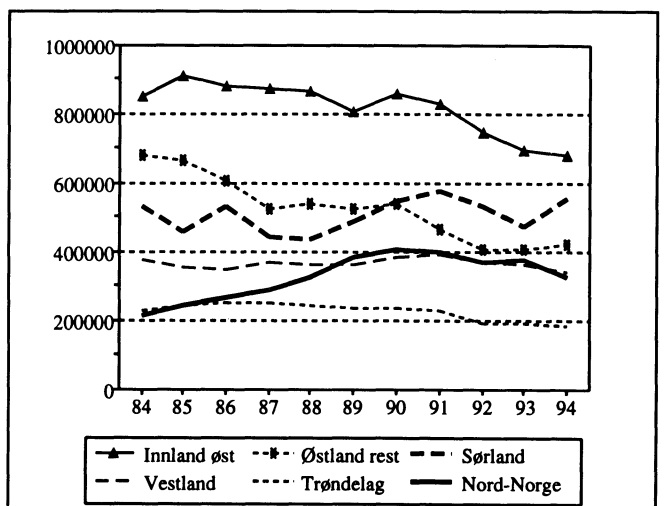
For fylkene i Sørøst-Norge har utviklingen hovedsakelig vært preget av sterk nedgang. Bare i Oslo, Hedmark og Oppland har det vært en viss vekst. Sterkest har den relative nedgangen vært i Akershus, Østfold og Vestfold, med omtrent 40 prosent færre overnattinger i 1994 enn i 1984 i alle fylker. Det er svikt i den innenlandske trafikken som har skapt nedgangen i Sørøst-Norge, og det er som vi så av figur 7.2, nettopp nordmennene som betyr mest her. Trafikken fra utlandet har imidlertid stort sett økt også i dette området.

Figur 7.5-7 oppsummerer utviklingen for landsdelene. Figur 7.5 viser klart at det er Nord-Norge og dernest

Figur 7.5 Campingplasser. Overnattinger ialt etter landsdel. 1984-94. Millioner overnattinger

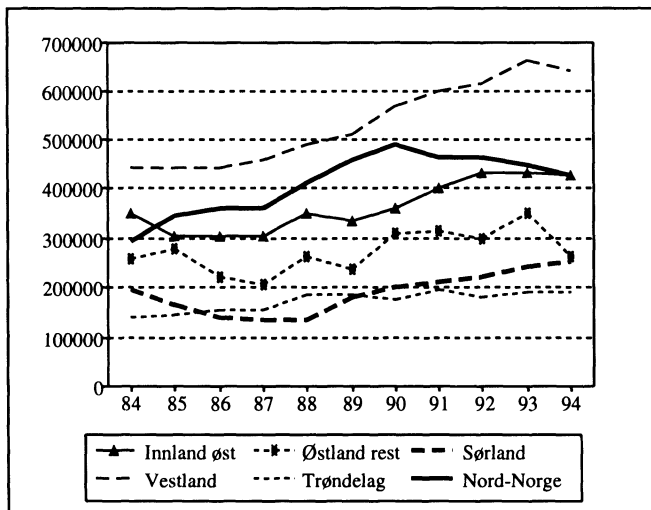


Figur 7.6 Campingplasser. Norske overnattinger etter landsdel. 1984-94. 1000 overnattinger

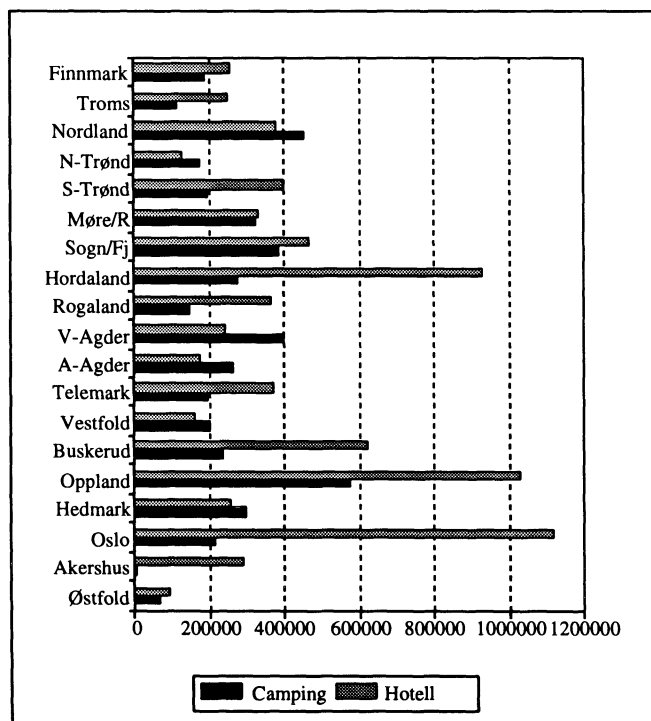


Vestlandet som har hatt den sterkeste oppgangen i den samlede trafikken. I Nord-Norge var det ca. 245 000 flere overnattinger i 1994 enn i 1984 (+48 prosent), mens oppgangen på Vestlandet var på 160 000 overnattinger (+19 prosent). Det er disse landsdelene som også har hatt størst vekst i turismen fra utlandet. I absolutte tall var veksten størst på Vestlandet med nesten 200 000 nye utenlandske overnattinger, mens Nord-Norge har hatt en oppgang på ca. 130 000 overnattinger fra utlandet. Den prosentvise veksten var imidlertid på rundt 45 prosent i begge områdene. Bortsett fra Nord-Norge, som i 1994 hadde nesten 110 000 flere norske overnattinger enn i 1984 (+52 prosent), har alle landsdeler hatt stagnasjon eller nedgang på innenlandsmarkedet. Størst har svikten

Figur 7.7 Campingplasser. Utenlandske overnattinger etter landsdel. 1984-94. 1000 overnattinger



Figur 7.8 Campingplasser og hoteller. Overnattinger i alt. Fylke. Mai-sept. 1994



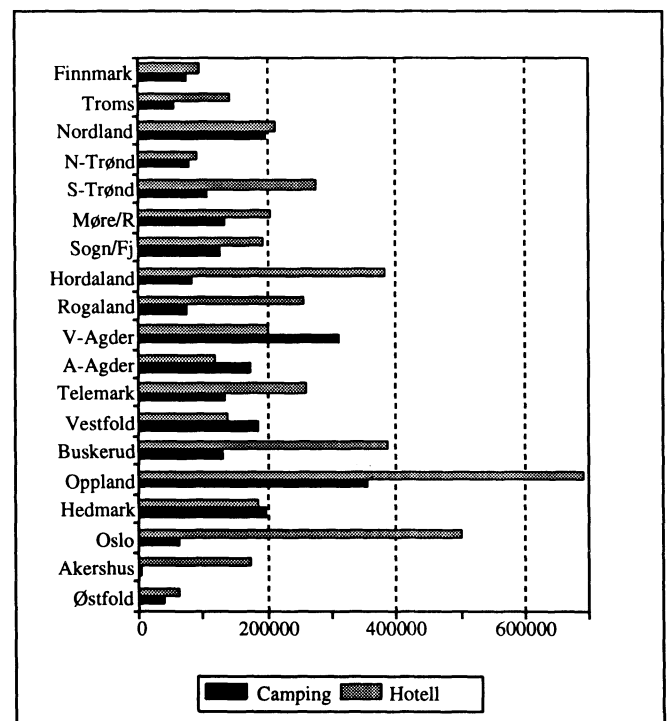
vært på det ytre østlandsområdet med 260 000 færre norske overnattinger i 1994 enn i 1984 (-38 prosent). Det indre Østlandet har tapt 165 000, eller 20 prosent, norske overnattinger siden 1984.

### 7.2 Camping og hoteller

Figur 7.8 viser tallet på overnattinger ved campingplassene og ved hotellene etter fylke sommeren 1994. I forhold til hotellturismen ser vi at campingplassene i Sørøst-Norge betyr spesielt mye for Agder-fylkene, Vestfold og Hedmark. Ellers betyr campingturismen mye i Nordland og Nord-Trøndelag. Liten betydning i forhold til hotellturismen har campingplassene i Oslo og Akershus og Rogaland og Hordaland. Det samme gjelder også i Buskerud, Oppland, Telemark og Sør-Trøndelag. Husk imidlertid på at hotellenes betydelig yrkesmessige trafikk er regnet med her. Hadde vi sammenliknet camping bare med hotellovernattinger med formål ferie og fritid, ville campingtrafikkens andel ha vært betydelig større i alle fylker.

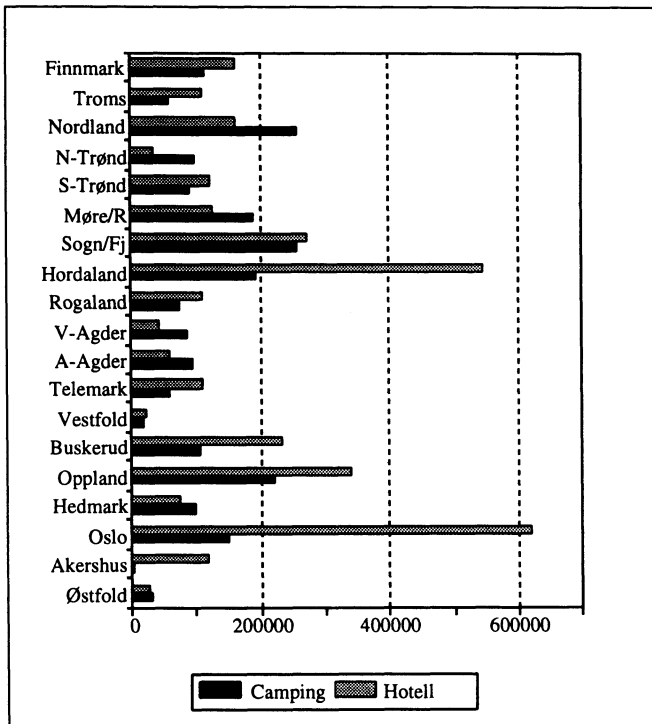
Figur 7.9 og 7.10 viser hvordan den norske og utenlandske turismen fordelte seg på camping og hotell i fylkene. Stort sett er det de samme fylkene som har stor campingandel både på innenlands- og utenlandsmarkedet. Således var det i begge Agder-fylkene og Hedmark større trafikk ved de registrerte campingplassene enn ved hotellene både for nordmenn og utlendinger. Stor campingandel både for nordmenn og utlendinger var det også i Nordland, Vestfold og Nord-Trøndelag og delvis i Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal.

Figur 7.9 Campingplasser og hoteller. Norske overnattinger. Fylke. Mai-sept. 1994





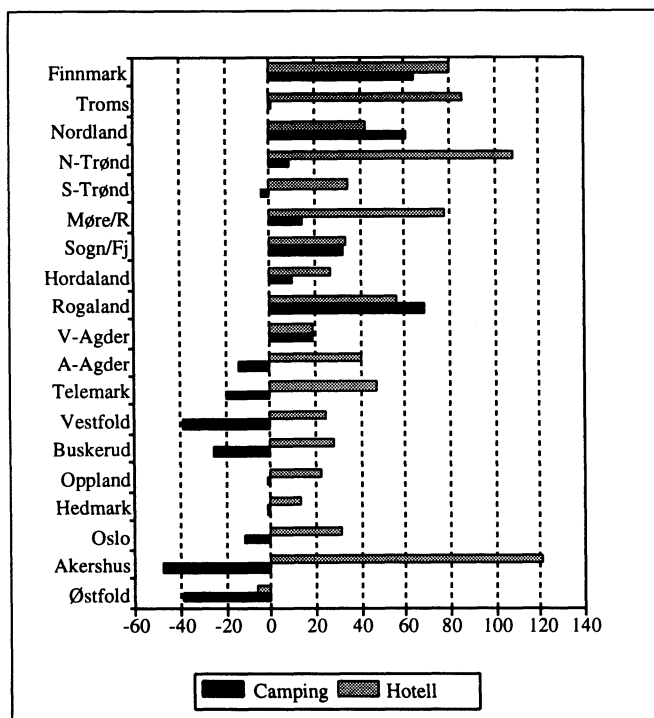
**Figur 7.10 Campingplasser og hoteller. Utenlandske overnattinger. Fylke. Mai-sept. 1994**



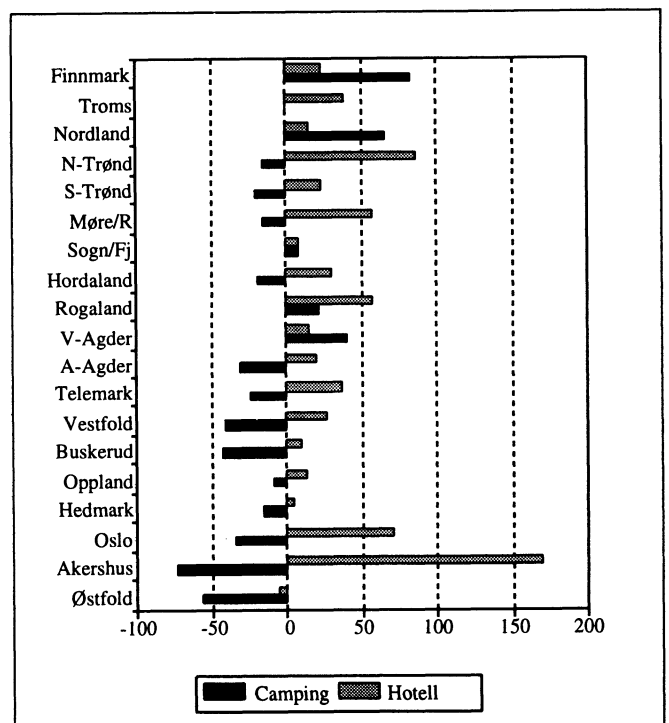
Figur 7.11 viser hvordan den samlede trafikkutviklingen for camping og hoteller har vært i fylkene fra 1984 til 1994. For det første ser vi at alle fylkene unntatt Østfold har hatt vekst i hotelltrafikken i denne perioden, mens 10 fylker har hatt nedgang i campingtrafikken. I Finnmark har det vært sterk vekst på 60-80 prosent både for camping og hoteller. Forholdsvis sterk oppgang for begge overnatningsformene var det også i Nordland og Rogaland. Pen oppgang i hotellturismen og forholdsvis sterk svikt i campingtrafikken finner vi i noen av fylkene i Sørøst-Norge. Det gjelder særlig i Buskerud, Vestfold, Telemark, Aust-Agder og Akershus. Bare i 2 fylker var veksten større for campingturismen enn for hotellene. Dette gjelder Nordland og Rogaland.

Utviklingen for den norske turismen på hoteller og campingplasser er vist i figur 7.12. Vi husker fra kapittel 2 at på landsbasis var det hotellene som gjorde det avgjørt best på innenlandsmarkedet. Der var det en vekst på 29 prosent, mens campingplassene hadde en nedgang i den norske turismen på 13 prosent fra 1984 til 1994. Derfor er det ikke overraskende at vi finner bare 3 fylker der campingturismen hadde en bedre utvikling enn hotellturismen. Først og fremst ser vi at den sterke veksten campingplassene i Nordland og Finnmark har hatt i den norske trafikken ikke finnes igjen ved hotellene. I disse fylkene har den norske hotellturismen økt svakere enn landsgjennomsnittet i samme periode. På den annen side ser vi at de fylkene i Sørøst-Norge som hadde sterk svikt i den norske campingturismen samtidig hadde vekst eller bare ubetydelig nedgang i den norske hotellturismen.

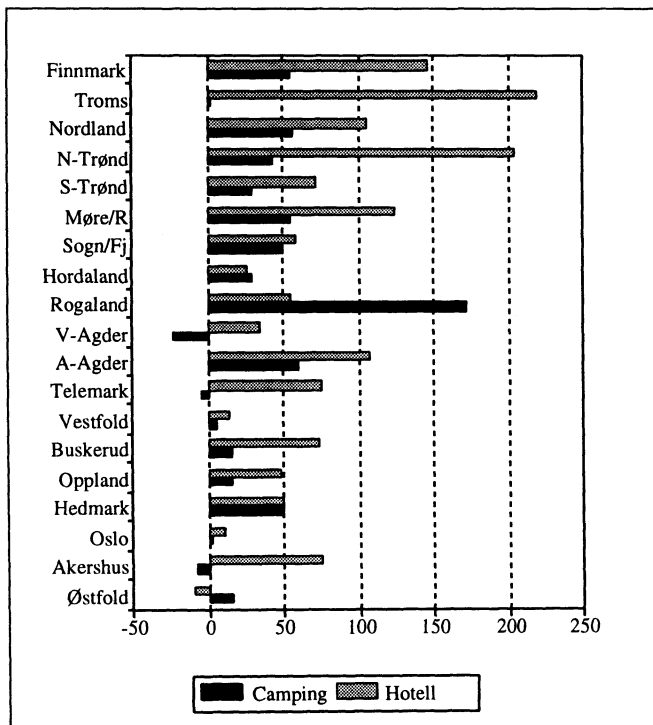
**Figur 7.11 Campingplasser og hoteller. Overnattinger i alt. Fylke. Prosentvis endring 1984-1994**



**Figur 7.12 Campingplasser og hoteller. Norske overnattinger. Fylke. Prosentvis endring 1984-1994**



**Figur 7.13 Campingplasser og hoteller. Utenlandske overnattinger. Fylke. Prosentvis endring 1984-1994**



Figur 7.13 viser fylkenes utviklingen i den utenlandske turismen for hoteller og campingplasser fra 1984 til 1994. Kapittel 2 viste at den utenlandske trafikken på landsbasis økte sterkest ved hotellene (+49 prosent) mens campingplassene hadde en oppgang på 31 prosent. Figur 7.13 viser at oppgangen kom de aller fleste fylker til gode. Bare i 3 fylker (Vest-Agder, Telemark og Akershus) var det i 1994 færre utenlandske campingturister enn i 1984. I bare ett fylke (Østfold) var det i 1994 færre utenlandske hotellturister enn i 1984. Selv om den samlede veksten var sterkere for hotellene, ser vi at den utenlandske campingturismen økte sterkere enn hotellturismen i 3 fylker. Vi ser også at i de fleste fylkene som hadde stor oppgang for camping, var det sterk vekst også ved hotellene. Dette gjelder f.eks. i Finnmark, Nordland, Møre og Romsdal og Aust-Agder. Derimot ser vi at i fylker som Buskerud, Troms, Telemark og Akershus var det en svak utvikling i campingturismen fra utlandet mens hotellene hadde stor framgang på utenlandsmarkedene.

Tabell 7.1. Campingovernattinger i alt. Fylke. 1984-1994. 1000 overnattinger

	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
I alt . . . . .	4562	4554	4504	4372	4595	4707	5072	5070	4822	4819	4715
Østfold . . .	114	109	95	81	78	61	75	74	80	65	70
Akershus . .	14	12	11	10	9	16	15	15	11	10	7
Oslo . . . . .	242	251	193	157	255	215	232	249	216	264	213
Hedmark . .	299	314	292	287	292	306	314	378	306	317	297
Oppland . .	582	598	589	605	619	578	632	600	618	584	576
Buskerud . .	312	302	301	284	299	262	271	250	250	227	234
Vestfold . .	333	341	304	288	276	323	273	222	212	214	203
Telemark . .	238	226	221	197	181	147	255	222	187	199	192
Aust-Agder	308	257	286	244	250	257	243	261	265	244	265
Vest-Agder	333	261	269	254	240	308	385	394	352	332	398
Rogaland . .	88	106	115	83	81	98	120	130	135	141	148
Hordaland	253	230	230	254	246	249	273	284	277	298	277
Sogn og Fjordane . .	289	285	277	275	306	325	357	378	386	393	383
Møre og Romsdal . .	282	284	287	297	300	300	321	322	324	329	323
Sør- Trøndelag	205	225	236	230	227	243	234	236	188	195	198
Nord- Trøndelag	163	161	170	178	197	178	180	187	183	187	178
Nordland . .	282	343	341	368	419	493	535	535	496	501	452
Troms . . .	112	125	147	140	157	173	156	141	139	140	113
Finnmark . .	114	124	139	141	163	176	202	192	198	179	187

Tabell 7.2. Norske campingovernattinger. Fylke. 1984-1994. 1000 overnattinger

	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
I alt . . . . .	2879	2868	2877	2746	2763	2798	2961	2880	2611	2494	2512
Østfold . . . .	86	81	66	47	54	37	42	39	43	32	38
Akershus . . .	8	7	6	5	5	10	7	6	5	4	2
Oslo . . . . .	96	85	79	51	85	68	64	67	62	61	63
Hedmark . . .	232	246	230	231	225	236	239	272	200	208	196
Oppland . . . .	393	446	439	444	432	404	443	400	395	358	356
Buskerud . . .	221	215	209	196	205	167	172	154	148	128	128
Vestfold . . . .	315	325	289	272	258	308	260	204	191	189	184
Telemark . . .	175	165	162	148	133	100	168	148	108	117	132
Aust-Agder . .	249	187	237	193	199	198	182	191	178	155	171
Vest-Agder . .	222	195	212	202	186	226	290	307	281	255	311
Rogaland . . .	60	75	84	51	53	61	74	74	73	62	73
Hordaland . . .	102	90	97	105	88	86	93	95	96	98	83
Sogn og Fjordane . . .	116	120	114	114	130	134	138	144	139	132	125
Møre og Romsdal . . .	161	144	136	147	142	143	152	148	137	129	135
Sør- Trøndelag . .	134	153	159	149	136	139	140	128	99	102	106
Nord- Trøndelag . .	95	90	90	101	104	96	96	102	91	90	80
Nordland . . .	118	138	143	166	190	223	247	255	222	231	196
Troms . . . . .	55	62	73	69	81	103	83	70	71	73	55
Finnmark . . .	41	45	51	55	58	59	72	76	73	68	75

**Tabell 7.3. Utenlandske campingovernattinger. Fylke. 1984-1994. 1000 overnattinger**

	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
I alt . . . . .	1683	1686	1627	1626	1833	1909	2111	2189	2212	2325	2202
Østfold . . . .	28	27	29	34	24	23	33	34	37	33	32
Akershus . . .	5	5	5	5	4	6	8	9	6	6	5
Oslo . . . . .	146	166	115	106	170	147	168	181	154	202	150
Hedmark . . .	67	68	62	56	67	70	75	106	106	110	100
Oppland . . .	189	152	151	162	188	174	189	200	224	226	220
Buskerud . . .	92	87	92	87	94	95	99	96	102	100	106
Vestfold . . .	18	16	15	16	17	15	14	17	22	25	19
Telemark . . .	63	61	58	49	48	46	86	74	78	82	60
Aust-Agder . .	59	70	49	51	51	59	62	70	87	88	93
Vest-Agder . .	112	65	57	53	55	82	95	87	71	77	86
Rogaland . . .	28	31	32	32	28	38	46	56	62	79	75
Hordaland . .	150	140	133	149	159	163	180	190	181	200	194
Sogn og Fjordane . . .	173	166	164	160	176	191	219	234	247	261	258
Møre og Romsdal . . .	120	140	150	150	158	157	169	174	187	200	187
Sør- Trøndelag . .	71	72	77	80	91	105	94	108	89	93	92
Nord- Trøndelag . .	69	72	80	77	93	81	83	85	91	96	98
Nordland . . .	163	206	198	203	229	271	289	280	274	270	256
Troms . . . .	58	63	74	71	76	70	73	71	68	67	59
Finnmark . . .	73	80	88	85	105	117	129	116	125	110	112



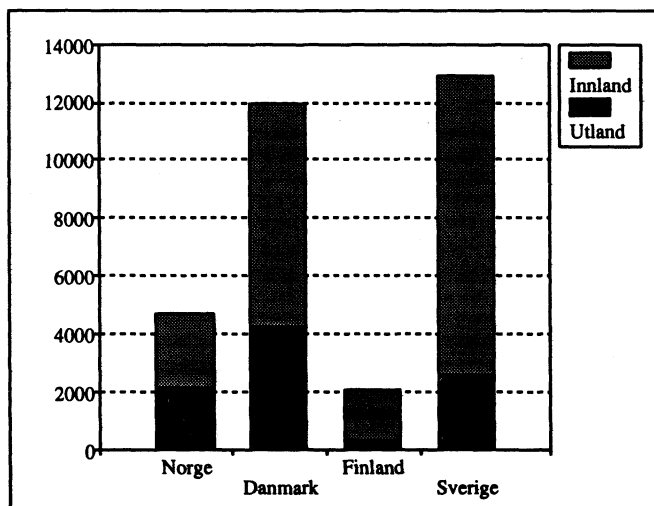
## 8. Nordiske perspektiver

### 8.1 Om datagrunnlaget

Dette kapitlet skal sammenlikne utviklingen ved de norske campingplassene med utviklingen i de andre nordiske landene i perioden 1984-94. Campingstatistikken har imidlertid noe ulikt omfang og opplegg i de forskjellige landene. I Sverige og Norge dekker campingstatistikken månedene mai-september. I Danmark og Finland dekker statistikken alle årets måneder. Som i Norge skjer imidlertid hovedtyngden av alle campingovernattingene også i de andre landene i sommermånedene juni-august. Overnattinger på fast sesongkontrakt er tatt med i statistikken i de andre landene, mens disse altså ikke er med i Norge. I Danmark er bare plasser med minst 75 plasser for telt/vogn regnet med i statistikken. I Norge dekker statistikken bare plasser med minst 8 campinghytter. I Sverige og Finland er det ingen nedre størrelsesgrenser.

Disse forskjellene betyr at sammenlikninger av de absolutte tallene kan være vanskelig. Her er imidlertid hensikten først og fremst å sammenlikne utviklingen over årene. Ulikhetene i statistikkenes omfang har da mindre betydning. Antakelig er den største usikkerheten knyttet til om camping på fast kontrakt har hatt en annen utvikling enn den øvrige trafikken. De faste kontraktene omfatter imidlertid i hovedsak bare "innenlandske

Figur 8.1 Campingovernattinger i de nordiske land. 1994. 1000 overnattinger



overnattinger" (dansker i Danmark osv.) og betyr lite for utviklingen i den utenlandske turismen.

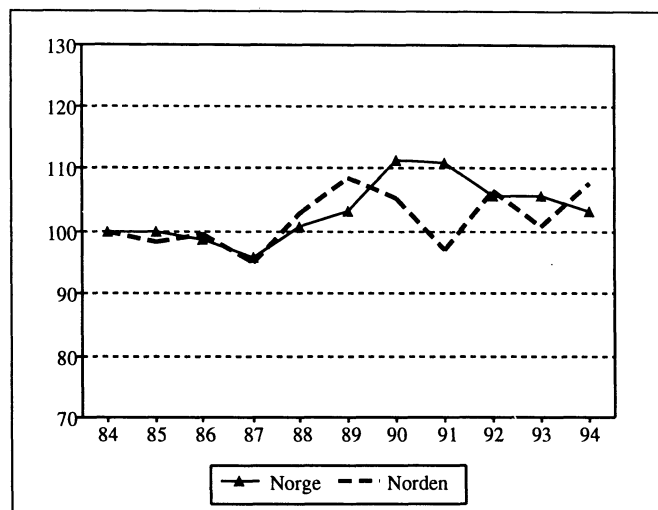
Kvaliteten på campingstatistikken kan også være noe varierende mellom landene og over tid i den aktuelle perioden. Likevel gir kapitlet sannsynligvis et gyldig bilde av utviklingen. Der det har skjedd endringer i statistikkenes omfang i løpet av perioden, er tallene så langt mulig regnet om til samme nivå for alle årene. Dette gjelder statistikken for Danmark og Norge. Resultatene må imidlertid brukes med de forbehold som er nevnt ovenfor.

Figur 8.1 gir en oversikt over hvor mange campingovernattinger som ble registrert i de nordiske landene i 1994. Flest overnattinger var det i Sverige med 12,9 millioner. Deretter fulgte Danmark med 12,0 millioner. I forhold til dette ble Norge med 4,7 millioner et "lite" campingland. Vi var imidlertid større enn Finland. Der var det i 1994 registrert bare 2,1 millioner campingovernattinger. Samlet hadde Norge i 1994 bare 15 prosent av de nordiske campingovernattingene som er registrert her.

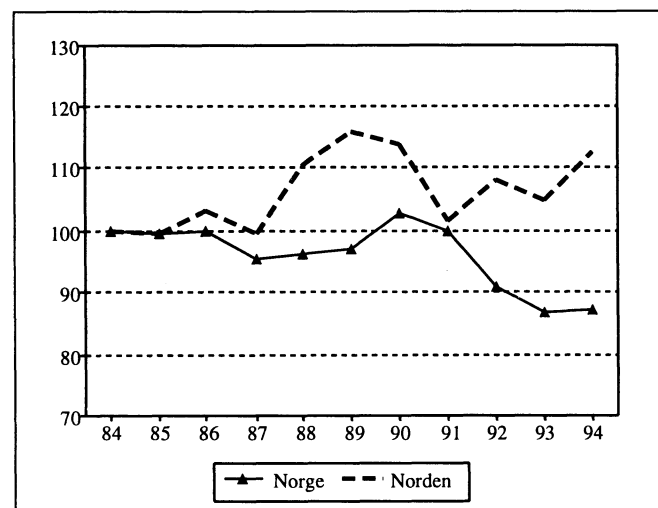
Vi ser imidlertid at det i de andre landene var en sterkere overvekt av innenlandske overnattinger. Ser vi bare på turismen fra utlandet, får Norge derfor en større betydning. I 1994 var nesten 24 prosent av den utenlandske trafikken registrert i Norge.

Som sagt er imidlertid disse tallene sterkt påvirket av ulikhetene i landenes statistikkomfang. De absolutte tallene som er beskrevet her, er bare ment å gi en viss bakgrunn for de relative sammenlikningene som er gitt i resten av kapitlet.

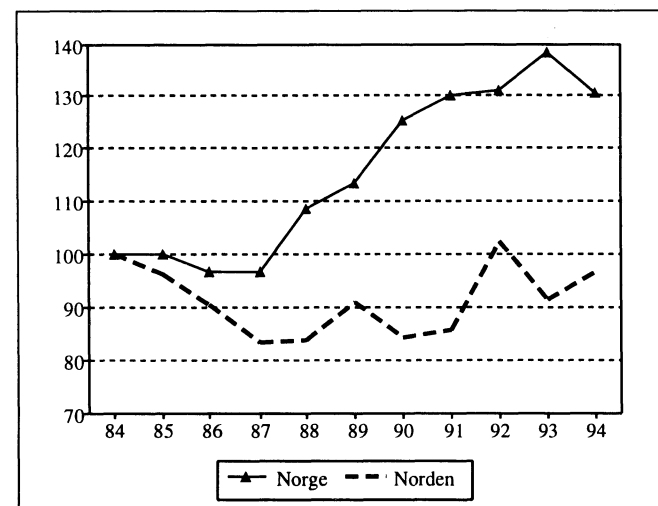
Figur 8.2 Campingovernattinger i alt i Norge og resten av Norden. 1984-94. Indeks 1984=100



Figur 8.3 Innenlandske campingovernattinger i Norge og resten av Norden. 1984-94. Indeks 1984=100



Figur 8.4 Utenlandske campingovernattinger i Norge og resten av Norden. 1984-94. Indeks 1984=100



## 8.2 Oversyn

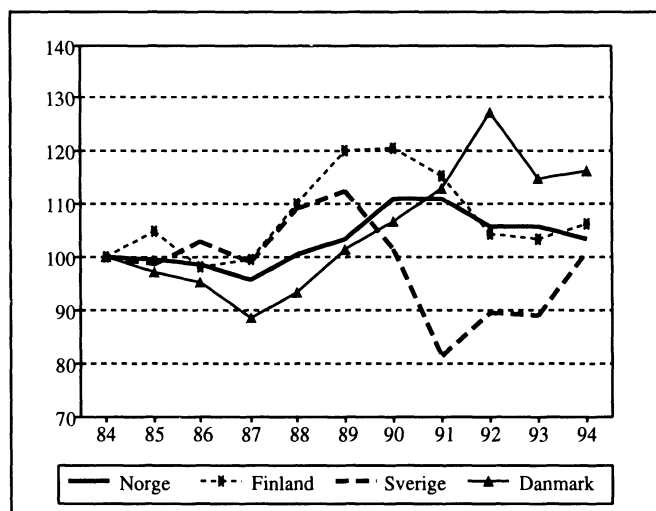
### 8.2.1. Norge og resten av Norden

Figur 8.2 viser hvordan den samlede campingtrafikken har utviklet seg i Norge sammenliknet med resten av Norden (utenom Norge). Vi ser at utviklingslinjene i hovedtrekk har vært forholdsvis sammenfallende. Som i Norge var det også for resten av Norden en nedgang fra 1984 til 1987. Mens nedgangen i disse årene var på drøyt 4 prosent i Norge, var den på drøyt 5 prosent i Norden for øvrig. Også veksten i de følgende årene finner vi igjen i resten av Norden. Her stanset den imidlertid opp i 1989 mens den i Norge fortsatte til 1990. Fra 1987 til 1990 var veksten på 16 prosent i Norge mot 11 prosent i resten av Norden. I siste del av perioden finner vi ny stagnasjon og nedgang i begge områder. Fra 1990 til 1994 var det i Norge en nedgang på 8 prosent mens Norden for øvrig samlet hadde en nesten ubetydelig oppgang på 2 prosent. Spesielt kan vi merke oss at det siste året i perioden, 1994, var svakt for Norge med en trafikksvikt på 2 prosent samtidig som resten av Norden hadde en vekst på 7 prosent. I perioden under ett kom også Norge noe svakere ut enn resten av Norden. I 1994 var det i Norge 3,3 prosent flere overnattinger enn i 1984, mens samme periode gav en samlet vekst på 7,8 prosent i de andre nordiske landene.

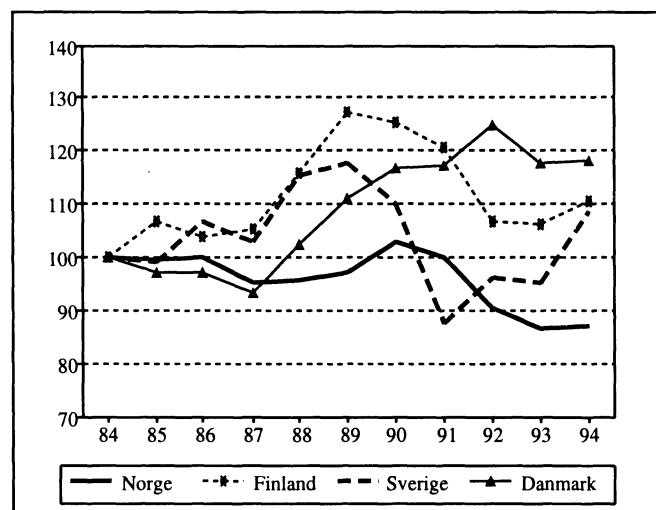
Figur 8.3 viser hvordan den innenlandske trafikken utviklet seg i samme periode. Her ser vi at utviklingen i Norge har vært betydelig svakere enn i Norden for øvrig. Mens det i Norge var en nedgang på 13 prosent i de innenlandske overnattingene fra 1984 til 1994, var det i resten av Norden en oppgang på 13 prosent. Fram til 1987 var det en forholdsvis svak utvikling i hele Norden, selv om nedgangen i Norge var noe sterkere enn i resten av området. Fra 1987 til 1990 var det vekst i begge områdene, men veksten var dobbelt så sterk i resten av Norden (+15 prosent) som i Norge (+7 prosent). Siste del av perioden har samlet gitt nedgang i begge områder, men svikten har vært desidert sterkest i Norge. Fra 1990 til 1994 sviktet den innenlandske trafikken med 15 prosent i Norge og med 1 prosent i resten av Norden. Periodisert på denne måten finner vi således fellestrekk også for utviklingen i den innenlandske trafikken. For Norge har imidlertid nedgangsperiodene vært sterkere og oppgangsperiodene svakere enn i Norden for øvrig. Dessuten legger vi merke til at årene etter 1991 har gitt vekst i Norden mens trafikken ble redusert i Norge. Dermed gav altså perioden 1984-1994 under ett en nedgang på 13 prosent i Norge mens det var en vekst på 13 prosent i resten av Norden.

Figur 8.4 viser utviklingen i den utenlandske turismen. Her ser vi at Norge har kommet klart best ut av perioden. Mens det i Norge var 31 prosent flere utenlandske overnattinger i 1994 enn i 1984 har det i resten av Norden vært en nedgang på 3 prosent. For det første ser vi at Norge i liten grad ble rammet av den sterke

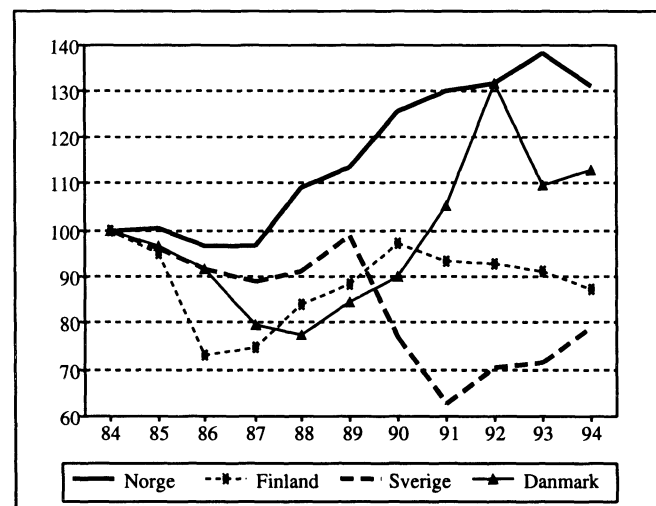
**Figur 8.5 Campingovernattinger i alt i de nordiske land. 1984-94. Indeks 1984=100**



**Figur 8.6 Innenlandske campingovernattinger i de nordiske land. 1984-94. Indeks 1984=100**



**Figur 8.7 Utenlandske campingovernattinger i de nordiske land. 1984-94. Indeks 1984=100**



nedgangen som Norden for øvrig opplevde fram til 1987. Der nest ser vi at den samlede oppgangen de siste årene var klart sterkere i Norge enn i resten av Norden. Mens veksten i Norge stort sett har vært jevn og sterk helt siden 1987, har den vært svak og ujevn i resten av Norden. Her var det bare 1992 som gav noen flere overnattinger enn i 1984.

Selv om utviklingen i den samlede campingtrafikken har vært forholdsvis lik i Norge og resten av Norden, ser vi altså at utviklingen på de innenlandske og utenlandske markedene har vært svært forskjellig. For Norge har den samlede oppgangen i perioden i sin helhet blitt skapt av utenlandsmarkedet. I resten av Norden er det de innenlandske markedene som tross alt har hatt den beste utviklingen.

### 8.2.2 De enkelte nordiske land

Figur 8.5 viser hvordan den samlede trafikken har utviklet seg i de enkelte nordiske land. Danmark hadde den klart sterkeste nedgangen fram til 1987. I både Sverige og Finland var nedgangen noe svakere enn i Norge i disse årene. Fra 1987 til 1989 var det til dels sterk oppgang i alle landene. Mens veksten fortsatte også i 1990 både i Norge og Danmark, gav dette året stagnasjon i Finland og sterk nedgang i Sverige. Etter 1990 har det vært samlet nedgang i alle land unntatt Danmark. Svikten i disse årene var ubetydelig i Sverige, men var større i Finland enn i Norge. For hele perioden 1984-1994 samlet har Danmark kommet best ut, med 16 prosent større trafikk i 1994 enn i 1984. Finland endte opp med en trafikkvekst på 6 prosent og dermed noe sterkere enn i Norge (+3 prosent). Sverige endte opp som det svakeste landet i Norden med omtrent like stor trafikk i 1994 som i 1984. Perioden ble i 1994 avsluttet med vekst i alle land unntatt Norge.

Figur 8.6 viser at Norge har hatt den største nedgangen i den innenlandske trafikken i perioden, med 13 prosent. Sterkest oppgang var det i Danmark med 18 prosent, mens både Finland og Sverige hadde om lag 10 prosent større trafikk i 1994 enn i 1984. Alle land hadde forholdsvis små trafikkendringer fram til 1987. Finland og Sverige hadde oppgang på nesten 5 prosent. Danmark og Norge hadde nedgang på rundt 5 prosent. Fra 1987 til 1989 hadde alle landene oppgang, men veksten var klart svakest i Norge. Mens trafikken gikk ned både i Sverige og Finland i 1990, var det fortsatt oppgang i Norge og Danmark dette året. For siste del av perioden er det til dels sterk nedgang som har preget innenlandsmarkedene i Finland og Norge, mens Danmark i 1994 fortsatt hadde noe større trafikk enn i 1990. I Sverige sviktet innenlandsmarkedet dramatisk i 1991, men tok seg deretter nesten opp til 1990-nivået igjen.

Figur 8.7 viser at det bare var Norge og Danmark som hadde flere utenlandske overnattinger i 1994 enn i 1984. Oppgangen var som vi husker på 31 prosent i Norge. I



Danmark var veksten på 10 prosent. På den annen side har Sverige hatt en samlet nedgang på 21 prosent i den utenlandske trafikken fra 1984 til 1994, mens det i Finland har vært en nedgang på 13 prosent. Igjen ser vi imidlertid at alle land hadde en nedgang fram til 1987, men den var klart sterkere, særlig i Finland og Danmark, enn i Norge. Likeledes hadde alle landene en til dels sterk oppgang fra 1987 til 1989. Deretter sviktet utenlandstrafikken brutalt i Sverige med en nedgang på drøyt 35 prosent i løpet av to år. I Finland stagnerte utenlandsmarkedene og gav en svak årlig nedgang etter 1990. Derimot hadde både Norge og Danmark meget gode år fram til 1992. For Danmark gav imidlertid 1993 et kraftig tilbakeslag på rundt 20 prosent, mens veksten fortsatte i Norge dette året. Derimot hadde Norge den svakeste utviklingen av de nordiske landene i 1994.

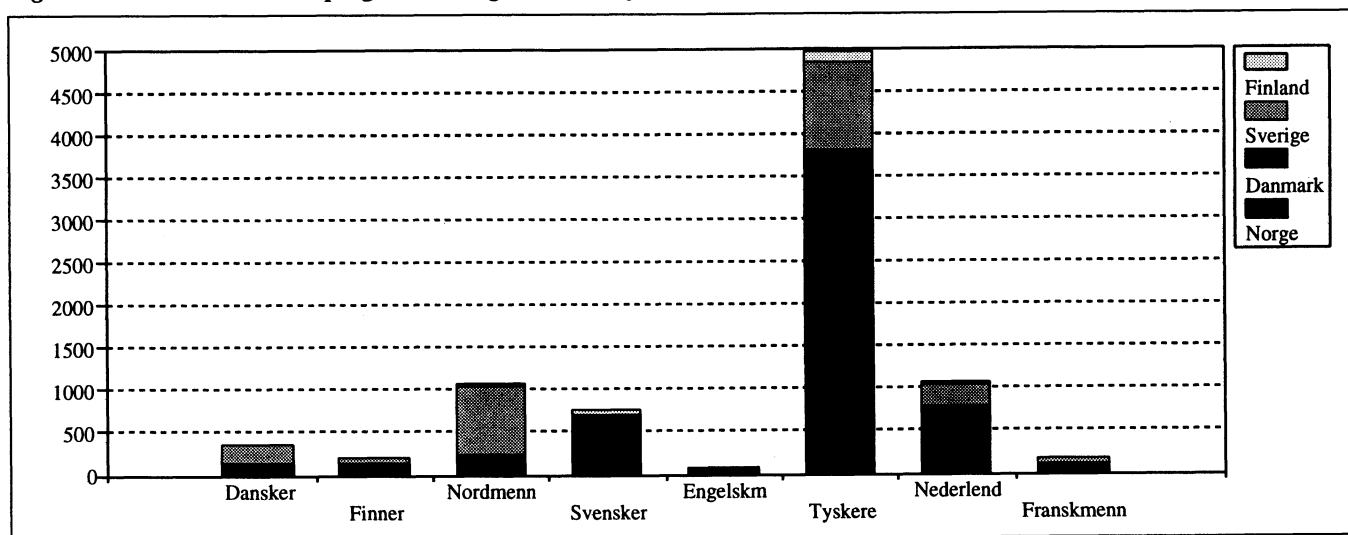
### 8.3 De viktigste markeder

Kapittel 5 og 6 beskrev hvordan de viktigste utenlandske markedene hadde utviklet seg for den norske campingnæringen i årene 1984-94. I dette avsnittet skal utviklingen på de viktigste markedene for Norge

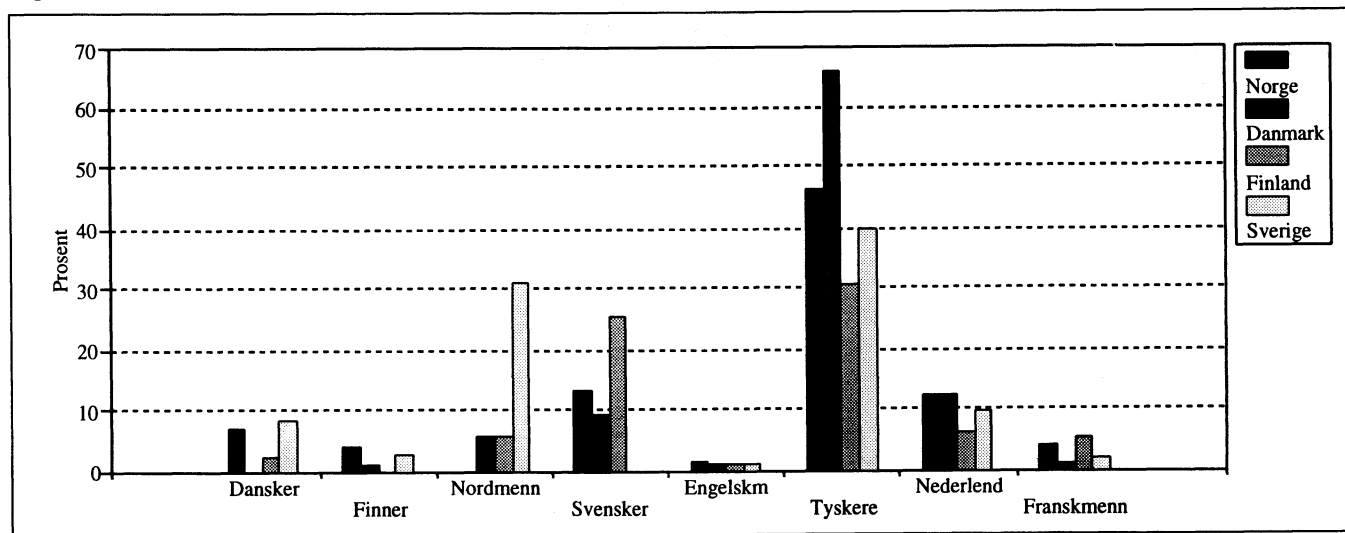
sammenliknes med utviklingen på de samme markedene i de andre nordiske landene. Først skal vi imidlertid kort belyse hvor mye de ulike utenlandsmarkedene betyr for campingplassene i de nordiske landene.

Figur 8.8 viser hvor mange overnattinger de utenlandske gjestegruppene hadde i de forskjellige nordiske landene i 1994, og figur 8.9 viser hvor stor andel av den samlede utenlandstrafikken de samme markedene hadde. Vi ser først og fremst den dominerende rollen tyskerne spiller i alle de nordiske land. Samlet var det i Norden flere overnattinger fra Tyskland enn fra alle de nordiske landene til sammen (selvsagt da bortsett fra de innenlandske overnattingene i de enkelte landene). I alle land utgjorde tyskerne over 30 prosent av alle de utenlandske overnattingene. I Danmark var andelen helt oppe i 66 prosent. Tyskland var dermed det viktigste utenlandske markedet for alle de nordiske landene. Mest iøynefallende er ellers den store betydningen nordmenn har for campingplassene i Sverige og svenskenes betydning for Finlands campingplasser. Nordmenn utgjorde i 1994 så mye som 31 prosent av de utenlandske

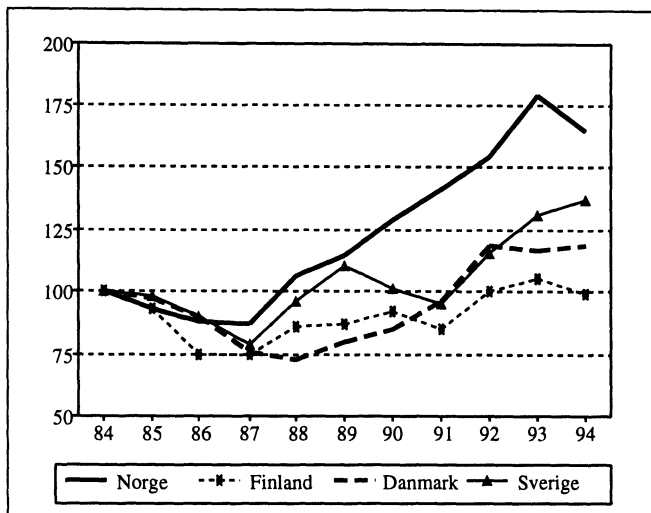
Figur 8.8 Utenlandske campingovernattinger etter nasjonalitet i de nordiske land. 1994. 1000 overnattinger



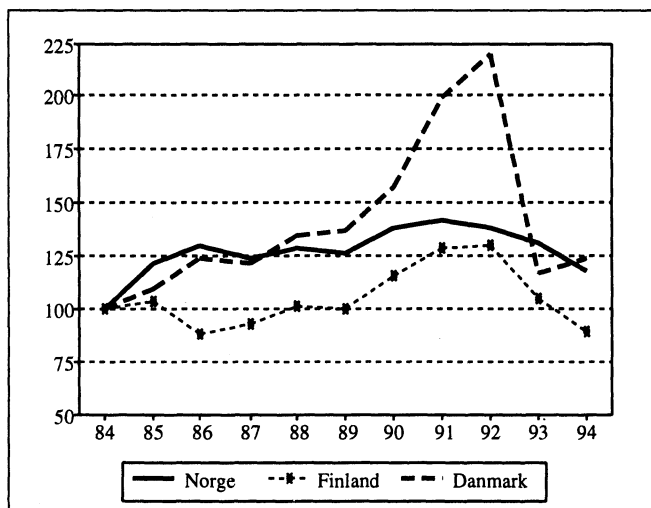
Figur 8.9 Utenlandske marketers andel av de samlede utenlandske overnattinger i de nordiske land. 1994



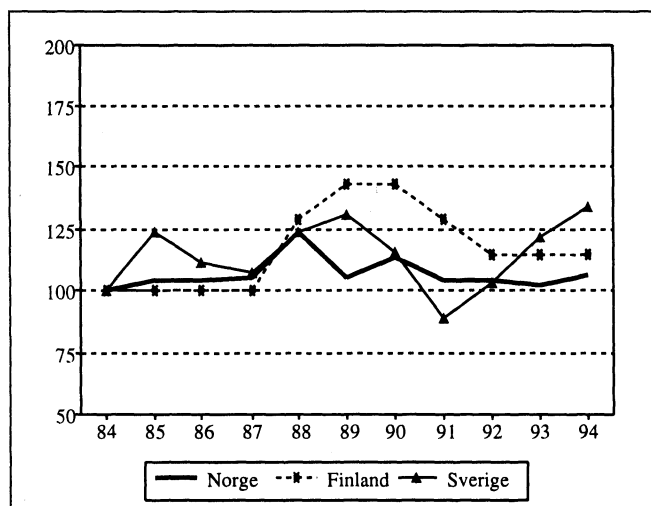
**Figur 8.10 Tyske overnattinger i de nordiske land. 1984-94. Indeks 1984=100**



**Figur 8.11 Svenske overnattinger i de nordiske land. 1984-94. Indeks 1984=100**



**Figur 8.12 Danske overnattinger i de nordiske land. 1984-94. Indeks 1984=100**



overnattingene i Sverige, og svenskene utgjorde 26 prosent i Finland. Ellers legger vi merke til at det nederlandske markedet er forholdsvis viktig for campingplassene i alle de nordiske land.

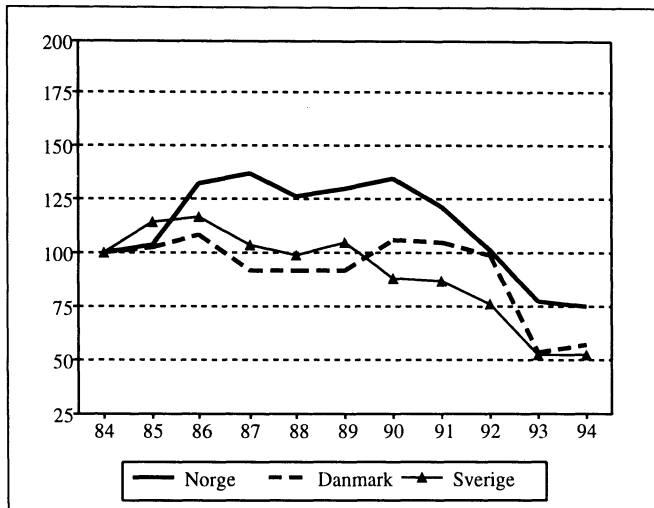
Samlet er det da gjester fra Tyskland, Nederland og de nordiske landene som dominerer utenlandsturismen på de nordiske campingplassene.

Figur 8.10 viser hvordan utviklingen har vært på det tyske markedet for de nordiske land i perioden 1984-94. Vi legger merke til at også resten av Norden, som Norge, hadde en til dels sterk nedgang i den tyske trafikken fra 1984 til 1987. Nedgangen var imidlertid enda sterkere i Danmark og Finland (-25 prosent) og i Sverige (-21 prosent) enn i Norge (-14 prosent). Som i Norge har også de andre landene hatt en vekst i den tyske turismen igjen etter 1987, men oppgangen har vært svakere enn i Norge. For perioden 1984-1994 under ett har dermed Norge hatt den klart beste utviklingen på det tyske markedet, med en samlet vekst på 65 prosent i perioden. I Sverige har oppgangen vært på 37 prosent, mens Danmark i 1994 hadde 19 prosent flere tyske overnattinger enn i 1984. Finland har hatt en svak nedgang på 1 prosent i samme periode.

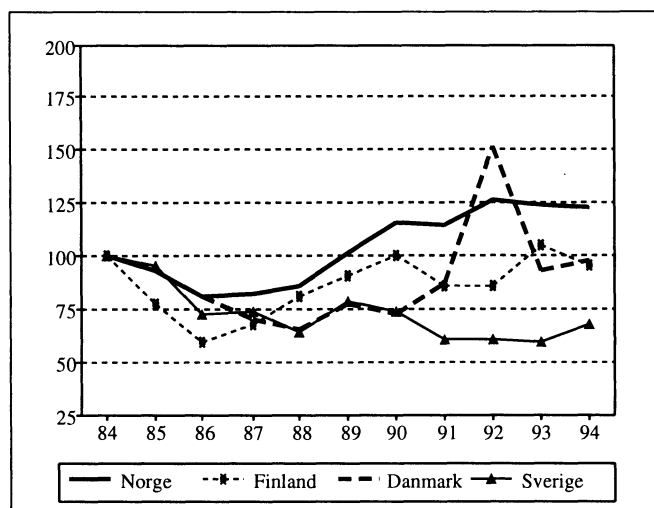
Figur 8.11 viser hvordan trafikken fra Sverige har utviklet seg i samme periode. Fram til 1992 var det Danmark som var den største vinneren på det svenske markedet med mer enn en fordobling av trafikken. I 1993 sviktet imidlertid de svenske campingturistene Danmark brutalt, slik at det i 1993 bare var 18 prosent flere svensker i Danmark enn i 1984. Selv om trafikken til Danmark tok seg noe opp igjen i 1994, gikk dermed Norge (+18 prosent) nesten like godt ut av perioden som Danmark (+24 prosent) på det svenske markedet. Storparten av oppgangen i Norge kom imidlertid i begynnelsen av perioden, slik at trafikken i 1994 var lavere enn i alle andre år enn i 1984. I Finland var det færre svenske overnattinger i 1994 enn i 1984. Den svenske campingturismen vokste også i Finland fram til 1992. Som Danmark opplevde imidlertid Finland i 1993 en sterk svikt på det svenske markedet, og nedgangen her fortsatte også i 1994. Selv om trafikken fra Sverige sviktet også i Norge i 1994 (med -3 prosent), var nedgangen her ikke på langt nær så sterk som i Danmark (-47 prosent) og i Finland (-19 prosent). Nedgangen i Danmark er så stor at man kanskje bør stille spørsmål ved statistikkens kvalitet for dette året.

Figur 8.12 viser utviklingen for trafikken fra Danmark til de andre nordiske land. Fram til 1988 var utviklingen i Norge grovt sett sammenfallende med utviklingen i Sverige og Finland. Som i Norge økte de danske overnattingene svært sterkt også i Sverige og Finland i 1988. Mens veksten fortsatte i begge de andre landene også i 1989, fikk vi da en sterk nedgang igjen i Norge. På 1990-tallet har den danske trafikken til Norge blitt noe

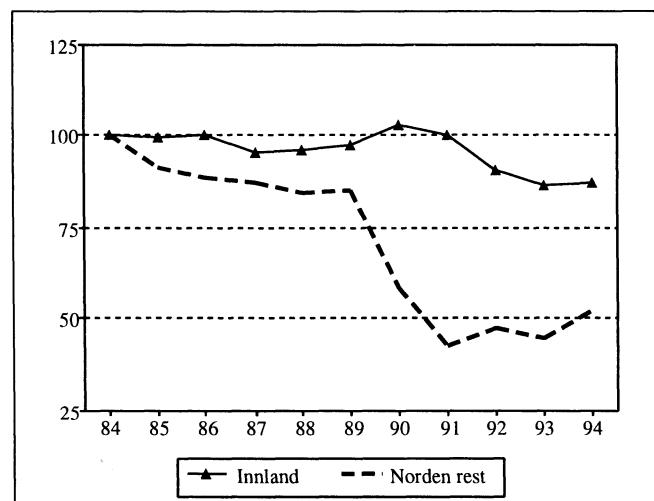
**Figur 8.13 Finske overnattinger i de nordiske land. 1984-94. Indeks 1984=100**



**Figur 8.14 Nederlandske overnattinger i de nordiske land. 1984-94. Indeks 1984=100**



**Figur 8.15 Norske overnattinger innenlands og i resten av Norden. 1984-94. Indeks 1984=100**



reduisert, mens det har vært en sterkere nedgang i Finland. I Sverige gikk trafikken fra Danmark sterkt tilbake i både 1990 og 1991, mens årene deretter har gitt sterk vekst igjen. Samlet kom Norge svakest ut av perioden med bare 6 prosent flere danske overnattinger enn i 1984. Sverige hadde 34 prosent flere danske overnattinger i 1994 enn i 1984, mens oppgangen i Finland var på 14 prosent.

Figur 8.13 viser utviklingen i trafikken fra Finland til resten av Norden. Her hadde Norge fram til 1987 den klart beste utviklingen. Deretter har det finske markedet hatt en svak utvikling både i Norge og i resten av Norden. Årene fram til 1990 gav stagnasjon, mens slutten av perioden har gitt betydelig nedgang. I 1994 var det i både Sverige og Danmark bare om lag halvparten så mange finske campingovernattinger som i 1984, mens trafikken til Norge lå 25 prosent lavere enn i 1984. Selv om utviklingen på det finske markedet har vært svak også i Norge, har vi altså tross alt kommet bedre ut enn de andre nordiske landene. Vi ser av figur 8.9 at Norge også er det landet hvor det finske markedet betydde mest for campingplassene i 1994.

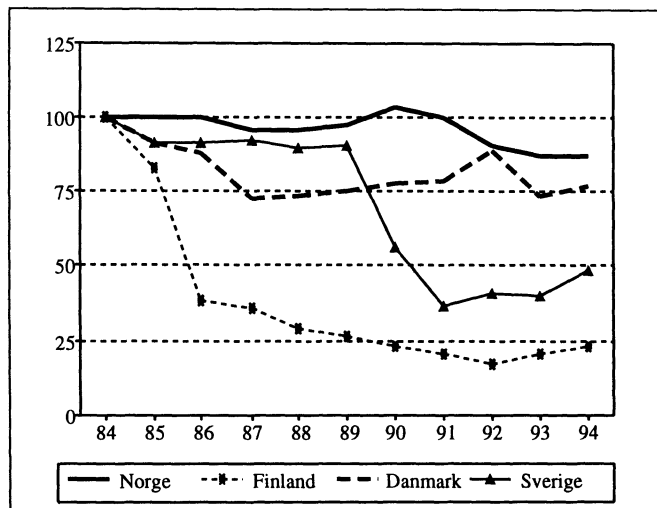
Figur 8.14 viser hvordan trafikken fra Nederland har utviklet seg. Også her ser vi at Norge samlet sett har gjort det best av de nordiske landene. I Norge var det nesten 25 prosent flere nederlandske overnattinger i 1994 enn i 1984. Danmark og Finland hadde omtrent like stor trafikk fra Nederland som i 1984, mens Sverige hadde en nedgang på drøyt 30 prosent i perioden. Vi ser at trafikken gikk ned i alle land i første del av perioden. Deretter har trafikken økt igjen i alle land unntatt Sverige.

#### 8.4 Camping i eget land eller i nordisk naboland

Den nordiske statistikken gjør det også mulig å se på hvordan de norske overnattingene har utviklet seg i de andre nordiske land. Dermed kan en også belyse hvordan nordmenn har valgt mellom campingferie i eget land og campingferie i våre nordiske naboland de siste årene.

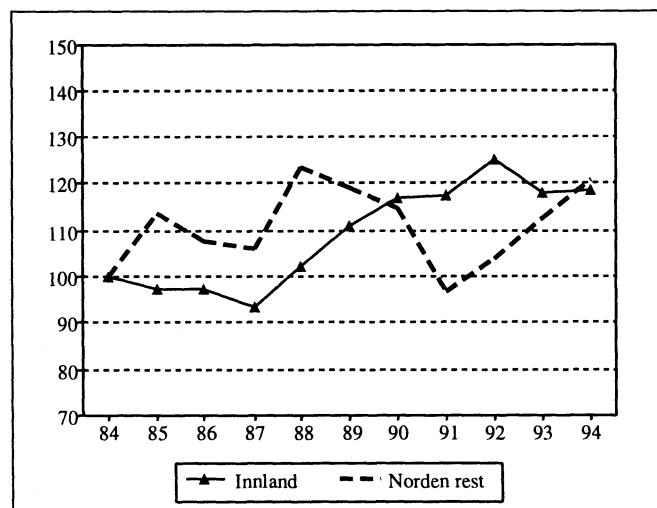
Figur 8.15 viser utviklingen i norske overnattinger i Norge og norske overnattinger i resten av Norden for perioden 1984-94. Som vi husker har den norske campingtrafikken innenlands blitt redusert med 13 prosent i denne perioden. Figuren viser imidlertid at nedgangen i den norske trafikken har vært betydelig sterkere i de andre nordiske landene med en svikt på nesten 50 prosent etter 1984. Vi ser at nedgangen var forholdsvis moderat fram til 1989. Deretter ble trafikken nesten halvert i løpet av årene 1990 og 1991, for så stort sett å holde seg på dette lave nivået ut perioden.

**Figur 8.16 Norske overnattinger innenlands og i de andre nordiske land. 1984-94. Indeks 1984=100**



Figur 8.16 viser at nordmennene har redusert sine campingreiser til alle de andre nordiske landene. Sterkest har nedgangen vært i Finland med over 75 prosent (hvis statistikken er riktig) og i Sverige med drøyt 50 prosent. I Danmark har den norske trafikken blitt redusert med 25 prosent siden 1984. Vi ser at begynnelsen av perioden var preget av nedgangen i Finland og Danmark, mens årene 1990 og 1991 gav en dramatisk svikt i trafikken til Sverige. Vi vet at Norden utgjør det viktigste utenlandske reisemålet for norske campingturister. Dermed ser det ut til at omfanget av norsk campingturisme har blitt klart redusert de siste ti årene. Det er lite sannsynlig at økning for andre reisemål kan ha oppveiet nedgangen på det innenlandske og nordiske campingmarkedet.

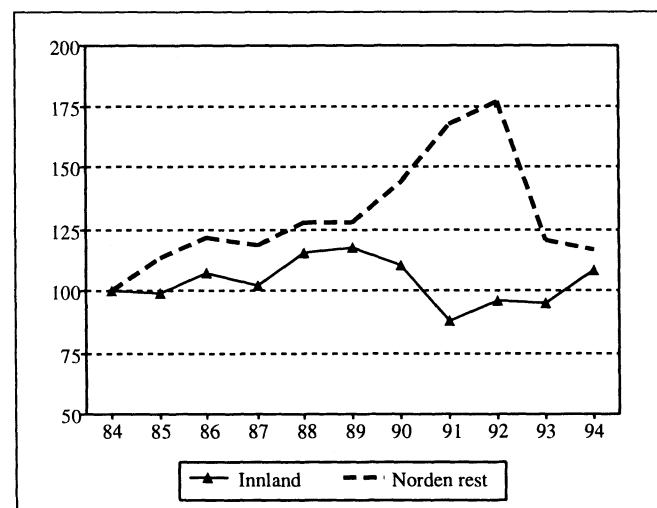
**Figur 8.17 Danske overnattinger innenlands og i resten av Norden. 1984-94. Indeks 1984=100**



Figur 8.17, 8.18 og 8.19 belyser hvordan campingturistene fra de andre nordiske land har valgt mellom ferie i eget land og i de nordiske nabolandene i samme periode.

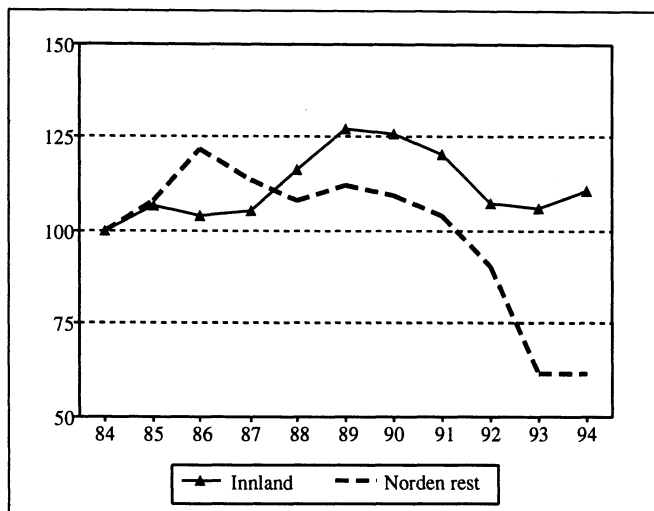
Figur 8.17 viser at danskene har økt sine campingovernattinger både i eget land og i resten av Norden. Perioden under ett har økningen vært på om lag 20 prosent både innenlands og i de nordiske nabolandene. Mens det i begynnelsen av perioden var nedgang innenlands, ser vi at trafikken til Norden for øvrig økte i disse årene. Likeledes ser vi at den sterke oppgangen som danskene hadde i 1988 på det nordiske markedet kom parallelt med en oppgang også på innenlandsmarkedet det samme året. Fra 1988 til 1991 økte innenlandstrafikken sterkt, mens trafikken til resten av Norden ble sterkt redusert. I slutten av perioden har derimot danskernes trafikk til de nordiske nabolandene gått opp igjen, mens innenlandsmarkedet har stagnert.

**Figur 8.18 Svenske overnattinger innenlands og i resten av Norden. 1984-94. Indeks 1984=100**



Fram til slutten av 1980-tallet økte den svenske campingturismen både innenlands og i de nordiske nabolandene. Deretter var det svikt på hjemmemarkedet mens trafikken til resten av Norden fortsatte å øke sterkt. I 1992 var således trafikken til de nordiske nabolandene økt med hele 75 prosent i forhold til 1984. På hjemmemarkedet var trafikken derimot noe mindre i 1992 enn i 1984. Selv om den utgående campingturismen ble kraftig redusert i 1993 og også gikk noe ned i 1994, hadde svenskene dette året fortsatt 17 prosent flere overnattinger på nabolandenes campingplasser enn i 1984. Etter en pen oppgang i 1994 var også den innenlandske trafikken ved utgangen av perioden nesten 10 prosent større enn i 1984.

**Figur 8.19 Finske overnattinger innenlands og i resten av Norden. 1984-94. Indeks 1984=100**



Den finske trafikken har imidlertid hatt en bedre utvikling på hjemmemarkedet enn i de nordiske nabolandene. Finnene hadde 10 prosent flere overnattinger på hjemmemarkedet i 1994 enn i 1984, mens trafikken til de andre nordiske landene ble redusert med nesten 40

prosent. Vi ser at trafikken ut til Norden vokste sterkest fram til 1986. Deretter sviktet og stagnerte denne trafikken samtidig som innenlandstrafikken økte fram til 1989. På 1990-tallet har den finske trafikken blitt redusert både innenlands og i resten av Norden, men svikten har vært klart størst for den utgående trafikken.

Med oppgang både innenlands og på de nordiske markedene, må det siden 1984 ha vært klar økning i campingturismen for dansker. For svensker og finner ser det ut til at den samlede campingtrafikken var noenlunde like stor i 1994 som i 1984. Svenskene økte den utgående trafikken til resten av Norden, og hadde også en svak oppgang innenlands. Finnene hadde en svak oppgang innenlands mens utenlandstrafikken gikk sterkt ned. Norge står således alene om å ha sviktende trafikk både innenlands og til resten av Norden. Vi må imidlertid huske på at i den norske statistikken er ikke innenlandske overnattinger på fast sesongkontrakt regnet med. Dersom det har vært en økningen i denne ferieformen, kan dette ha oppveiet nedgangen i den øvrige trafikken innenlands. I så fall vil Norge komme noe bedre ut av denne sammenlikningen med de andre nordiske landene.

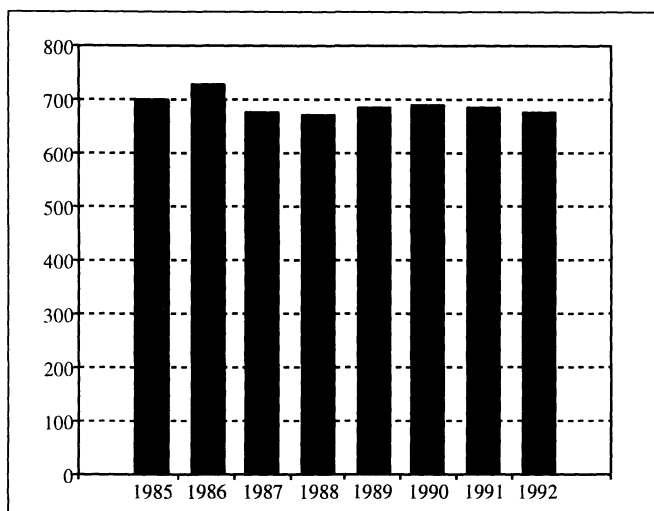
**Tabell 8.1. Campingovernattinger i de nordiske land etter gjestenes nasjonalitet. 1984-1994.  
1 000 overnattinger**

	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
<b>Overnattinger i alt i:</b>											
Norge . . . . .	4562	4554	4504	4372	4595	4707	5072	5070	4822	4819	4715
Danmark . . . . .	10266	9961	9768	9076	9576	10400	10984	11596	13084	11792	11955
Finland . . . . .	2005	2099	1972	1995	2209	2405	2414	2317	2091	2074	2127
Sverige . . . . .	12779	12584	13152	12681	13955	14403	12985	10389	11474	11413	12925
<b>Innenlandske overnattinger i:</b>											
Norge . . . . .	2879	2868	2877	2746	2763	2798	2961	2880	2611	2494	2512
Danmark . . . . .	6518	6342	6339	6095	6669	7228	7611	7650	8156	7688	7722
Finland . . . . .	1633	1745	1700	1716	1896	2076	2052	1968	1747	1735	1803
Sverige . . . . .	9483	9424	10135	9745	10956	11148	10449	8322	9150	9056	10319
<b>Utenlandske overnattinger i:</b>											
Norge . . . . .	1683	1686	1627	1626	1833	1909	2111	2189	2212	2325	2202
Danmark . . . . .	3748	3620	3428	2981	2908	3172	3373	3945	4928	4104	4234
Finland . . . . .	372	354	272	279	313	329	362	348	344	339	324
Sverige . . . . .	3296	3160	3017	2936	2999	3255	2536	2067	2324	2357	2605
<b>Danske overnattinger i:</b>											
Norge . . . . .	151	157	157	159	187	159	171	157	157	154	160
Finland . . . . .	7	7	7	7	9	10	10	9	8	8	8
Sverige . . . . .	163	201	182	175	201	214	188	145	169	199	219
<b>Finske overnattinger i:</b>											
Norge . . . . .	123	128	163	169	156	160	166	150	124	96	92
Danmark . . . . .	70	72	77	65	65	65	75	74	70	38	40
Sverige . . . . .	142	163	167	147	141	150	125	124	108	74	75
<b>Svenske overnattinger i:</b>											
Norge . . . . .	251	304	327	311	323	316	346	355	348	330	297
Danmark . . . . .	323	355	402	393	435	442	507	641	709	379	399
Finland . . . . .	93	97	82	86	94	93	107	120	121	98	83
<b>Norske overnattinger i:</b>											
Danmark . . . . .	320	293	282	233	235	240	249	252	284	236	245
Finland . . . . .	83	69	32	30	24	22	19	17	14	17	19
Sverige . . . . .	1647	1506	1501	1517	1470	1486	923	601	680	660	809
<b>Tyske overnattinger i:</b>											
Norge . . . . .	616	572	544	532	656	703	792	870	951	1101	1016
Danmark . . . . .	2343	2266	2108	1766	1693	1856	1983	2256	2773	2721	2787
Finland . . . . .	100	93	74	74	86	87	92	85	100	105	99
Sverige . . . . .	756	739	677	597	729	835	763	720	869	986	1039
<b>Nederlandske overnattinger i:</b>											
Norge . . . . .	226	211	183	187	193	228	262	259	285	281	277
Danmark . . . . .	524	487	428	371	343	403	380	459	792	488	515
Finland . . . . .	22	17	13	15	18	20	22	19	19	23	21
Sverige . . . . .	377	360	272	278	244	296	280	230	231	224	255
<b>Franske overnattinger i:</b>											
Norge . . . . .	91	85	77	81	97	106	120	122	92	96	86
Danmark . . . . .	50	43	39	40	43	47	51	52	57	46	40
Finland . . . . .	16	20	14	14	17	17	22	18	15	19	17
Sverige . . . . .	55	46	57	46	47	54	67	57	62	47	49
<b>Britiske overnattinger i:</b>											
Norge . . . . .	57	68	47	41	53	43	49	43	42	40	37
Danmark . . . . .	62	54	46	38	42	41	42	34	45	31	37
Finland . . . . .	4	4	3	4	5	4	5	4	4	4	4
Sverige . . . . .	45	35	40	35	29	36	32	23	28	24	23

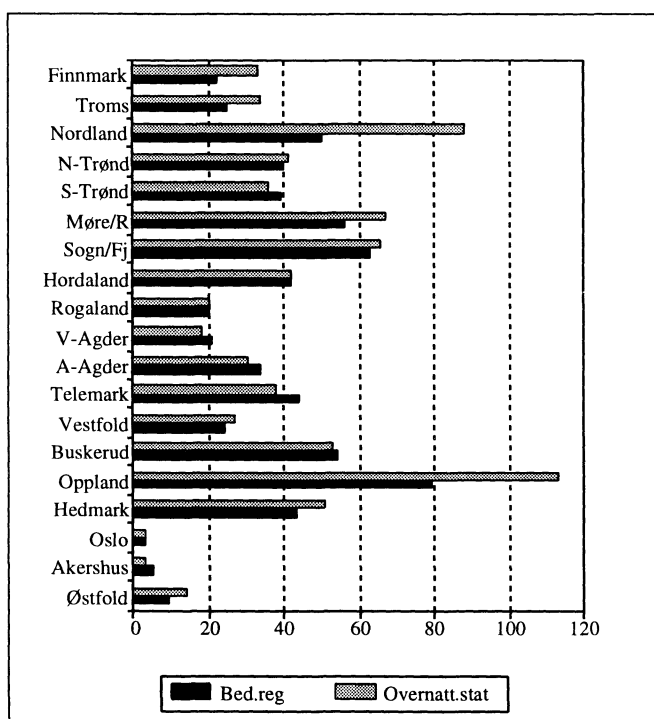


# 9. Økonomi

Figur 9.1 Campingplasser i bedriftsregisteret. 1985-92



Figur 9.2 Campingplasser i bedriftsregisteret og i overnattingsstatistikken. Fylke. 1992



## 9.1 Statistikkgrunnlag

Siden 1985 er det utarbeidet statistikk også over campingplassenes sysselsetting og omsetning. Denne bygger på Det sentrale bedrifts- og foretaksregisteret i Statistisk sentralbyrå. Omfanget er imidlertid begrenset. Registeret og statistikken omfatter bare bedrifter som enten har lønnet sysselsetting utover innsatsen fra eier og familiemedlemmer eller har merverdiavgiftspliktig omsetning. Disse kriteriene fører til at mange campingplasser faller utenfor registeret. Campingplasser drives ofte nettopp av eier og familiemedlemmer uten andre ansatte. Dessuten er inntekt av overnattinger ikke merverdiavgiftspliktig. Statistikken foreligger foreløpig bare fram til året 1992.

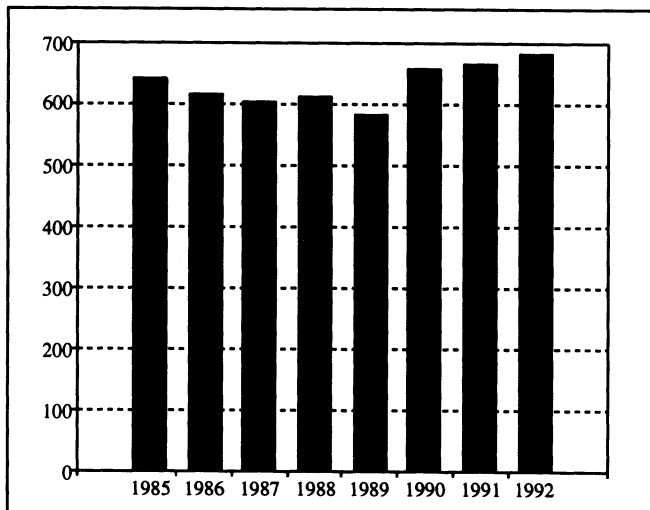
Figur 9.1 viser hvor mange bedrifter som har vært registrert i registeret i årene 1985-1992. Vi ser at tallet har ligget i underkant av 700 plasser i nesten hele perioden. Kapittel 3 viste imidlertid at overnattingsstatistikken i 1992 omfattet 777 campingplasser. Økonomistatistikken dekker altså færre plasser enn overnattingsstatistikken, og bare drøyt halvparten av de totalt rundt 1 300 plassene som antas å være i drift. Dessverre er ikke foretaksregisteret koplet sammen med registeret som brukes i forbindelse med overnattingsstatistikken. Derfor er det ikke mulig å si hvor stor andel av campingtrafikken plassene i bedriftsregisteret har.

Figur 9.2 viser hvordan bedriftene i bedriftsregisteret fordelte seg på fylker i 1992. Figuren viser også tallet på campingplasser som er med i overnattingsstatistikken. Vi ser at det særlig er Oppland og Nordland som har flere plasser i overnattingsstatistikken enn i økonomistatistikken. I 6 av fylkene omfatter imidlertid økonomistatistikken flere plasser enn overnattingsstatistikken.

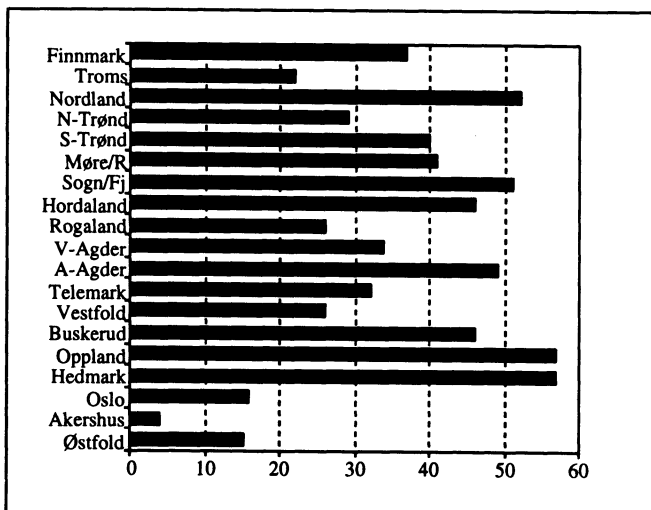
Fordi statistikkgrunnlaget er begrenset må en være forsiktig med å legge for stor vekt på disse tallene. De kan mest brukes til å antyde et mulig bilde av struktur og utvikling. En bør også være forsiktig med å sammenlikne den økonomiske utviklingen for plassene i bedriftsregisteret med trafikkutviklingen fra overnattingsstatistikken. Det er delvis forskjellige plasser som kommer med i disse statistikkene.



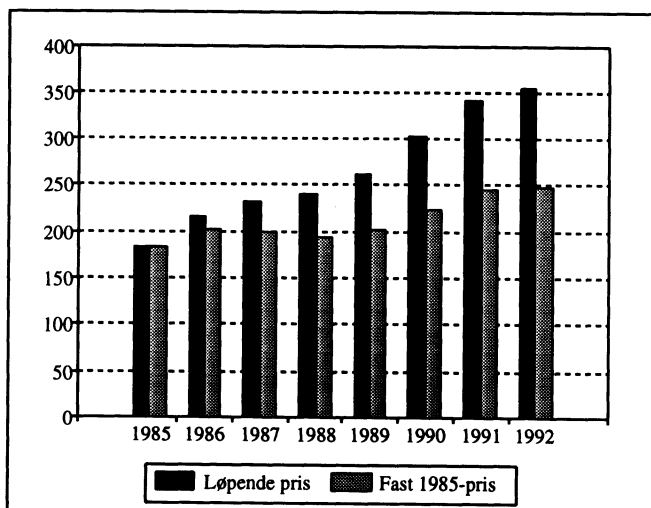
Figur 9.3 Sysselsetting. Campingplasser i bedriftsregisteret. 1985-92



Figur 9.4 Campingplasser. Sysselsetting. Fylke. 1992



Figur 9.5 Campingplasser. Omsetning. 1985-92



## 9.2 Sysselsetting

I 1992 hadde plassene i bedriftsregisteret til sammen 680 sysselsatte. Sysselsettingen har økt fra 638 i 1985. Figur 9.3 viser at sysselsettingen ble redusert fra 1985 til 1989, mens det var oppgang igjen fra 1989 til 1992. Vi vet imidlertid ikke om utviklingen ved disse plassene er representativ for hele næringen.

Campingplassene i bedriftsregistrert hadde en gjennomsnittlig sysselsetting på 1,01 årsverk pr. plass i 1992. Som et regneeksempel kan vi anta at denne størrelsen er representativ også for de øvrige plassene. I så fall blir sysselsettingen for de 777 plassene som var med i overnattingsstatistikken på snaut 800 årsverk. For de til sammen mellom 1 300 og 1 400 registrerte campingplassene vil også sysselsettingen i dette eksempelet ligge mellom 1 300 og 1 400 årsverk. I virkeligheten er det antakelig en overvekt av "større" plasser som kommer med i økonomistatistikken. På den annen side blir sysselsettingen i denne statistikken trukket ned fordi alle plasser som har mindre enn 0,5 årsverk blir registrert med 0 årsverk i bedriftsregisteret. Dette gjaldt for 312 plasser i 1992. Muligens kan en samlet sysselsetting på mellom 1 300 og 1 400 årsverk betraktes som en øvre grense. Uansett er det klart at vi her snakker om en næring med en beskjeden sysselsetting.

Figur 9.4 viser hvordan sysselsettingen i bedriftsregisteret fordeler seg etter fylke.

## 9.3 Omsetning

De 673 campingplassene i bedriftsregisteret hadde i 1992 en samlet omsetning på 354 millioner kroner. Figur 9.5 viser hvordan omsetningen har utviklet seg i perioden 1985-1992. I løpende kroner har omsetningen blitt nesten fordoblet siden 1985. Hvis vi regner utviklingen i fast kroneverdi (deflatert etter den generelle konsumprisindeksen) har det vært en vekst på 36 prosent. Vi ser at omsetningen (i faste priser) holdt seg noenlunde stabil fra 1985 til 1988. Deretter vokste den forholdsvis sterkt fram til 1991, for så å stagnere i 1992. Igjen må det imidlertid understrekes at statistikken bare omfatter om lag halvparten av det samlede antall campingplasser, og at vi ikke vet om utviklingen ved disse plassene er representativ for næringen samlet.

I 1992 var den gjennomsnittlige omsetningen pr. campingplass i bedriftsregisteret på 526 000 kroner. Figur 9.6 viser utviklingen i gjennomsnittlig omsetning for årene 1985-1992. I løpende priser har omsetningen pr. plass blitt fordoblet fra 261 000 kroner i 1985. Korrigert for prisstigningen har veksten fra 1985 vært på 41 prosent.

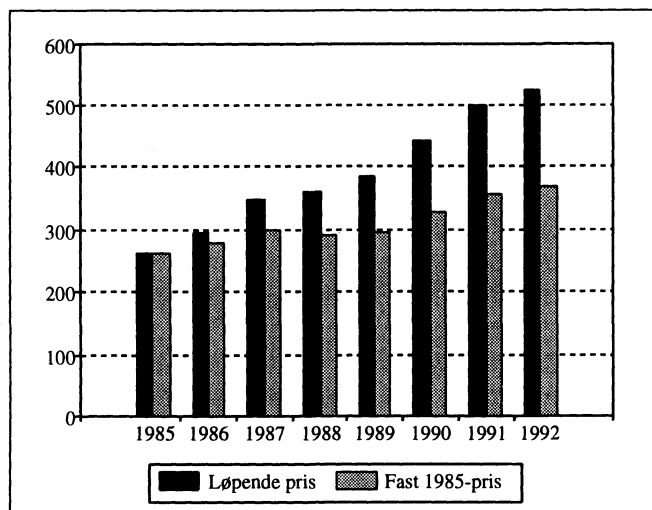
I og med at sysselsettingen pr. plass har vært på om lag ett årsverk i hele perioden, vil omsetningen pr. årsverk ligge svært nær omsetningen pr. campingplass. I 1992

var omsetningen pr. årsverk på 521 000 kroner, mens den var på 285 000 kroner i 1985.

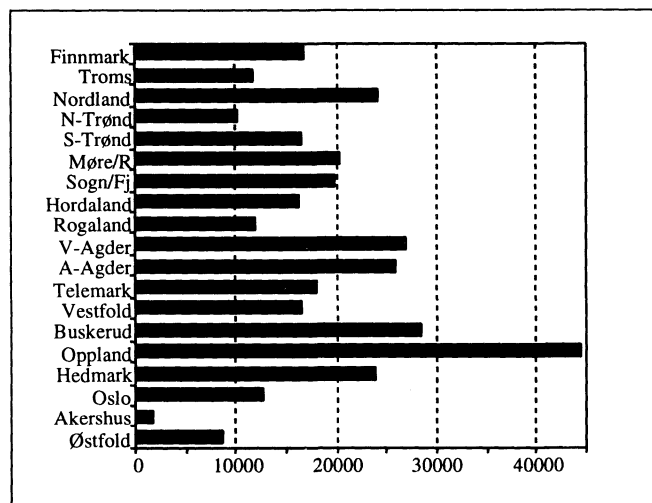
Figur 9.7 viser omsetningen fra bedriftsregisteret i 1992 fordelt på fylker. Vi ser at Oppland hadde den klart største omsetningen med 44 millioner kroner.

Omsetningstallene fra Bedriftsregisteret kan brukes for å gjøre anslag for omsetningen i hele campingnæringen. Som et regneeksempel kan vi anta at omsetningen pr. plass i bedriftsregisteret også gjelder for de øvrige campingplassene. I så fall vil de 777 plassene i den løpende overnattingstatistikken ha en samlet omsetning på 409 millioner kroner. (Beregningen er gjort på fylkesnivå). Hvis vi antar at det også i 1992 (som i 1988) var 1 323 registrerte campingplasser i alt, vil det samme regneeksempel gi en omsetning på til sammen 688 millioner kroner for disse plassene. Fordi det er grunn til å tro at plassene i bedriftsregisteret gjennomsnittlig også har en større omsetning enn de

Figur 9.6 Omsetning pr. campingplass. 1985-92



Figur 9.7 Campingplasser. Omsetning. Fylke. 1992



øvrige plassene, vil dette anslaget etter all sannsynlighet ligge i overkant av det virkelige tallet.

Størrelsen på omsetningen kan også antydes gjennom et annet regneeksempel. I 1992 var det ved de 777 store campingplassene registrert 916 000 enhetsdøgn i telt/campingvogn/bobil. I campinghytter ble det registrert 670 000 enhetsdøgn. Losjioomsetningen kan beregnes ved antakelser om prisen pr. døgn for disse enhetstypene. Hvis vi antar at den gjennomsnittlige prisen pr. enhet i telt/vogn var på 100 kroner døgnet og at prisen i hytte var på 200 kroner døgnet, gir dette en samlet losjioomsetning på 226 millioner kroner. En døgnpris på 125 kroner for telt/vogn og 250 kroner for hytte vil gi en samlet omsetning på 282 millioner kroner. I tillegg vet vi at disse plassene hadde inntekter av ca. 6 000 sesongkontrakter for campingvogner i 1992. Med en sesongpris på 4 000 kroner pr. enhet vil de samlede inntektene av denne virksomheten bli rundt 24 millioner kroner. Velger vi å bruke de høyeste døgnprisene fra eksemplet over, vil den samlede inntekten av overnattingsvirksomheten ligge på drøyt 300 millioner for månedene mai-september.

Noen av plassene, særlig i innlandet, vil imidlertid ha en del inntekter også fra vintersesongen. Mye av dette vil komme fra campingvogner på sesongkontrakt. Med i alt 2 500 sesongkontrakter i vinterhalvåret til en pris av 4 000 kroner, vil inntektene av dette bli på 10 millioner kroner. I tillegg kan vi anta at det blir leid ut 40 000 døgn i campinghytter i vinterhalvåret. Med en gjennomsnittlig pris på 350 kroner pr. døgn vil dette gi en inntekt på 14 millioner kroner. På disse forutsetningen kan den samlede årsinntekten av overnattingsvirksomheten til de 777 store campingplassene i 1992 beregnes til 330 millioner kroner.

Fra overnattingsstatistikken vet vi at disse plassene har om lag 80 prosent av den samlede campingtrafikken. Antar vi grovt og enkelt at de har samme andel av omsetningen, vil næringens samlede losjioomsetning bli på nesten 400 millioner kroner.

I tillegg har imidlertid campingplassene inntekter av varesalg mv. For de drøyt 30 største plassene som er med i regnskapsstatistikken utgjorde disse inntektene 44 prosent av samlet omsetning i 1992. Det er grunn til å anta at disse store plassene (med minst 3 sysselsatte) har en større andel av omsetningen fra annet enn overnatting enn de mindre plassene.

Antar vi allikevel at losjiinntektene utgjør bare 56 prosent av de samlede inntektene for alle campingplassene, kan de samlede inntektene for alle plasser beregnes til 700 millioner kroner. Dette vil igjen utgjøre en slags "øvre grense" for den virkelige omsetningen. Vi husker at den samme grensen ble beregnet til 688 millioner kroner ved å bruke gjennomsnittsinntekten pr. plass i

bedriftsregisteret. Begge regneeksemplene tyder derfor på at campingnæringens samlede omsetning i hvertfall ikke er større enn 700 millioner kroner.

Sannsynligvis er inntekten betydelig lavere. Vi må anta at plassene som fanges opp i bedriftsregisteret er markert større en gjennomsnittet. Antar vi grovt at de har dobbelt så stor omsetning som de øvrige plassene, vil den samlede omsetningen bli på rundt 525 millioner kroner. Tar vi tak i det andre regneeksemplet igjen og sier at omsetningen av annet enn overnatting utgjør 30 prosent istedenfor 44 prosent i gjennomsnitt for alle plassene, kan den samlede omsetningen fra dette eksemplet reduseres til om lag 555 millioner kroner. Mye kan derfor tyde på at næringens samlede inntekt kanskje ligger nærmere 500 millioner kroner enn 700 millioner kroner.

#### 9.4 Regnskapsstatistikk

Fra og med 1986 har Statistisk sentralbyrå også utarbeidet en enkel regnskapsstatistikk for campingnæringen. Den er imidlertid begrenset til plasser som har minst 3 sysselsatte. Dermed omfatter den en liten del av nærngen. I 1992 dekket den 33 plasser. Antallet har ligget rundt 30 i hele perioden siden 1986. Det er liten grunn til å anta at disse plassene er representative for næringen samlet. De 33 plassene som var dekket av statistikken i 1992 utgjorde bare 5 prosent av alle plassene i bedriftsregisteret. De hadde imidlertid 48 prosent av den samlede omsetningen i bedriftsregisteret.

Resultatene fra regnskapsstatistikken er vist i tabell 9.2. Vi ser at både driftsresultat og resultat før ekstraordinære poster har vært positive i hele perioden. Driftsresultatet var på 30 millioner i 1992 og var fordoblet siden 1989. Resultatet før ekstraordinære poster var på 15 millioner i 1992 og også det var en fordobling siden 1989. Kostnadssiden vil imidlertid være påvirket av at deler av arbeidssinnsatsen utføres av eier eller eiers familie som ikke hever ordinær lønn for innsatsen. Kompensasjonen for denne arbeidsinnsatsen vil bli tatt ut som en del av overskuddet. Dette trekker lønnskostnadene ned og resultatet opp i forhold til næringer som drives med ordinær lønnet arbeidskraft. Antar vi at forholdet mellom lønnet og ulønnet arbeidskraft har vært stabilt gjennom perioden, står imidlertid bildet av en forbedret lønnsomhet fast for de campingplassene som dekkes av statistikken.

Statistikken viser også at egenkapitalen har vært positiv i hele perioden. Fra 1989 til 1991 lå egenkapitalandelen på om lag 15 prosent. I 1992 var den på 25 prosent. Denne oppgangen kan imidlertid delvis skyldes endringer i regnskapsreglene fra 1992. Avkastningen på den investerte kapitalen har også vært positiv i hele perioden. Avkastningen på totalkapitalen var på 18 prosent i 1992 og har stort sett ligget mellom 15 og 20 prosent. Dette har vært høyt nok til å gi positiv avkastning også på egenkapitalen. Egenkapitalrentabiliteten var på 39 prosent i 1992. Den var på 55 prosent som det høyeste nivå i 1989, og 27 prosent som det laveste i 1991. Husk imidlertid at også disse rentabilitetsmålene vil være påvirket av at ikke alle lønnskostnadene er regnet med på kostnadssiden.

**Tabell 9.1. Campingplasser i bedriftsregisteret. Tallet på plasser, sysselsetting og omsetning. 1985-92**

	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992
Plasser .....	697	724	673	668	685	690	685	673
Sysselsetting .....	638	616	602	609	580	655	666	680
Omsetning (Mill. kr.) .....	182	215	233	241	262	304	342	354
Omsetning pr. plass (1000 kr) .....	261	297	346	361	382	441	499	526
Omsetning pr. sysselsatt (1000 kr) .....	285	349	387	396	452	464	514	521
Sysselsetting pr. plass .....	0,92	0,85	0,89	0,91	0,85	0,95	0,97	1,01

**Tabell 9.2. Campingplasser. Regnskapstall 1989-92. Mill.kr**

	1989	1990	1991	1992
Antall plasser .....	28	29	32	33
Resultatregnskap .....				
Driftsinntekter .....	103	130	149	169
Rom .....	53	62	83	94
Servering .....	40	52	23	48
Salg .....	8	10	13	13
Annet .....	1	7	31	15
Driftskostnader .....	88	109	124	139
Varer .....	30	34	28	41
Lønn .....	20	24	31	33
Avskrivninger .....	7	10	17	13
Annet .....	31	42	48	52
Driftsresultat .....	14	21	26	30
Finansinntekter .....	2	3	2	2
Finanskostnader .....	10	14	20	17
Renter .....	10	12	19	17
Annet .....	0	1	1	0
Finansresultat .....	-8	-11	-17	-15
Resultat før ekstraordinære poster .....	6	10	9	15
Resultat Ekstraordinære poster .....	2	2	3	1
Resultat før oppgjørdisposisjoner .....	8	12	12	16
Balanseregnskap pr. 31.12.				
Eiendeler .....				
Omløpsmidler .....	17	25	33	27
Anleggsmidler .....	78	116	187	158
Sum eiendeler .....	95	141	220	185
Gjeld/Egenkapital .....				
Kortsiktig gjeld .....	11	22	25	16
Langsiktig gjeld .....	69	92	156	123
Avsetninger .....	3	11	13	
Egenkapital .....	13	16	25	46
Sum gjeld/egenkapital .....	95	141	220	185
Nøkkeltall (prosent) .....				
Driftsresultatgrad .....	20,8	24,0	28,6	25,8
Egenkapital rentabilitet .....	54,6	48,7	26,7	38,5
Totrentabilitet .....	18,2	16,6	13,3	18,1
Egenkapitalandel .....	14,6	15,3	14,5	24,8



## 10. Kilder og datagrunnlag

Datagrunnlaget til denne rapporten er i hovedsak hentet fra den løpende campingstatistikken til Statistisk sentralbyrå. Denne statistikken har imidlertid ikke vært sammenliknbar for hele den perioden analysen dekker. For årene 1984-1988 bygger rapporten på tilleggsberegninger som tidligere er gjort av Statistisk sentralbyrå (Statistisk Ukehefte nr. 24, 1990). For årene 1970-1984 er det gjort særskilte beregninger i forbindelse med denne analysen. Dessuten er det gjort grove beregninger av camping på fast sesongkontrakt for årene 1984-1994. Datagrunnlag og beregninger er nærmere beskrevet nedenfor. I avsnitt 10.4 beskrives de regionale inndelinger som er brukt i rapporten og mulighetene for ytterligere regional nedbryting.

### 10.1 Løpende statistikk 1988-1993

Fra og med 1988 lages det statistikk for månedene mai-september for alle campingplasser med minst 8 campinghytter eller utleierom. Dette er hovedreglen og den viktigste omfangsbegrensningen, men det er gjort et par unntak. I Vestfold fylke er det spesielt mange plasser med få eller ingen hytter, men med stor kapasitet for telt, campingvogner og bobiler. I Vestfold omfatter derfor statistikken alle plasser med en totalkapasitet på minst 150 enheter (dvs. der summen av campinghytter og oppstillingsplasser for campingvogn, bil og telt > 150). I Oslo finnes det bare 3 campingplasser. Selv om to av disse ikke har campinghytter, er alle tre tatt med i statistikken. (Ellers hadde det av konfidensialitetshensyn ikke vært mulig å gi tall for Oslo).

Dette er altså omfanget av den løpende statistikken fra og med 1988. Det betyr imidlertid at en del campingplasser faller utenfor statistikken. Fordi det i 1988 ble hentet inn oppgaver for alle registrerte campingplasser, er det mulig å beskrive omtrent hvor stor dekningsgrad statistikken har. I 1988 fanget statistikken for de store plassene inn 779 av i alt 1 323 campingplasser. Disse store plassene hadde imidlertid 82 prosent av de samlede overnattingene. De store plassene hadde 86 prosent av den samlede hyttekapasiteten. Statistikken fanget opp 79 prosent av trafikken i telt, campingvogn, bil og 87 prosent av trafikken i campinghytter.

Dette betyr altså at den løpende campingstatistikken siden 1988 har fanget inn storparten av virksomheten ved campingplassene. Det er ikke gjort nye undersøkelser av dekningsgraden etter 1988. Vi vet derfor ikke om forholdet mellom store og små plasser har endret seg i denne perioden. Vi har imidlertid ingen indikasjoner på at det er skjedd viktige endringer. Tallet på store plasser har vært noenlunde stabilt i årene 1988-1994. Vi vet også at det samlede tallet på plasser holdt seg noenlunde stabilt både gjennom 1970- og 1980-årene.

I tillegg til det som er sagt over, skal en være klar over at den løpende statistikken ikke omfatter overnattinger i campingvogn på fast sesongkontrakt. I statistikkskjemaene spørres det riktignok etter antall campingvogner på fast sesongkontrakt. Det gis imidlertid ikke opplysninger om bruken av disse enhetene. Se ellers avsnitt 10.4.

Statistikken bygger i utgangspunktet på en fullstendig registrering for alle de store plassene. Imidlertid sender ikke alle plassene inn opplysninger for alle måneder hvert år. På grunnlag av et register over plassenes åpningstid og kapasitet blir det imidlertid beregnet overnattingstall også for de som ikke selv gir oppgave. Dermed skal statistikken være sammenliknbar fra år til år, uavhengig av svarinngangen. Svarprosenten har de siste årene ligget på rundt 80 prosent.

Statistikken for periodene før 1988 er i denne rapporten justert til samme nivå som for årene 1988-1994. Hvordan dette er gjort er beskrevet i avsnitt 10.2 og 10.3.

### 10.2 Årene 1984-1988

For årene 1984-1987 omfattet statistikken alle campingplasser uavhengig av kapasitet. Det ble til gjengjeld gitt oppgave bare for månedene juni-august. Statistikken omfattet imidlertid bare de plassene som faktisk sendte inn oppgaver over overnattingene. Fordi svarinngangen varierte, var statistikken ikke sammenliknbar fra år til år. Det finnes ikke noe register som viser plassenes kapasitet og åpningstid for denne perioden. Mange av plassene har imidlertid gitt oppgave

for hele (eller flere år i) perioden 1984-88. Dermed har det vært mulig å følge utviklingen for et utvalg av plassene. Dette er grunnlaget for beregningene av de samlede overnattingene for årene 1984-87.

Beregningene tar utgangspunkt i overnattingstallet for 1988. Først er alle plassene som gav oppgave både for 1987 og 1988 trukket ut. For disse plassene har en så beregnet den prosentvise endringen i overnattingstallet fra 1987 til 1988. Det er forutsatt at de plassene som ikke gav oppgave har hatt den samme prosentvise endringen fra 1987 til 1988. Dermed kan en bruke endringsprosenten til å beregne det samlede overnattingstallet for alle plasser i 1987. På tilsvarende måte har en beregnet endringsprosent og overnattingstall for årene tilbake til 1984. Beregningene er gjort separat for den enkelte måned og for det enkelte fylke. Disse beregningene bygger på oppgaver fra rundt 800 plasser for det enkelte år.

På denne måten har en imidlertid bare fått fram det samlede overnattingsomfanget. Overnattingenes fordeling på nasjonalitet og overnattingstype er videre beregnet på grunnlag av fordelingen i de samlede overnattingsoppgavene som ble sendt inn for det enkelte året (rundt 1 000 oppgaver for hvert år). Også disse beregningene er gjort separat for den enkelte måned og for det enkelte fylke.

Kvaliteten i overnattingsoppgavene har vært noe varierende gjennom perioden. En del åpenbare feil er korrigert, men det har ikke vært mulig å gå gjennom på nytt oppgavene for den enkelte plass.

Beregningsmåten fanger ikke inn endringer som skyldes tilgang og avgang av campingplasser gjennom perioden. Det kan bety at de virkelige endringene kan være noe større enn det som er fanget inn her. Det antas allikevel at resultatene gir et pålitelig bilde av hovedtrekkene i utviklingen, ihvertfall på et aggregert nivå. Dette er bekreftet gjennom kontroller som er gjort med andre beregningsmåter. Detaljerte resultater må imidlertid brukes med forbehold. Usikkerheten er antakelig størst for de første årene i perioden.

Resultatene av disse beregningene ble gitt i Statistisk ukehefte nr. 24, 1990. Denne statistikken gav imidlertid tall for alle campingplasser (store og små) og bare for månedene juni-august. Det har derfor vært nødvendig å justere tallene til det samme omfangsnivået som for årene 1988-1994. Dette er gjort ved hjelp av omregningsfaktorer for 1988. Dette året finnes statistikk etter begge omfangsavgrensinger. Omregningsfaktorene er beregnet for hvert fylke, for hver gjestegruppe (nasjonalitet) og for hver overnattingstype. De er holdt konstant for alle år i perioden 1984-87.

Dette betyr at nivået på tallene for perioden 1984-1994

har blitt sammenliknbare. Allikevel bygger utviklingen for årene 1984-1987 fortsatt på oppgavene fra de plasser og de måneder som statistikken dekket i disse årene.

### 10.3 Årene 1970-83

For årene 1970-1983 hadde statistikken samme omfang som for perioden 1984-1987. Den omfattet i utgangspunktet alle plasser (både store og små) og den dekket månedene juni-august. Også i denne perioden omfattet imidlertid statistikken bare de campingplassene som faktisk sendte inn overnattingsoppgaver. For å skape et grovt bilde av hvordan utviklingen har vært også i denne perioden, har det derfor vært nødvendig å gjøre noen tilleggsberegninger. Statistikken viser både hvor mange plasser som har sendt inn overnattingsoppgaver og hvor mange plasser som har vært åpne de enkelte årene. Dermed har det vært mulig å regne ut antall overnattinger pr. plass for de plassene som gav oppgaver. Vi har antatt at de plassene som ikke svarte gjennomsnittlig hadde like mange overnattinger pr. plass som de som sendte inn oppgaver. På dette grunnlaget har vi så beregnet overnattingene også på de plassene som ikke har sendt inn egne oppgaver. De totaltallene som framkommer på denne måten gir imidlertid et urimelig brudd mellom 1983 og 1984. Muligens kan dette ha sin årsak bl.a. i at tallet på overnattinger pr. enhet (telt/vogn/hytte) i grunnmaterialet er beregnet på forskjellige måter i de to periodene. Derfor har vi justert ned overnattingstallet for alle årene 1970-83 med 10 prosent.

Disse beregningene har gitt et anslag for det samlede overnattingstallet i månedene juni-august for årene 1970-83. Overnattinger i campingvogn på fast kontrakt var imidlertid med i statistikken for disse årene. Fram til 1981 gikk de faste overnattingene inn i statistikken uten å være spesifisert. Fra 1982 ble de spesifisert særskilt. For å gjøre tallene for perioden 1970-83 sammenliknbare med årene 1984-94, har det derfor også vært nødvendig å trekke overnattingene på fast kontrakt ut av statistikken igjen. Dette er gjort ved å anta at det har vært en jevn årlig vekst i de faste overnattingene, fra 50 000 overnattinger i 1970 til 525 000 overnattinger i 1983. Tallet for 1983 er hentet fra statistikken for det året. Tallet for 1970 er anslått. Disse beregningene er nødvendigvis usikre. De faste overnattingene kan ha hatt større omfang enn antatt i 1970, og utviklingen innen perioden kan ha vært annerledes enn antatt her. Andre antakelser på disse punktene gir allikevel forholdsvis små utslag på de tallene som er brukt i rapporten.

Etter at overnattinger på fast kontrakt er trukket ut, har vi fått fram anslag for de totale overnattingene i perioden 1970-83 som er sammenliknbare med årene 1984-94. Det har imidlertid videre vært nødvendig å fordele de samlede overnattingene etter gjestenes nasjonalitet og etter overnattingstype. Fordelingen på norske og utenlandske gjester har vært med i den publiserte

statistikken hele perioden. Opplysninger om de utenlandske gjestenes nasjonalitet finnes fra 1976. Vi har antatt at nasjonalitetsfordelingen for de plassene som sendte inn oppgaver i disse årene har vært representative også for resten av plassene. Videre har vi antatt at bare nordmenn har hatt overnattinger på fast kontrakt.

Opplysninger om overnattingsmåte har vært med i statistikken fra 1975. Vi har også her antatt at fordelingen på overnattingsmåte for de plassene som sendte inn oppgaver er representativ for resten av plassene. Vi har antatt at alle overnattinger på fast kontrakt har skjedd i campingvogn.

Det knytter seg selvsagt usikkerhet også til disse beregningene av nasjonalitet og overnattingsmåte. Allikevel kan vi anta at de tallene som kommer fram på denne måten i grove trekk gir et riktig bilde av utviklingen gjennom perioden. Men det bør igjen understrekes at hensikten med alle beregningene for perioden 1970-83 i hovedsak er å gi et grovbilde av utviklingen også i denne perioden.

#### 10.4 Camping på fast sesongkontrakt 1988-1994

Camping på fast sesongkontrakt er ikke med i det ordinære datagrunnlaget i denne rapporten. I avsnitt 4.4 er det imidlertid gitt grove anslag for omfang og utvikling av også denne campingformen. Her skisseres datagrunnlaget og beregningsmåtene.

I årene 1988-1994 har campingplassene i den løpende statistikken oppgitt tallet på sesongkontrakter for den enkelte måned i sommersesongen mai-september. Bare snaut 80 prosent av plassene har imidlertid sendt inn statistikkoppgaver. Vi har derfor her antatt at de plassene som ikke svarte i gjennomsnitt hadde like mange faste kontrakter som de som sendte inn oppgaver. Ved å dividere summen av kontrakter for hver måned med sommerens 5 måneder framkommer et anslag for det gjennomsnittlige antallet sesongkontrakter pr. måned. I avsnitt 4.4 er det også gitt noen regneeksempler på overnattingsomfanget i campingvognene på fast kontrakt. Forutsetningene om bruksomfanget i disse beregningene er beskrevet i avsnitt 4.4.

Det må understrekes at disse beregningene er svært grove. De kan nyanseres noe ved å bruke mer dissaggregererte beregningsmodeller for fylke og måned. Statistisk sentralbyrå tar imidlertid sikte på å forbedre statistikken for camping på fast kontrakt fra og med 1995. Da kan det kanskje gjøres mer utfyllende beregninger også for årene 1988-1994.

#### 10.5 Regionale inndelinger

For perioden 1984-94 er statistikken i denne rapporten gitt for fylker og landsdeler. Inndelingen i landsdeler følger fylkesgrensene og er gjort på følgende måte: Som Indre Østland har vi regnet fylkene Hedmark, Oppland og Buskerud. Som Østland rest er regnet Østfold, Vestfold, Oslo, Akershus og Telemark. Sørlandet omfatter begge Agder-fylkene og Rogaland. Vestlandet omfatter her fylkene Hordaland, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal. Begge trøndelagsfylkene utgjør Trøndelag, mens Nord-Norge omfatter Nordland, Troms og Finnmark.

For perioden 1970-83 er det gitt statistikk bare for hele landet under ett. Foreløpig har det ikke vært mulig å beregne sammenliknbar statistikk på fylkesnivå for disse årene.

Siden 1975 er det imidlertid utarbeidet statistikk på kommunenivå. Til og med 1987 omfattet denne statistikken, som påpekt tidligere, bare de plassene som faktisk sendte inn oppgaver, og er derfor ikke sammenliknbar over årene. For årene 1975-1982 viser statistikken for kommunene bare overnattingstallet fordelt på nordmenn og utlendinger. Fra 1983 kan alle opplysninger fra statistikken i prinsippet gis også på kommunenivå.

Med utgangspunkt i det nye statistikkssystemet kan det fra 1988 gis fullstendig og sammenliknbar statistikk på kommunenivå. De praktiske mulighetene for kommunedata vil imidlertid være begrenset av hensynet til konfidensialiteten. Statistikk kan gis bare for kommuner med minst 3 campingplasser.

#### 10.6 Hotellstatistikk 1970-94

Statistikken over hotellenes overnattinger bygger på overnattingsstatistikken for hoteller og andre overnattingssteder som utarbeides av Statistisk sentralbyrå. Omfanget av hotellstatistikken er imidlertid endret på viktige punkter i perioden 1970-94. I denne rapporten har vi imidlertid hentet tallgrunnlaget fra Statistisk sentralbyrås publikasjon *Norsk Hotellnæring 1950-1990* (Sosiale og økonomiske studier, nr. 77, 1992). Der er det bygget bro over statistikkbruddene slik at tallene skal være sammenliknbare for hele perioden. Bruddene i statistikken og beregningsmåtene bak de reviderte tallene er også beskrevet i publikasjonen.



## Tidligere utkommet på emneområdet

### Norges offisielle statistikk (NOS)

Campingstatistikk og hotellstatistikk er utgitt i:

NOS Hotellstatistikk 1970		A 398
NOS Hotellstatistikk 1971		A 475
NOS Hotellstatistikk 1972		A 553
NOS Hotellstatistikk 1973		A 627
NOS Hotellstatistikk 1974		A 718
NOS Hotell- og pensjonatstatistikk	1974-1975	A 812
NOS Hotell- og pensjonatstatistikk	1975-1976	A 891
NOS Reiselivsstatistikk 1977		A 993
NOS Reiselivsstatistikk 1978		B 76
NOS Reiselivsstatistikk 1979		B 171
NOS Reiselivsstatistikk 1980		B 238
NOS Reiselivsstatistikk 1981		B 324
NOS Reiselivsstatistikk 1982		B 412
NOS Reiselivsstatistikk 1983		B 506
NOS Reiselivsstatistikk 1984-86		B 732
NOS Reiselivsstatistikk 1987		B 807
NOS Reiselivsstatistikk 1988		B 866
NOS Reiselivsstatistikk 1989		B 953
NOS Reiselivsstatistikk 1990		B 992
NOS Reiselivsstatistikk 1991		C 63
NOS Reiselivsstatistikk 1992		C 147
NOS Reiselivsstatistikk 1993		C 238

### Sosiale og økonomiske studier (SØS)

Nr. 77, 1992 Jan-Erik Lystad, Norsk hotellnæring 1950-90

### Andre publikasjoner

Granseth, Tom: Veiviser i norsk reiselivsstatistikk (SSB, 1993)



*Returadresse:*  
Statistisk sentralbyrå  
Postboks 8131 Dep.  
N-0033 Oslo

Publikasjonen kan bestilles fra:

Statistisk sentralbyrå  
Salg- og abonnementservice  
Postboks 8131 Dep.  
N-0033 Oslo

Telefon: 22 00 44 80  
Telefaks: 22 86 49 76

*eller:*  
Akademika - avdeling for  
offentlige publikasjoner  
Møllergt. 17  
Postboks 8134 Dep.  
N-0033 Oslo

Telefon: 22 11 67 70  
Telefaks: 22 42 05 51

ISBN 82-537-4170-7  
ISSN 0806-2056

Pris kr 95,00



**Statistisk sentralbyrå**  
Statistics Norway

